

ALS KUNST DE METRO NEEMT ...

Bereid je voor op een fantastische trip doorheen Brussels grootste ondergrondse kunstgalerij. Dit kunstencours voert je langs meer dan 90 kunstwerken die de Brusselse metro al ruim 40 jaar zijn eigen unieke karakter geven. Deze werken maken de verbeelding en visie van kunstenaars van diverse pluimage tastbaar en onderscheiden zich door hun stijl, materialen, grootte, de beelden die ze oproepen en de sfeer die ze creëren, waardoor ze menig reislustige aanspreken.

Toen begin jaren zestig het Brusselse metroproject concreet vorm kreeg, zagen de ontwerpers dit nieuwe ondergrondse netwerk als een open, levendige en originele omgeving, waarin kunst niet mocht ontbreken. Alle stations moesten verschillend zijn, qua vorm of door hun afwerking, met tegelijk toch een eenheid in hun decoratie. De reiziger passeert op die manier langs de verschillende stations, elk met hun eigen sfeer en identiteit, en die tegelijk ook constante elementen zijn die helpen bij zijn oriëntatie.

Net voor de eerste premetrostations eind 1969 in gebruik werden genomen, werd een artistieke commissie in het leven geroepen. Die commissie heeft tot doel de minister van Verkeerswezen te adviseren bij de keuze van de kunstenaars die instaan voor de kunstwerken ter verfraaiing van de stations. Ze is ook belast met de opvolging van de projecten en de uitvoering ervan.

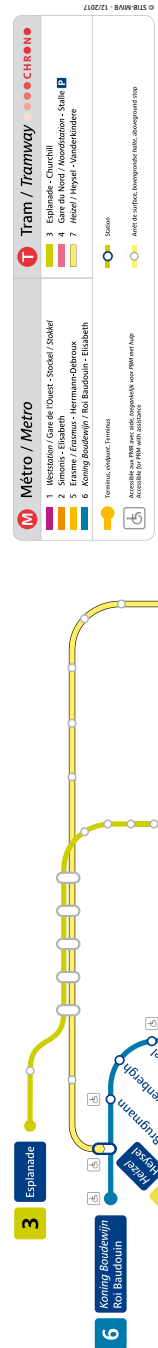
Sinds 2015 is de Cel Kunst & Architectuur, die binnen het gewestelijke bestuur Brussel Mobiliteit en de MIVB werd opgericht, verantwoordelijk voor de promotie, selectie, installatie en het onderhoud van de kunstwerken in de

metrostations. De aanbevelingen van de commissie worden voorgelegd aan de gewestminister van Mobiliteit en Openbare Werken, die ook artistieke voorstellen kan doen.

Vandaag verfraaien meer dan 90 kunstwerken perrons, mezzanines en gangen en blazen ze de 69 metro- en premetrostations leven in. Alle disciplines komen aan bod: schilderijen, beeldhouwwerken, foto's, glasramen, ..., net als alle materialen: van doek tot brons, van hout tot glas en staal.

Zo komen tienduizenden reizigers elke dag, al dan niet bewust, in contact met hedendaagse kunst, zonder enige verplichting. De kunstwerken geven de stations ook dat 'beetje meer', zodat het niet louter doorgangplaatsen zijn, maar veeleer plaatsen om te leven.

We wensen je een aangename reis en veel plezier met de ontdekking van wat intussen een echte ondergrondse kunstgalerij is geworden.

WAAR BEGINNEN?

Je wilt de kunstwerken in de metro graag met eigen ogen zien? Een prima idee, maar waar begin je? De MIVB biedt verschillende kunsttrajecten aan langs de metro- en premetrolijnen die heel Brussel ondergronds doorkruisen.

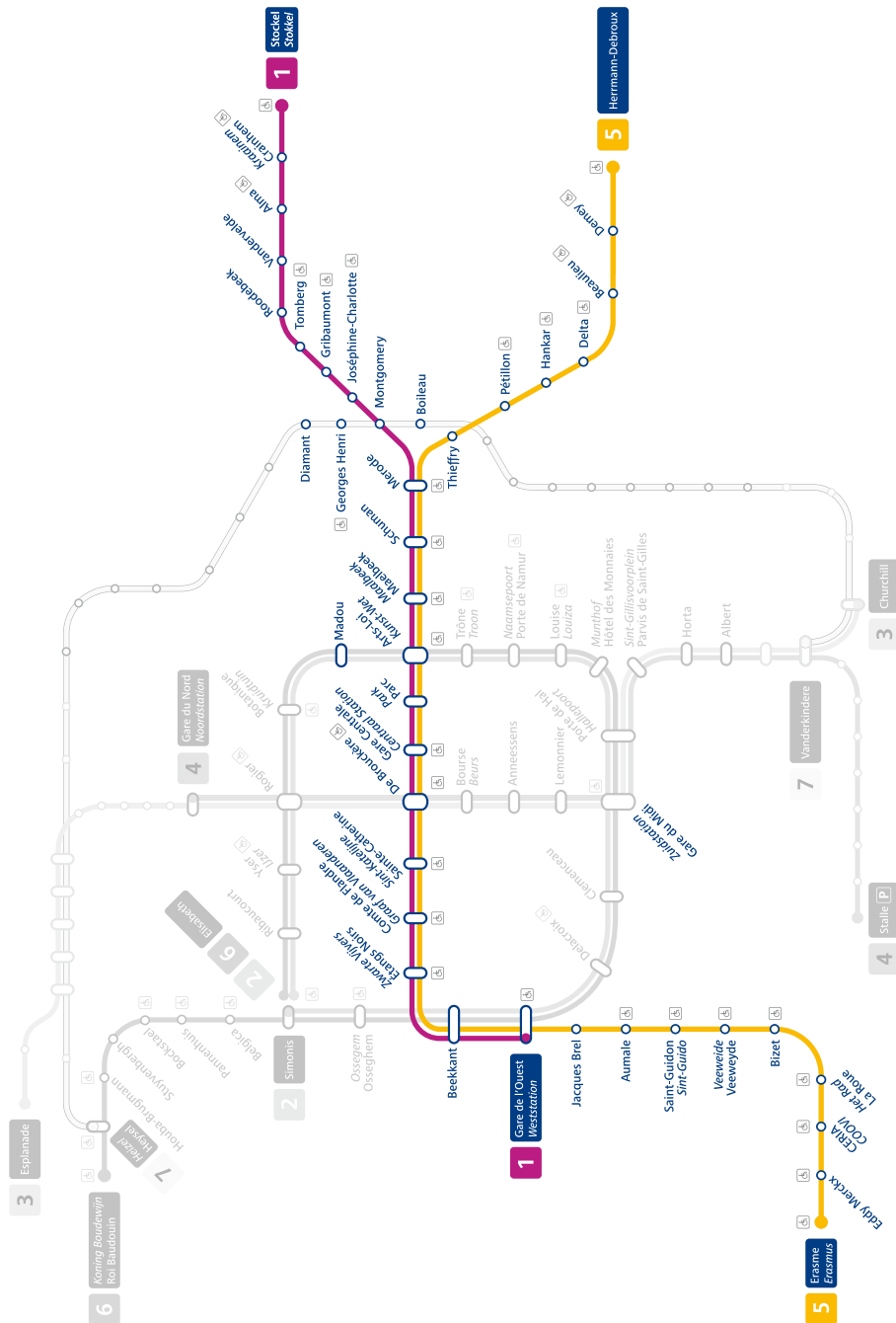
Sommige lijnen zijn deels overlappend en voeren je langs dezelfde stations. Andere stations bevinden zich op het kruispunt van verschillende lijnen. Daarom volgen we eerder assen dan lijnen (Oost-West, Kleine Ring, Noord-Zuid, Grote Ring). De details en uitleg bij de werken in de bezochte stations worden slechts één keer vermeld.

Je kunt natuurlijk ook je eigen traject uitstippelen door gebruik te maken van het metronet en de vele verbindingen vanaf het Zuidstation of het station Kunst-Wet, De Brouckère, het Weststation, Beekkant ...

Als afsluiter vind je de volledige lijst van stations in alfabetische volgorde, met de titel van het werk en de naam van de kunstenaar én een verwijzing naar de juiste pagina.

In de Brusselse metro zijn naast permanente kunstwerken ook themawerken te bezichtigen, die het resultaat zijn van plaatselijke samenwerkingsprojecten en die tot doel hebben meer duiding te geven en verbondenheid te creëren. Verschillende van die projecten zijn hier terug te vinden onder de benaming "Culturele dynamiek".

Tot slot kom je in deze gids ook meer te weten over de nieuwe kunstenufoyer "Quartier" in het metrostation Beurs.

METRO

DE OOST-WESTAS

1 **LIJN 1 (Weststation – Stokkel)**

Weststation	Pagina 09
Beekkant	Pagina 13
Zwarte Vijvers	Pagina 15
Graaf van Vlaanderen	Pagina 17
Sint-Katelijne	Pagina 19
De Brouckère	Pagina 21
Park	Pagina 23
Kunst-Wet	Pagina 27
Maalbeek	Pagina 33
Schuman	Pagina 37

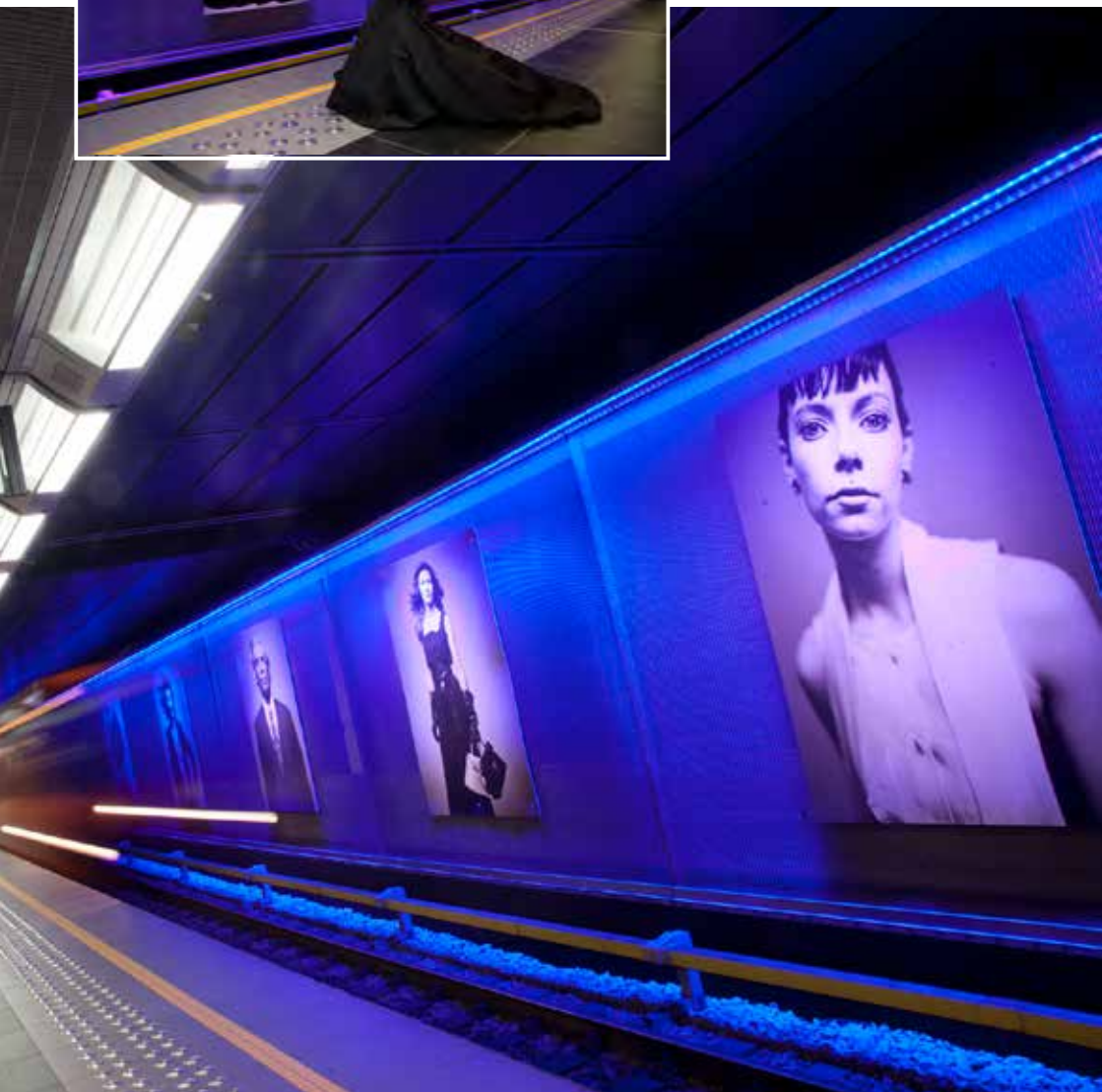
Merode	Pagina 41
Montgomery	Pagina 45
Josephine-Charlotte	Pagina 51
Gribaumont	Pagina 53
Tomberg	Pagina 55
Roodebeek	Pagina 57
Vandervelde	Pagina 59
Alma	Pagina 60
Stokkel	Pagina 63

5 **LIJN 5 (Erasmus – Herrmann-Debroux)**

Erasmus	Pagina 65
Eddy Merckx	Pagina 67
COOVI	Pagina 69
Het Rad	Pagina 71
Bizet	Pagina 73
Veeweide	Pagina 75
Sint-Guido	Pagina 77
Aumale	Pagina 79
Jacques Brel	Pagina 81

Thieffry	Pagina 83
Petillon	Pagina 87
Hankar	Pagina 89
Delta	Pagina 91
Beaulieu	Pagina 95
Demey	Pagina 97
Herrmann-Debroux	Pagina 101

>> Van Weststation tot Merode, zie lijn 1

WESTSTATION | Perron

“MODE IN DE METRO” | 2009

In het Weststation brengt de kunstenaar de Brusselse mode in beeld. De modellen zijn geen professionele fotomodellen, maar gewone mensen die in Brussel wonen en werken en die men dus dagelijks in de metro kan tegenkomen. Ze werden uitverkoren omwille van hun bijzondere uitstraling, schoonheid of karakter. Man en vrouw, jong en oud, blank tot zwart, welstellend en arm, echte Brusselaar of geadopteerde... in hun verscheidenheid vormen ze een staalkaart van de kosmopolitische stad die Brussel zo uniek en bijzonder maakt.

De gelegheidsmodellen werden gekleed door bekende Belgische modeontwerpers onder wie Olivier Strelli, Christophe Coppens, Marina Yee, Annemie Verbeke, Jean-Paul Knott, Sofie d’Hoore, Sandrina Fasoli, Cathy Pill, Erik Verdonck en Delvaux. De opnames resulteerden in dertien gevarieerde zwart-witfoto’s op 2,5 meter. Ze hangen over de hele lengte tegenover het perron richting Beekkant.

Fotografische compositie op panelen in thermohardende hars.

STEPHAN VANFLETEREN (Kortrijk, 1969)

De journalistieke fotograaf Stephan Vanfleteren studeerde aan de Sint-Lukas Hogeschool Brussel en werkt als freelance fotograaf voor onder meer de weekendbijlage van De Morgen. Hij maakt sobere en zeer herkenbare karakterportretten, in zwart-wit. Het werk van Vanfleteren is echter veel meer dan portretkunst. Zijn documentairefoto’s tonen een sociale ‘tranche de vie’ waarvoor geen woorden nodig zijn. Elke foto is een verhaal op zich.

Het werk van Vanfleteren was te zien op talrijke tentoonstellingen in binnen- en buitenland en hij sleepte al verschillende nationale en internationale prijzen in de wacht.

WESTSTATION | Perron

Z Z L

“A BEAUTIFUL DAY” | 2009

Met deze fleurige collage van 95 meter lang op 4 meter hoog, brengt Yves Zurstrassen kleurenpracht naar een grijze buurt. De blinde wand tegenover het perron richting Delacroix fleurde hij op met kleurrijke motieven uit schilderijen die hij eerder maakte. Daarvoor fotografeerde hij eerst 130 details uit zijn eigen schilderijen. Nadien vergrootte hij ze sterk om hun textuur in de verf te zetten. Hierdoor krijgen de foto's een sensueel karakter en roepen ze een verlangen op om ze te betasten. In een volgende fase bracht Zurstrassen de uitvergrote details aan op zelf gemaakte sjablonen. Deze sjablonen werden overgezet op panelen in thermohardende kunstharsen waarover een beschermingslaag tegen onder meer graffiti werd aangebracht. Uiteindelijk werden alle 130 sjablonen één voor één zorgvuldig uitgesneden en vastgehecht op het achterliggende traliewerk in gevlochten inox.

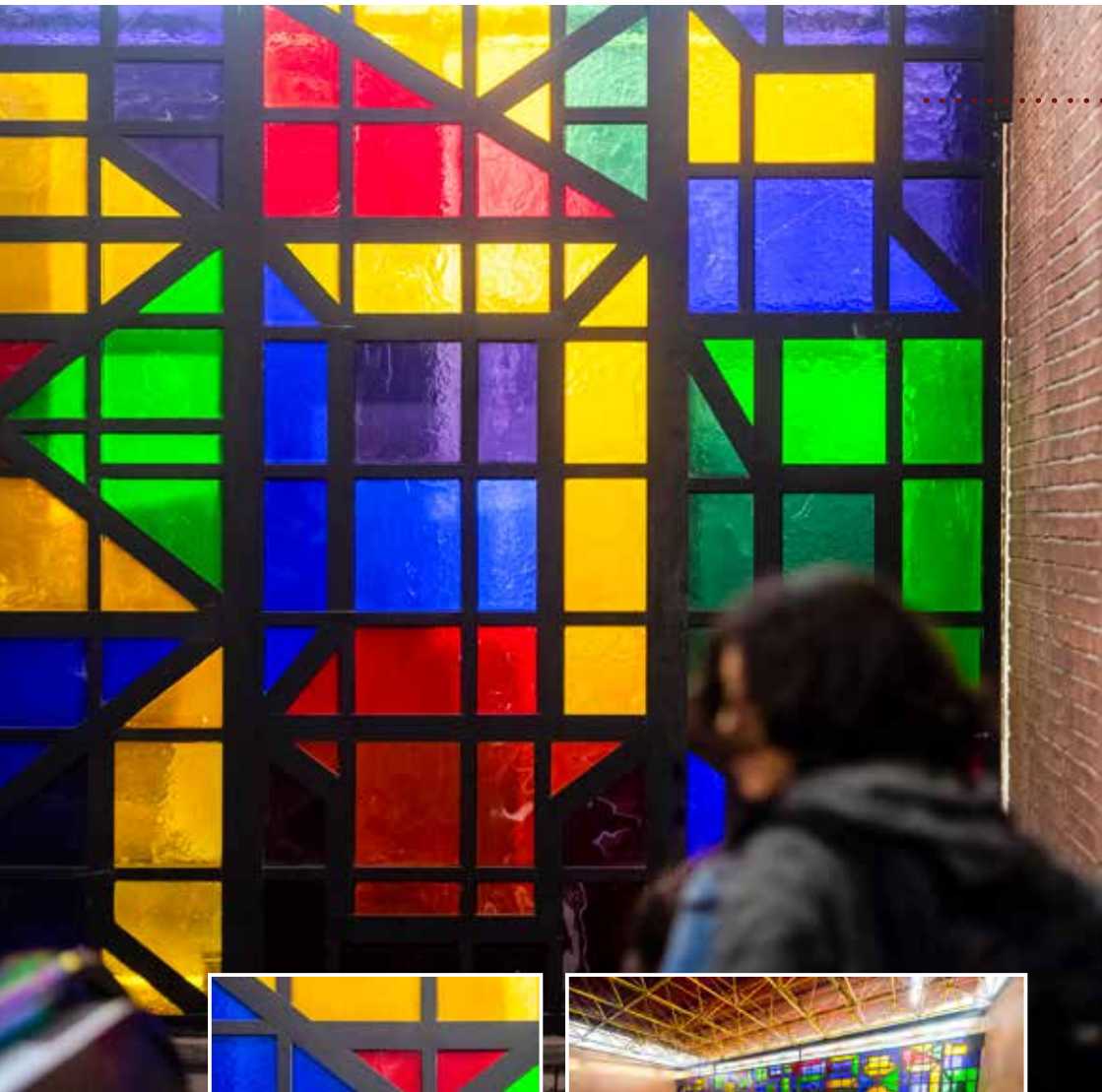
Voor de vorm van de kleurrijke elementen inspireerde de kunstenaar zich op motieven uit de hele wereld. Vooral de Arabische mashrabia's komen regelmatig terug, en dit als verwijzing naar de aanwezigheid van de Noord-Afrikaanse bevolking in de buurt.

Het werk van Yves Zurstrassen roept een gevoel van beweging op en dit zowel op het perron als in de voorbijrijdende metrostellen.

Wandcompositie op panelen in thermohardende hars.

YVES ZURSTRASSEN (Verviers, 1956)

Yves Zurstrassen woont en werkt in de oude Brusselse katoenfabriek die hij geleidelijk en met engelengeduld restaureerde en uitbreidde. Hij maakt er monumentaal grote doeken in hevige kleuren en combineert collage, decollage en hedendaagse technieken. Sinds zijn eerste reflecties in de jaren '70, kende het werk van deze kunstenaar een belangrijke evolutie. Zijn picturale schilderijen glijden geleidelijk af naar het expressionisme en nemen in serie steeds een andere vorm aan naargelang de reflecties van de kunstenaar. Ze leiden de ene keer tot een explosie van duizend en dan weer tot de melancholie van zo goed als eenkleurige velden.

BEEKKANT | Perron

“COMPOSITIE”

| 1982 (Weststation)/ 2011 (Beekkant)

Dit glasraam bestaat uit vijftien aaneengeschakelde elementen. De gelijkmatige verdeling van de geometrische grondvormen gaat samen met een regelmatige herhaling van de kleuren. Ze komen verschillende malen terug, maar steeds in andere vormen en op verschillende hoogten. Het kunstwerk is perfect geïntegreerd, want de compositie vormt een fundamenteel deel van de muur zelf en vervult tegelijkertijd een lichtgevende functie. De geometrische abstractie is de vertolking van zijn streven naar evenwicht zowel in vormen als in kleur.

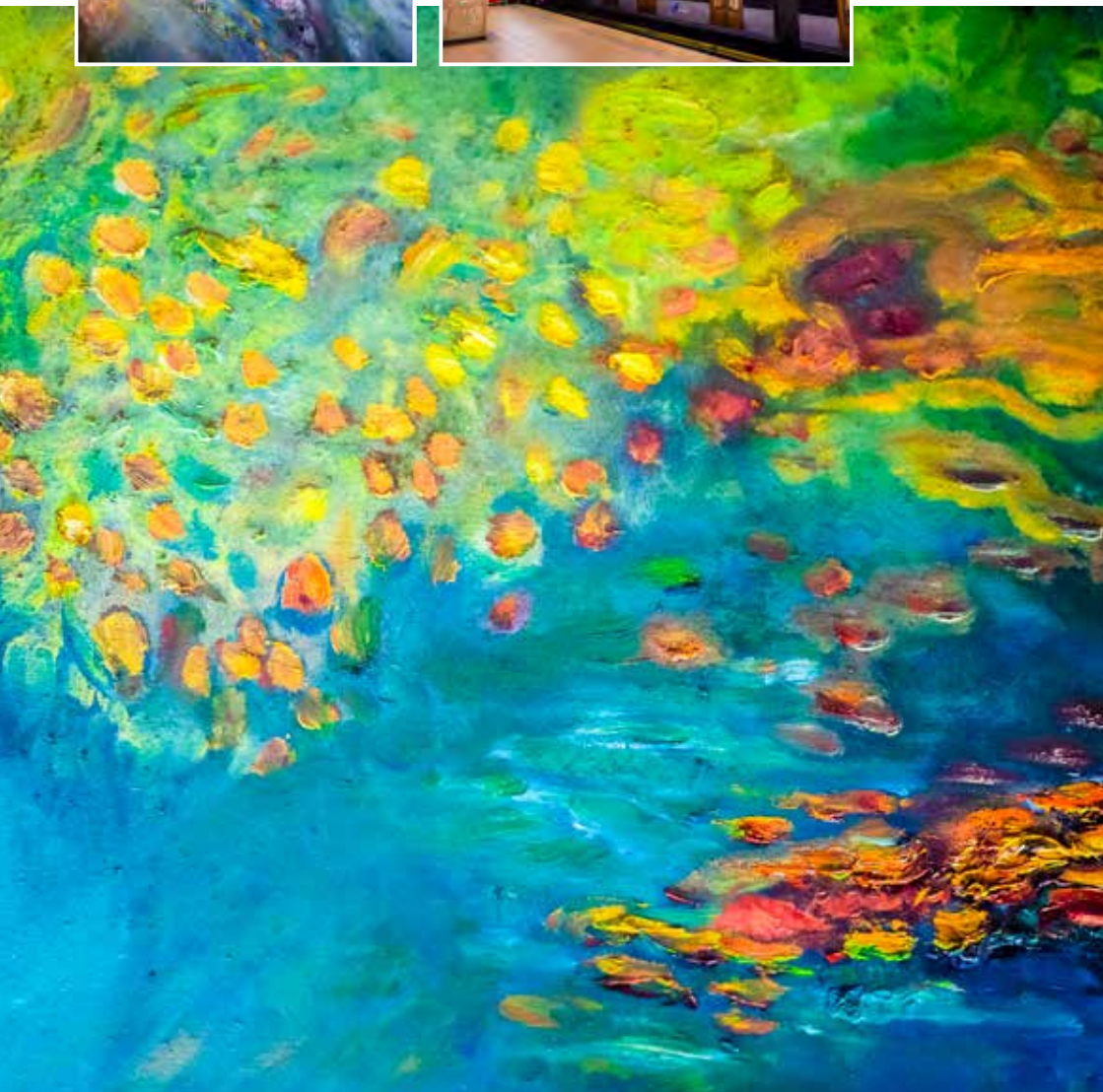
Horizontaal, verticaal en diagonaal zijn met elkaar verbonden en worden afgewisseld met een vierkant, rechthoek en driehoek. Voeg hierbij de relatie tot de meetkundige metaalconstructie van het dak, de werking van het licht, de kleur en luminositeit van het glasmateriaal en je komt tot een wand en ruimte die karakter én schoonheid uitstralen.

Glasraam.

GUY VANDENBRANDEN
(Brussel, 1926 – Antwerpen, 2014)

Als lid van de groep “Art Abstrait” ontdekt hij de zuivere, niet-figuratieve uitgangspunten van de composities en past die toe in zijn werk. Hij gebruikt geometrische vormen, die hij integreert in de architectuur. Vandenberghe gaat steeds uit van dezelfde stijlprincipes: een strikte beperking van materie en vorm, een hechte opbouw, een zuiver en eenvoudig beeld en een duidelijk ritme. Zijn kunstwerken bestaan uit moderne materialen: beton, polyester en aluminium.

De kunstwerken van Vandenberghe leunen eerder aan bij het wetenschappelijk denken dan bij op intuïtie gebaseerde kunstuitingen. Overzichtelijkheid, functionaliteit en heldere logica staan in zijn werk voorop. Deze kunstenaar beschouwt zijn schilderijen en reliëfs als ontwerpen die ooit gerealiseerd zullen worden op monumentale formaten en met eigentijdse materialen als beton, polyester en aluminium.

ZWARTE VIJVERS | Perron

/an burssens/

“DE ZWARTE VIJVERS” | 1981

De kunstenaar wou de Zwarte Vijvers voorstellen die zich vroeger op de plaats van het station bevonden. De oppervlakte van deze vijvers was troebel, vol onrust en lokkend gevaar. Deze sfeer geeft hij weer met vlakken van verstild donkerblauw met lichtere, mobiele vlekken geel, groen, paars en bruin. Precies het ontbreken van de betoverende effecten van licht en schemering, weerschijn en waterglans onderscheiden dit werk van Burssens van “Vijvers met waterlelies” van de hand van Monet, waar “De Zwarte Vijvers” de reizigers ongetwijfeld aan doen denken.

Het schilderij, 4m hoog op 14m breed, is abstract maar de toeschouwer heeft de neiging tot figureren en ziet er wellicht planten, bloemen, herfstbladeren, spiegelingen van licht en zon en diepdonker water in. Voor de interpretatie is de reiziger dus aangewezen op zijn verbeelding.

De “Zwarte Vijvers” ruimden plaats voor huizen en kantoren, waar de mensen wonen en werken, terwijl men er vroeger de diepe rust van het water en het planten- en dierenleven aantrof.

Olieverf op gemaroufleerd doek op panelen.

JAN BURSSENS

(Mechelen, 1925 – Merendree, 2002)

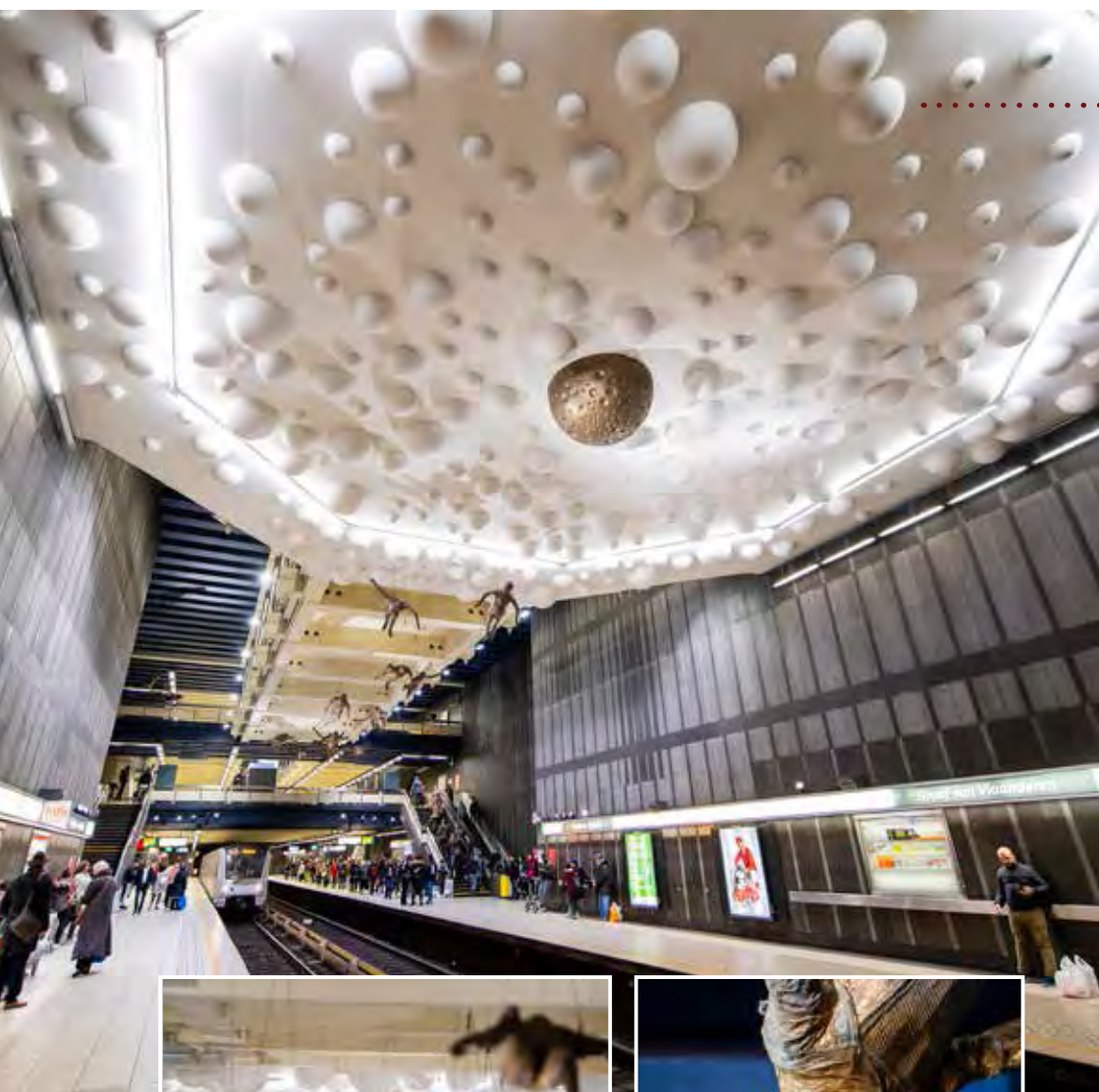
Jan Burssens volgt lessen aan de Academies van Mechelen en Gent. Hij maakt aanvankelijk figuratieve schilderijen met een expressionistische toets en richt zich vervolgens tot de lyrische abstractie. Hij is medestichter van de groep “Art Abstrait”, maar verliet deze kunstgroep al na een jaar. Hij had namelijk intuïtief aangevoeld dat het picturale denken volgens niet-figuratieve, streng constructieve beginselen hem als schilder niet konden bevredigen.

Met een beurs van de UNESCO reist hij naar de Verenigde Staten en verblijft hij in New York. Deze reis drukt een duidelijke stempel op zijn werk en zijn stijl neigt naar een steeds meer herkenbare figuratie. Hij schildert een reeks portretten: John Kennedy, Adolf Hitler, Marilyn Monroe.

Vanaf de jaren zestig doen ook landschappen hun intrede in zijn werk. Hij integreert andere materialen in zijn schilderijen: zand, keien, kiezel en gruis. Deze blijven echter beperkt omdat verf voor een rasechte schilder het hoofdbestanddeel en onovertroffen medium blijft.

GRAAF VAN VLAANDEREN | Perron

“16 X ICARUS” | 1981

Sinds een dertigtal jaar is Paul van Hoeydonck geboeid door poppen. De moderne onderzoekers gebruiken ze om nieuwe mogelijkheden te testen, gaande van het domein van de auto-industrie tot de ruimtevaart, via de luchtvaart. De kunstenaar gebruikt ze in het artistieke domein. “16 x Icarus” bestaat uit zestien personages die aan het plafond hangen. Ze worden verdeeld over verschillende hoogten in de richting van een planetarium. Ze hebben gewild het houterige van een ledenpop. Lichamen, armen en benen nemen verschillende houdingen aan, maar allemaal wijzen ze onmiskenbaar op de beweging voorwaarts, op de zuigkracht van een stroom naar de planetenconcentratie, die lokt als een nieuwe, onbekende wereld vol licht en betovering. Op die manier heeft Paul van Hoeydonck met beperkte middelen toch een imposante ruimte indrukwekkend weten te animeren. Het kunstwerk spreekt sterk tot de emotie en tot de verbeelding.

Installatie bestaande uit bronzen beelden en bolvormige vormen in gips.

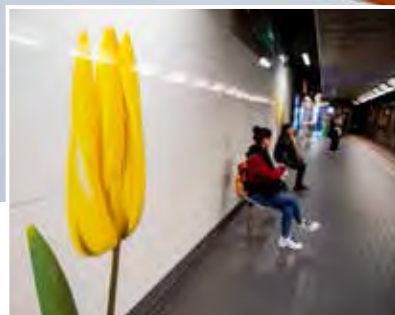
PAUL VAN HOEYDONCK (Antwerpen, 1925)

Hij studeerde aan het Kunsthistorisch Instituut in Antwerpen en toonde vooral belangstelling voor de aanwezigheid van de mens in de ruimte. Toen zijn composities nog niet-figuratief waren in de tweede helft van de jaren vijftig, hadden zijn vele experimenten op de eerste plaats te maken met licht, beweging en ruimte. Hij maakte zelfs gebruik van een verplaatsbare lamp zodat elke kijker de resultaten van de lichtinval zelf kon activeren.

Hij gaf vervolgens de planeten en de constellaties een plaats in zijn schilderijen. In 1971 zetten de astronauten van de Apollo 15 zijn beeldje “Fallen Astronaut” op de maan. De kunstenaar confronteert de toechouwer met mensen die inzicht lijken te hebben in kosmos en ruimte, maar tevens met “spacemen” die als gevallen engelen uit de hemel tuimelen, met astronauten die machinemensen worden, met Icarussen die in de afgrond storten, met robotten die op de mens lijken, en met allerlei tussenfiguren: de mens uitgebeeld in spieren, zenuwen, aders en hersenen die voor een deel machine zijn, motor, computer.

SINT-KATELIJNE | Perron

“MILLEFEUILLE” | 2007

De frisheid van de lente binnenbrengen in het metrostation, dat doel hield Thierry Renard voor ogen bij de realisatie van zijn kunstwerk “Millefeuille”. Kleurrijke tulpen zijn met zeefdruk aangebracht op de muren van het station en moeten wat “lentefrisheid” in het dagelijks leven van de voorbijgangers brengen. Tegelijk zijn de bloemen ook een weerspiegeling van de verscheidenheid aan individuen die er bestaan: veelkleurig of discreet, open of terughoudend, trots of lui.

Voor de reizigers zijn de tulpen op het tegenoverliggende perron opvallend en tegelijk geruststellend, terwijl de nabijheid van de bloemen op de muur achter ons eerder onrustwekkend is.

De ondergrondse aanwezigheid van bloemen heeft ook iets weg van de omgekeerde wereld. Onder de grond afdalen om er de bovengrondse natuur terug te vinden. Het was ook de wens van de kunstenaar om de toeschouwer met “Millefeuille” iets te bieden zoals met het gelijknamige dessert: een aardigheid op een goede én op een grijze dag.

Wandcompositie op panelen in geëmailleerd verglaasd staal.

THIERRY RENARD (Hasselt, 1951)

Thierry Renard maakt gebruik van reeds bestaand reproductiemateriaal voor zijn collages. Hij verknipt, herschikt en bewerkt het materiaal, verschuift op die manier structuren en komt tot nieuwe vormen. Vanuit zijn respect voor andermans werk zal Renard nooit gebruik maken van originele kunstwerken. Het ambachtelijke is hierbij zeer belangrijk voor hem. De juiste beheersing en gebruik van materialen en technieken is essentieel voor de kwaliteit van zijn collages.

Hij werkte samen met Hugo Claus aan een kunstenaarsboek, “Goede geschiedenislessen of ABC van de Kinderheiligen”, waarin 24 van zijn collages hand in hand gaan met evenveel gedichten van Hugo Claus. Uitgangspunt waren plaatjes van kinderen uit een Duits fotoboek.

DE BROUCKÈRE

Toegangspoortjes

“DE STAD BEWEEGT IN DE PALM VAN MIJN HAND” | 2004

Jan Vanriet benut ten volle de ruimte van deze lange, smalle gang met twee glijdende wandelpaden: hij gebruikt de muren als ondergrond voor een soort beeldverhaal naar analogie van oude wandtapijten waarin allerlei thema's samenvloeien: de eerste stap op de maan, het De Brouckèreplein, terrasstoelen,... Er is de architectonische context, dat wil zeggen het De Brouckère-plein zelf, de architectuur van het Rogierplein uit het midden van de vorige eeuw, vermengd met elementen van de metro zelf, roltrappen, signalisatie, enzovoort.

Het idee voor dit kunstwerk ontsproot uit een gedicht van Benno Barnard, waar tevens enkele flarden van werden overgenomen op het werk en uit een lied van Jacques Brel dat Brussel en het De Brouckèreplein bezingt. Voor de uitwerking van “De stad beweegt in de palm van mijn hand” werd gebruik gemaakt van linsneden, gemengd met foto's.

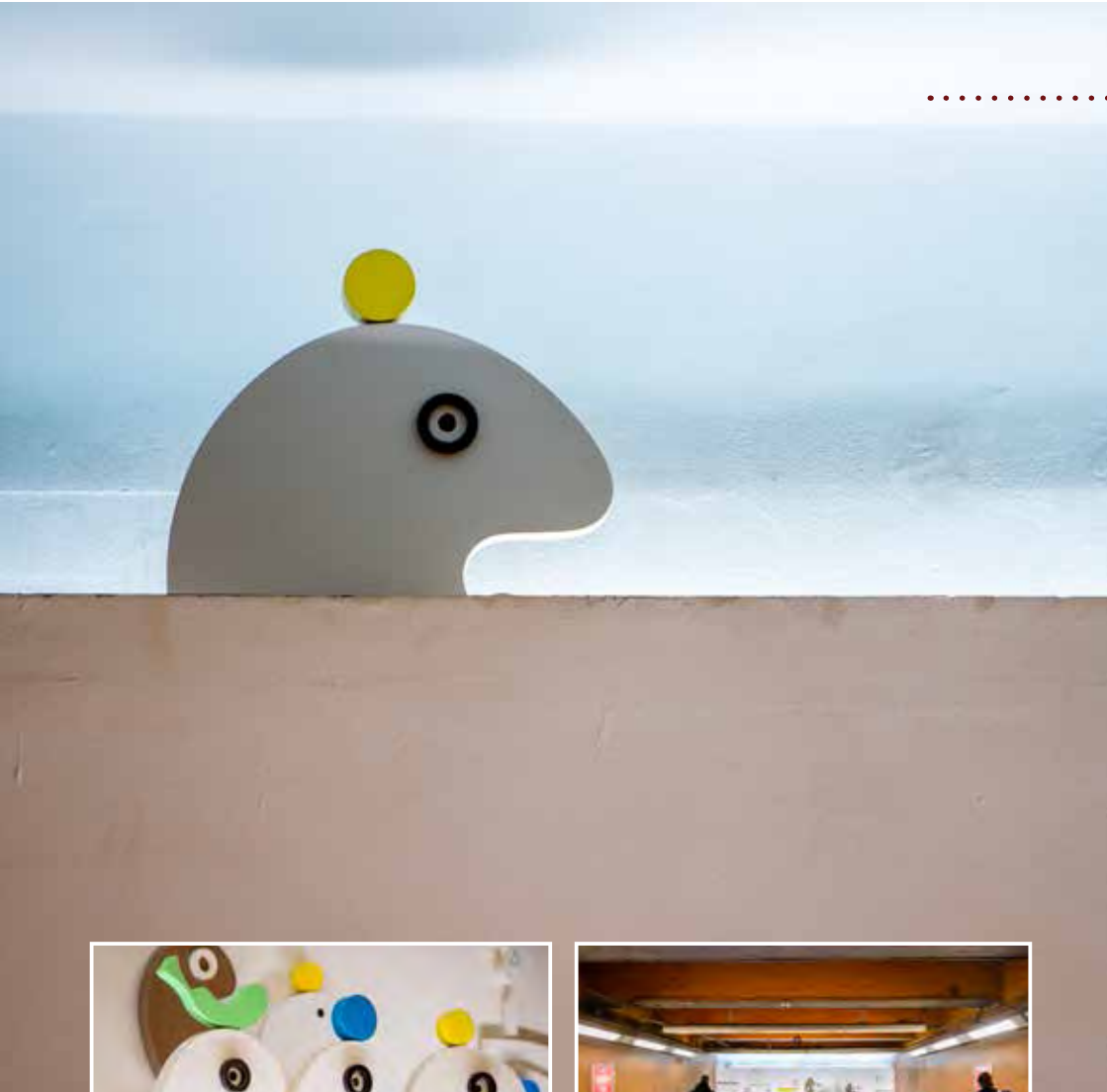
Muurcompositie op geëmailleerde staalplaat met glaslaag.

JAN VANRIET (Antwerpen, 1948)

Jan Vanriet is van alle markten thuis: naast zijn schildersdoeken, ontwerpt hij toneeldecors, werkt hij mee aan een literair tijdschrift, schrijft dichtbundels, tekent voor een dagblad en verzorgt columns in weekbladen.

Zijn veelzijdigheid uit zich in een meervoud van stijlen, ten dienste van drie bepalende onderwerpen: natuur, geschiedenis en mensheid.

Jan Vanriet woont en werkt in Antwerpen en in de Provence. Hij werd geselecteerd voor de Biënnales van Sao Paulo en van Venetië. Hij behaalde de bijzondere prijs op het Art Festival 1990 in Seoul en ontving in 2001 de prijs van de Van Acker Stichting, waarmee hij in de voetsporen treedt van Frans Masereel, Hugo Claus en Roger Raveel. Zijn kunstwerken zijn te vinden in diverse musea, galerijen en befaamde financiële instellingen, verspreid over de hele wereld.

“HAPPY METRO TO YOU” | 1974

De kunstenaar wou een zonnige, grappige en feestelijke sfeer scheppen voor de talrijke ambtenaren en werknemers die regelmatig langs de wijk van de Warande komen, waar zich vooral nogal ernstige kantoren, overheidsdiensten, ministeries en instellingen bevinden. Met de grappige, duidelijke associaties van de kleine figuren in wit hout, wou hij de reizigers een humoristisch, geestig, ontspannend en ludiek kunstwerk bieden. Hij wou de metrogebruiker niet confronteren met een kunstwerk dat veel concentratie vergt.

Het paneel toont kleine personages die naar hun werk gaan na de vakantie en die zich meestal nog slaperig en verbaasd naar de metrogangen spoeden.

Geheel van sculpturen in veelkeurig hout.

MARC MENDELSON
(London, 1915 – Ukkel, 2013)

Na zijn studies aan de Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen, richtte hij in 1945 mee de “Jeune Peinture Belge-Jonge Belgische schilderkunst” op. In zijn werk kunnen we twee grote periodes onderscheiden: een abstracte periode met grote strenge, monochrome en sombere doeken in zwaar materiaal en een andere irrealistische en anekdotische periode met ondeugende en humoristische associaties en elementen, om ten slotte terug te grijpen naar het koloriet. Zijn schildersnatuur getuigt doorheen zijn hele oeuvre van een verfijnd gevoel voor lijnen, kleuren, de plaatsing van specifieke beelden in het vlak en het gebruik van contrasten.

PARK | Tussenverdieping

“LA VILLE” | 1974

Deze muurcompositie van negen meter lang werd in een van de gangen van het station Park in mozaïek uitgevoerd. Bij de toeschouwers roept het associaties op met de bouw, het bouwterrein en het gebouw. De kleuren van het marmer en van het mozaïek zijn geraffineerd en goed op elkaar afgestemd in hun zwarte, grijze, gebroken witte, gele, roodbruine en okergele tonen. De lichte onregelmatigheden in vorm en grootte, en de vrijwillig ruw gelaten oppervlakte van bepaalde steensoorten, versterken de verwijzingen naar de bouwmaterialen en de constructies op zich.

In het uitgebalanceerde lineaire evenwicht van verticalisme en horizontaliteit brengen schuinlopende delen lichte tegenbewegingen aan. Over het gebruikte marmer en steen zegt Roger Dudant nog dit: *“Deze materialen hebben al eeuwen de tand des tijds overleefd en brengen ook nu nog een vleugje poëzie in de onderaardse ruimten van Brussel.”*

Muurcompositie in mozaïek.

ROGER DUDANT (Laplaigne, 1929 – Tournai, 2008)

Ongeveer van meet af aan heeft Roger Dudant zijn eigen streek, Henegouwen, tot inspiratiebron voor zijn kunst genomen. In zijn werk vinden we de thema's van het landelijke landschap en de industriële ontwikkeling terug. De schilder herdenkt en hervormt elementen als het veld, de weg, de fabriek, de loods, de werf, de machine, de hoogspanningsmast, het spoor, de elektrische leiding, het signaal. Een netwerk van verticale en horizontale, nu eens dunne en dan weer dikkere lijnen, ondersteunen de compositie en spelen er een belangrijke rol in.

De reductie tot de essentie wordt vaak zo ver doorgedreven dat het natuurlijke uitgangspunt niet langer te duiden is. Zijn composities zijn doorgedreven transformaties van waargenomen realiteiten.

Roger Dudant was een leerling van Paul Delvaux, die hem de beginselen en praktische uitwerking van zijn ambacht bijbracht.

KUNST-WET | Perron

Gilbert Decock

“ISJTAR” | 1980

Dit bas-reliëf wordt gedragen door twee cirkelmotieven op de zijmuren van de perrons en lijkt wel een triomfboog (vanwaar de titel “Isjtar”, de godin die haar naam geeft aan een van de poorten van Babylon onder het bestuur van Nabuchodonosor). Hier ligt de tegenstelling in de open cirkels-vierkanten en de gesloten cirkels-vierkanten in twee tonen. De vijf elementen op het timpaan en de twee panelen op de zijwanden vormen een synthese van Gilbert Decocks beeldende taal.

De ontwikkeling van de vijfdelige fries heeft Decock als volgt omschreven: *“Het vierkant komt vanuit de diepte links achter de open cirkels vandaan, het komt beeld per beeld naar voren, tot het rechts een gesloten hoofdmotief wordt. Dit progressief op de voorgrond treden, biedt de continuïteit van een beeldverhaal. Toch wordt deze regelmaat (doelbewust) onderbroken door de sterk benadrukte open ruit.”*

Bas-reliëf in gelakt hout.

GILBERT DECOCK (Knokke, 1928 – 2007)

Gilbert Decock behoort tot de kunstenaars die geboren zijn tussen de twee wereldoorlogen en gedurende de jaren ‘50 en ‘60 de constructivistische stroming met geometrische grondslag bezielde. De zoektocht naar een steeds grotere soberheid van de gebruikte middelen leidde tot het zwart-witte, het donkerbruine en tot de vierkante en cirkelvormige vormen die hij gebruikt om praktisch onuitputtelijke varianten te ontdekken. Zijn cirkel-vierkanttegenstelling is vergelijkbaar met de tegenstellingen mannelijk-vrouwelijk, dag-nacht of yin-yang.

Zoals vele andere artiesten van zijn generatie was Gilbert Decock van mening dat de vermindering van kleur en vormen tot een grotere zeggingskracht kan leiden dan de barokke overdaad. Maar die vereenvoudiging wordt pas méér als deze het resultaat is van een proces, dat wordt geleid door grote kleurensensibiliteit en een sterk ontwikkeld gevoel voor vorm en verhouding.

KUNST-WET

Fronton trappenhal

Jeans Rets

“ORTEM” | 1976

Het werd eenvoudig opgevat, maar met een voldoende grote nauwkeurigheid, zodat het dankzij het overzichtelijke totaalbeeld met één blik in zijn geheel waargenomen kan worden. In eenzelfde compositie vinden we horizontale, verticale, schuine en gebogen lijnen, vierkanten, rechthoeken, driehoeken, cirkelsegmenten en zeven verschillende kleuren. De interpretatie van het kunstwerk is afhankelijk van de geestelijke ingesteldheid van de toeschouwer, die het als een vlak of in drie dimensies kan zien.

Het werk doet zich duidelijk gelden als een persoonlijke compositorische en koloristische uiting. “Ortem” is aangebracht boven een trap. Tijdens het dalen naar de perrons kan de kijker het kunstwerk met één blik omvatten, dankzij de heldere overzichtelijkheid van het totaalbeeld. Jean Rets wilde vooral dat zijn kunstwerk niet in de omgeving zou “verdwijnen”, maar het moest integendeel opvallen.

Compositie in geëmailleerde keramische tegels.

JEAN RETS

(Paris, 1910 – Antwerpen, 1998)

Jean Rets maakt deel uit van de “APIAW” (Association pour le Progrès Intellectuel et Artistique de la Wallonie), de Waalse tegenhanger van “Jeune Peinture Belge”, die tot doel heeft de kunst in Wallonië open te stellen voor de eigentijdse internationale en progressieve stromingen. Al vóór de oorlog stond Rets open voor het kubisme. Vanaf de jaren vijftig ontwikkelde Jean Rets een persoonlijke vormtaal en een verfijnd kleurgebruik. Rets is vooral bekend door zijn niet-figuratieve geometrische opvatting, die hij een geraffineerde toets geeft, door zijn monumentale kunstwerken en door de integratie van de plastische kunsten in de architectuur. Hij was vooral actief in de streek rond Luik. Meer bepaald met een glasraam in het station van Guillemins en een kleurenstudie voor de staalfabriek van Thomas, Cockerill-Ougrée.

Jean Rets legt zich ook toe op sculpturen waarin het licht een structurerende rol speelt.

KUNST-WET | Perrons, toegangspoortjes en trappen – Lijnen 1-5, 2-6

“FOTO’S” | 2016

JEROEN DE VLAMINCK

Op vraag van de beheerders van de renovatiewerken aan het station werd kunstenaar-fotograaf Jeroen de Vlamincq uitgenodigd om de werkzaamheden te fotograferen en portretten van arbeiders in hun werkomgeving te maken. Zijn foto's illustreren de inzet en doorzetting van deze mannen, die zelfs 's nachts werken aan een betere mobiliteit in onze hoofdstad. De fotograaf kent dit milieu als geen ander omdat hij er zelf heeft gewerkt. Halfweg de jaren tweeduizend begon hij foto's te maken op de werven waar hij werkte.

Foto's afgedrukt op stickers.

MAALBEEK | Perron en toegangspoortjes

“PORTRAITS – PORTRETEN” | 2002

Reeks portretten en groepen gestileerde personages: acht portretten op de perrons en oorspronkelijk twee groepen personages in de lokettenzalen aan de Wetstraat en de Etterbeeksesteenweg. De perronwanden, aan weerszijden van de sporen, zijn opgebouwd uit grote panelen in wit beton en metselblokken in vuurklei. Met deze materialen wordt het openbare en het stedelijke karakter van het metrostation benadrukt.

In sommige van de vakken zijn de portretten van de hand van Benoît te bewonderen. Deze zwart gestileerde portretten zijn getekend op witte tegels. Het zijn anonieme gezichten zoals die van de metrogebruikers. Ze refereren ongetwijfeld naar het wachten van de reizigers op de metro. Het kunstwerk in de lokettenzalen geeft dan weer vooral beweging weer.

Het kunstwerk werd gerealiseerd in nauwe samenwerking met de architecten Henk De Smet en Paul Vermeulen.

Emailschildering op keramische tegels.

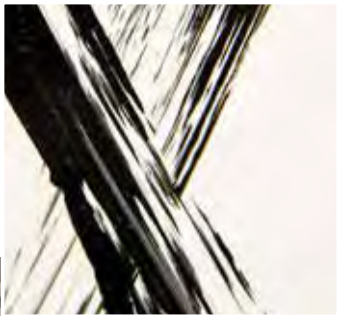
BENOÎT (VAN INNIS) (Brugge, 1960)

Het artistieke parcours van kunstenaar-schilder Benoît van Innis begint al in de middelbare school. Hij vervolgt zijn studies aan de Sint-Lucasschool in Gent, in het atelier van Dan Van Severen, waar hij in 1984 met grootste onderscheiding afstudeert. In de jaren negentig tekent hij humoristische cartoons voor kranten en tijdschriften (New Yorker, Esquire, Paris Match, Le Monde, De Standaard, Panorama, Knack, Le Vif, Lire en andere). Hij brengt ook verschillende albums uit, onder meer “Scrabbelen in de herfst” / “Rire en automne à Bruges” (1989), “Het Verboden Museum” / “Le Musée Interdit” (1990), “Mijn Oom Gilbert” / “Oncle Gilbert” (1995) en “Bravo! Bravo!” (2000).

Gedurende zijn hele carrière exposeert de kunstenaar voornamelijk in België. Sinds de jaren tweeduizend krijgt hij geregeld opdrachten om kunstwerken in openbare en particuliere gebouwen te maken. Benoît van Innis werkt daarvoor nauw samen met internationaal gerenommeerde architecten.

BENOÎT
1992

MAALBEEK

Toegangspootjes (ingang Etterbeeksesteenweg)

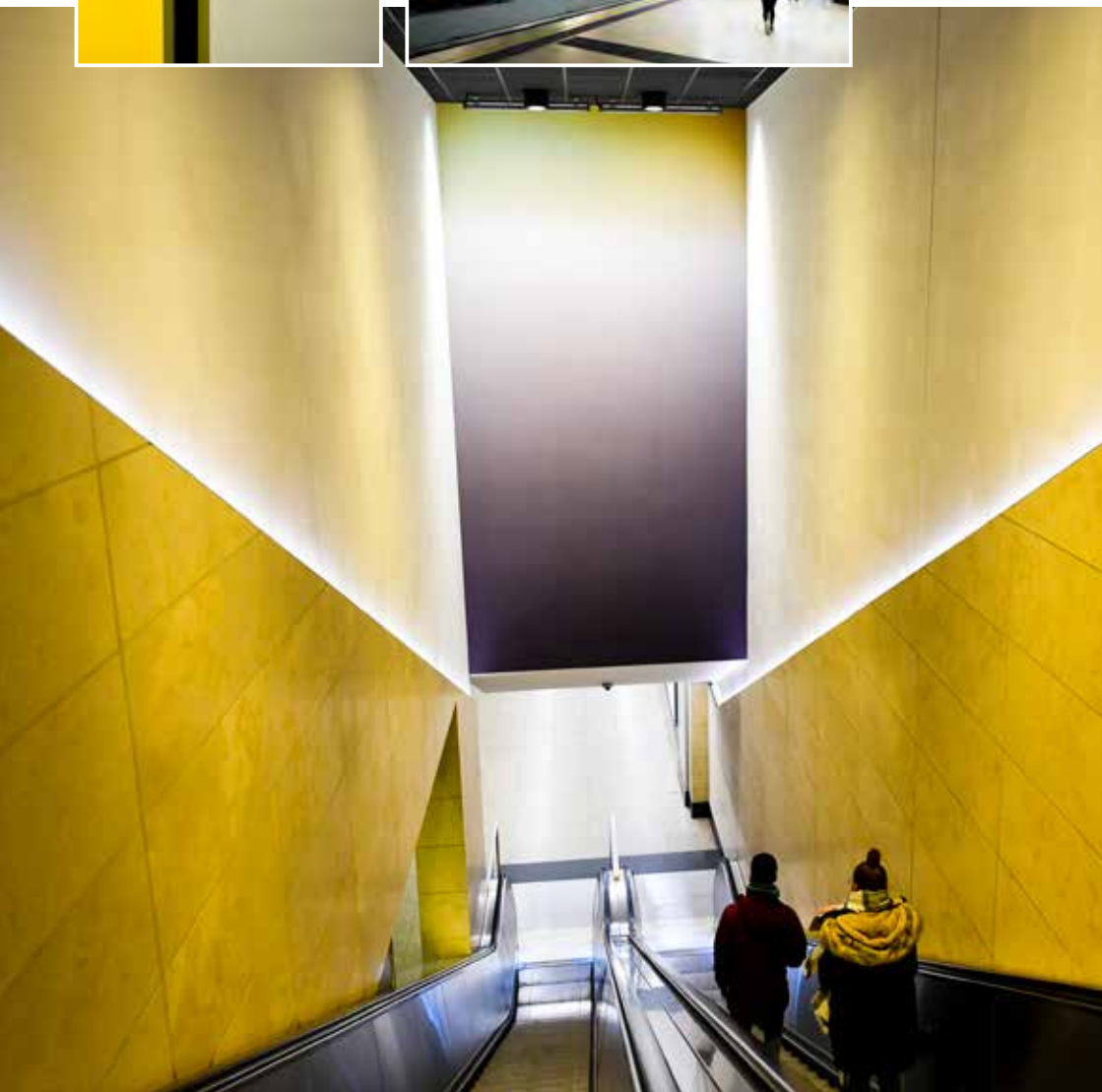
“DE OLIJFBOOM” | 2016

BENOÎT (VAN INNIS)
(Brugge, 1960)

Zie pagina 33.

Tijdens de aanslag van 22 maart 2016 werd het werk van Benoît van Innis deels verwoest. De kunstenaar stelde voor om de beschadigde muurschildering (aan de ingang langs de Etterbeeksesteenweg) te vervangen door een nieuw werk ter nagedachtenis van de slachtoffers, dat een olijfboom afbeeldt. “De Olijfboom”, symbool van hoop en vrede, werd gemaakt met behulp van dezelfde technieken: emailschildering die met een penseel wordt aangebracht op keramische tegels, die daarna worden gebakken om het geheel duurzamer te maken. Aan weerszijden van het werk werd een Nederlandse en een Franse vertolking van een gedicht van de Spaanse dichter Federico Garcia Lorca geschilderd. Het werd eveneens vertaald in het Duits, Spaans, Engels, Arabisch, Russisch en Chinees.

Emailschildering op keramische tegels.

SCHUMAN | Perron en trappen

“ZONDER TITEL” | 2016

In het metrostation Schuman koos Pieter Vermeersch ervoor om op twee plaatsen in de ruimte in te grijpen: onder de passerelle die door het metrostation loopt en boven twee roltrappen die hal B van de NMBS met de metroperrons verbinden.

Voor de passerelle maakte de kunstenaar gebruik van de drie primaire kleuren: geel, rood en blauw. Een minimalistisch kleurenpalet, waarmee alle andere kleuren kunnen worden gemengd. De kunstenaar koos ervoor om de twee delen van de dubbele passerelle afzonderlijk te behandelen, waarmee hij de architecturale indeling volgt. In elk gebied tussen twee pijlers wordt een van de drie kleuren in kleurschakering aangebracht, van wit naar 100% verzadigde kleur. Door met kleurschakering te werken wordt de tijdsduur van het schilderwerk benadrukt en het ritme dat zo ontstaat, volgt de ritmisch af en aan rijdende treinen, wat de reiziger op het perron doet wegdromen.

Boven de roltrappen verwijst de kunstenaar naar zijn schilderijen en haalt hij zijn inspiratie uit de werkelijkheid. Pieter Vermeersch fotografeert de hemel. Op basis van die foto's maakt hij zijn muurschilderingen, die gereduceerd worden tot subtiele kleurveranderingen. De reiziger ontdekt zijn schilderwerk op de verticale timpanen boven de roltrappen pas wanneer hij afdaalt naar de metroperrons. Eerst verschijnt de donkere kleur van een stormachtige lucht, die geleidelijk vervaagt tot een melkachtig geel. Hoewel het licht bovenop de muurschildering valt, ervaart de reiziger die onder de grond afdaalt het omgekeerde: hij gaat van donker naar licht. De kunstenaar begeleidt op die manier de verplaatsing van de gebruikers en biedt hen de tijd om te kijken, te denken en te dromen.

*Passerelle – Acrylverf op plafond
Timpanen – Muurschildering met olieverf*

PIETER VERMEERSCH (Kortrijk, 1973)

Pieter Vermeersch werd in 1973 in Kortrijk geboren. Hij studeerde af aan het Sint-Lucas Hoger Instituut voor Beeldende Kunsten in Gent (1995) en het Hoger Instituut voor Schone Kunsten in Antwerpen (2001). De afgelopen jaren exposeerde Pieter Vermeersch regelmatig in België en in het buitenland. Vandaag woont en werkt hij in Brussel en in Turijn. Onlangs maakte hij nog monumentale muurschilderingen voor Galeries Lafayette in Biarritz en een aantal grote werken speciaal voor de “Solo Houses” van het Belgische architectenbureau Office KGDVS in Matarraña (Spanje) en voor de zoutsilo's van La Voirie de la Ville de Genève (Zwitserland).

De artistieke en beeldende exploratie van Pieter Vermeersch gaat veel verder dan doek alleen.

De kunstenaar mengt schilderkunst en architectuur en gaat op zoek naar verbanden tussen beeld, tijd, ruimte en kleur. Zijn werk bestaat vaak uit opvallende ruimtelijke ingrepen, die de ruimte manipuleren. Zijn schilderinstallaties en muurschilderingen roepen een krachtig beeld op dat een fysieke impact heeft op de toeschouwer.

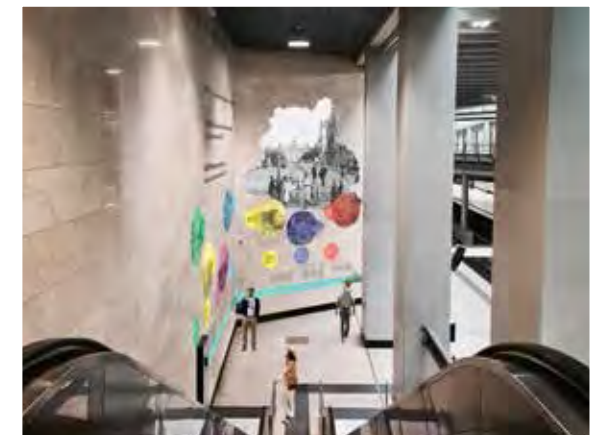

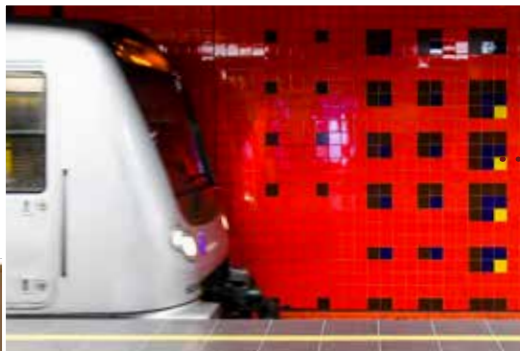
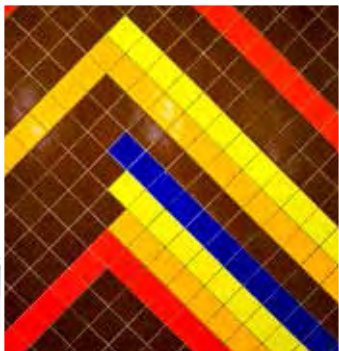
SCHUMAN | Perron (richting stad) – Lijnen 1-5

“WAAROM IS BRUSSEL DE HOOFDSTAD
VAN EUROPA GEWORDEN?” | 2019

TEKSTEN: PHILIPPE VAN PARIJS
GRAFISCH ONTWERP: CALOGERO BELLUZZO

Philippe Van Parijs behaalde een doctoraat in de filosofie en sociale wetenschappen en is ook een geëngageerd Brusselaar. Aan de hand van een reeks zorgvuldig gekozen feiten en beelden wil deze inwoner van de Europese wijk zowel Brusselaars als bezoekers tonen hoe Brussel, door een combinatie van toeval en noodzaak, geleidelijk de hoofdstad van Europa werd en de omgeving van het Schumanplein uitgroeide tot 'zijn' Europese wijk. De fries op het perron van het metrostation (lijnen 1-5) is een volledig vernieuwde versie van de fries op perron 2 van de NMBS.

MERODE | Perron en trappen

“CARRELAGE CINQ” | 1976/1997

Het is een opvallende integratie van de schilderkunst in de omgeving. Dit geïntegreerd kunstwerk van honderd meter lang werd uitgevoerd in gewone en effen keramische tegels. Het beantwoordt aan strikte vereisten: goedkoop materiaal, gemakkelijke plaatsing, weerbestendigheid en eenvoudig onderhoud. Door de opstelling van de kleuren in reeksen kunnen de reizigers richting voorsteden het verloop van de verplaatsingen aflezen volgens een verticaal of een schuin schema. Op het perron richting stadscentrum zijn er vijf dubbele vierkanten verdeeld over de hele muur.

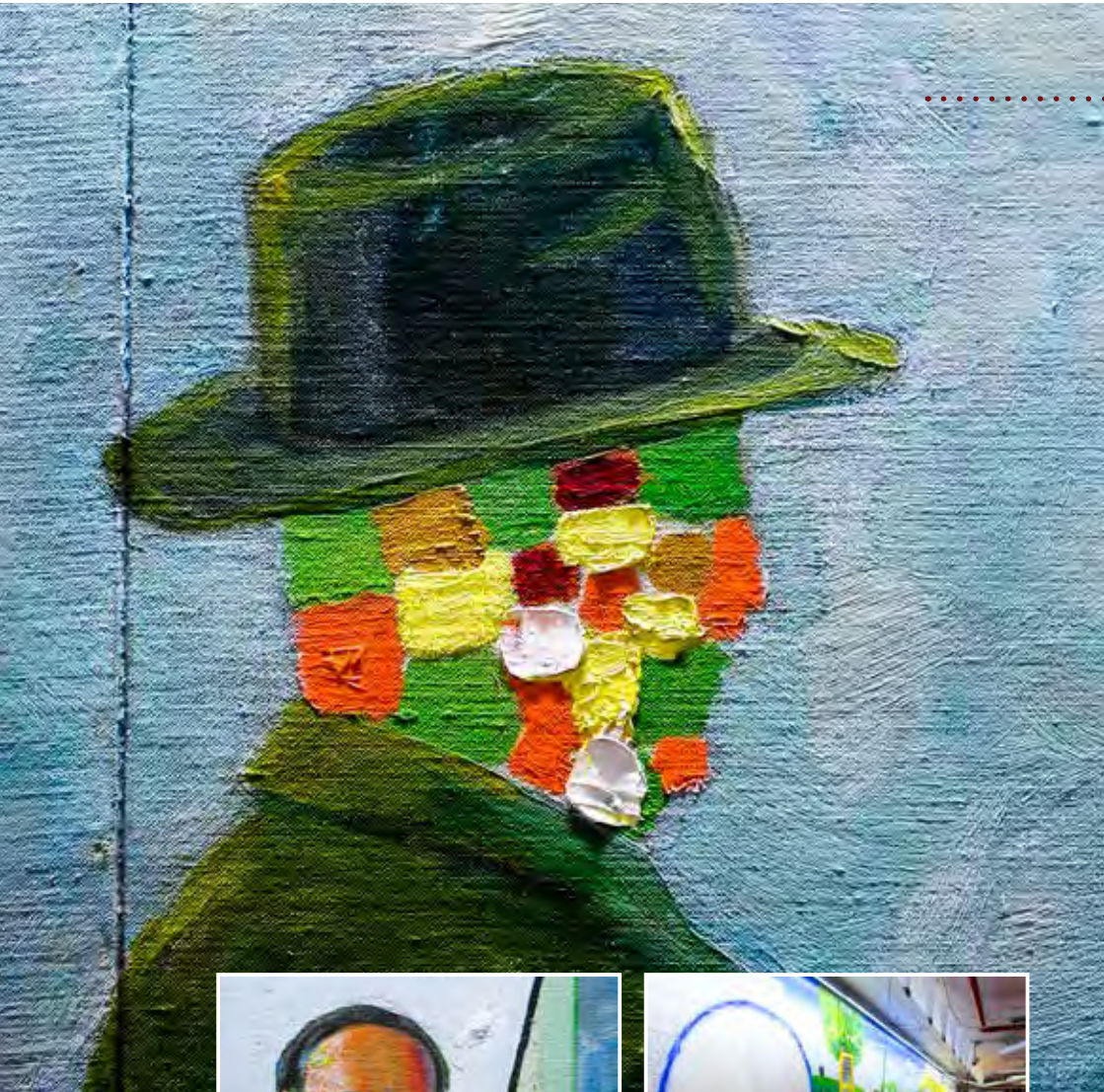
“Carrelage Cinq” is uitgewerkt in geel, oranje, rood, bruin en blauw. Van een heel eenvoudig monochroom kleurvlak, van waaruit de toeschouwer het geheel gemakkelijk kan opnemen, ontwikkelt elk van de vijf compositorische onderdelen zich tot grotere visueel-structurele complexiteit en levendiger kolorische beweeglijkheid.

Muurcompositie in geëmailleerde tegels en schilderwerk.

JEAN GLIBERT (Brussel, 1938)

Jean Glibert werd opgeleid in het atelier voor monumentale schilderkunst onder leiding van Paul Delvaux in La Cambre. Hij toonde belangstelling voor het probleem van de integratie van kleur in de architectuur, het milieu en de stedelijke omgeving door zoveel mogelijk de bouwtechnieken toe te passen. Kleur schept volgens hem nieuwe spanningen op bestaande vormen, kan ritmisch werken of verbanden leggen. Hij doet onderzoek naar transparantie (glasraam) en het gebruik van ruimtelijke inpassingen, onder andere via het professoraat dat hij kreeg aangeboden aan het Nationaal Hoger Instituut voor Architectuur en Visuele Kunst, La Cambre.

Jean Glibert heeft het experimentele in de vingers. Hij beschilderde borden op een parkeerterrein met behulp van een verfspuit en kreeg verschillende opdrachten voor banken en scholen. Samen met Norberte Loicq legde hij 3.000 gekleurde cementtegels neer in het Middelheimpark van Antwerpen ter gelegenheid van de zestiende Biënnale.

MERODE | Trappen

R Raveel

“ENSOR : VIVE LA SOCIALE” | 1976

Roger Raveel legde de nadruk op de interactie tussen het schilderij en zijn omgeving: enerzijds zien we het kunstwerk dat uit zijn kader treedt en anderzijds de omgeving die in het schilderij overvloedt. Zo wordt de vorm die zich uiterst rechts op het grote schilderij ontvouwt, verdergezet op het timpaan boven de roltrap, met de tekst: “Kom in het bos wonen/Bouwgrond te koop/met toelating om alle bomen te rooien”. In dit schilderij verwijst Roger Raveel naar de kunstenaars Van Eyck (zie de personages Adam en Eva) en James Ensor (zie de verwijzing naar het schilderij “De intocht van Christus in Brussel”) en verwerkt hij een sociale boodschap. Er duikt ook een typisch Raveelse idioom op: het in het schilderij kijkende personage, de enkel met contouren omliggende, niet-ingevulde figuur, de sterk picturale delen van hoofden, jassen, truien, bomen en wolken, de toevoeging van objecten zoals spiegels. “Vive la Sociale” is opnieuw een werk geworden met een sociale draagwijdte.

Olieverf op paneel.

ROGER RAVEEL

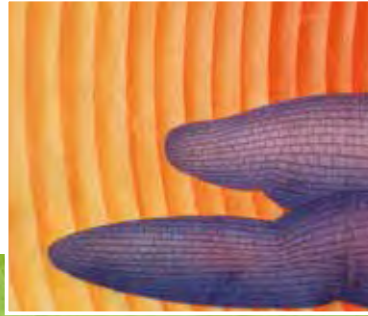
(Machelen aan-de-Leie, 1921 –
Deinze, 2013)

Hij volgt lessen aan de Academie van Deinze en Gent, om zich vervolgens op een heel persoonlijke manier te ontwikkelen. Hij vormt met drie andere schilders een artistieke stroming, “De Nieuwe Visie”, waarin de bekende en vertrouwde dingen op een nieuwe manier bekeken en op een originele wijze weergegeven worden.

De wisselwerking tussen zijn kunstwerk en de omgeving is voor Roger Raveel bijzonder belangrijk. De entourage wordt in het schilderij betrokken. Dat doet hij door frisse kleuren én blinde vlekken te gebruiken.

Naast groepswork realiseert Roger Raveel individueel en in de geest van een groter sociaal engagement, “Raveel op de Leie”, als protest tegen de vervuiling van de rivier. Daarnaast vertegenwoordigt hij België op de 34ste Biënnale van Venetië.

MONTGOMERY | Toegangspoortjes

“MAGIC CITY” | 1976

Met tientallen gebogen concentrische banden, waarvan de kleuren de volgorde van de regenboog volgen, geeft de kunstenaar een indrukwekkende hemel vol stralende zonnegloed weer. Enkele langgerekte grijze wolken drijven over de cirkelvormige banen. De stad doemt op als een futuristisch, magisch visioen, maar ook als een dreiging. Vanop de groene heuvels, met op de toppen een oranje gloed, kijken twee kleine wezentjes naar het spektakel.

Het idee voor “Magic City” kwam er terwijl Jean-Michel Folon naar de 150 m² grote grijze betonnen muur zat te staren, waarvoor hem gevraagd was een kunstwerk te maken. Opeens vielen zonnestrallen door een gat in het plafond naar binnen. Toen besepte hij dat in de metro nooit zonlicht naar binnenkomt en dat een beeld van een helder stralende zon die schijnt op een magische stad, de ondergrondse wel wat kleur zou geven.

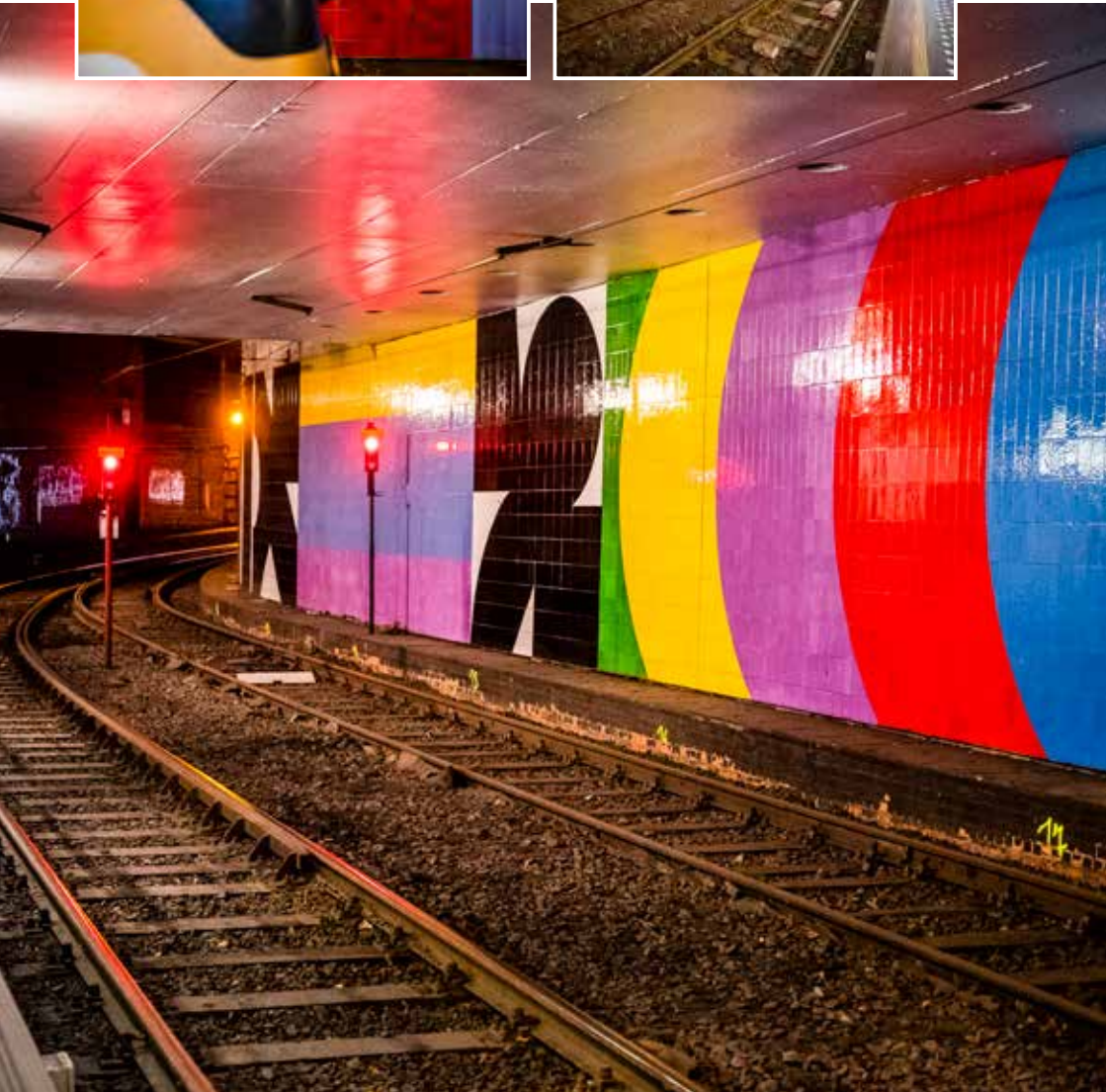
Olieverf op gemaroufleerd doek.

JEAN-MICHEL FOLON (Ukkel, 1934 – Monaco, 2005)

Op 21-jarige leeftijd besloot Jean-Michel Folon een punt te zetten achter zijn architectuurstudies aan het Nationaal Hoger Instituut voor Architectuur en Visuele Kunst, La Cambre. Hij wilde de grote stad tekenen, de levenswijze in de metropool. In enkele maanden vond Folon zijn thema's en zijn stijl. Talrijke dagbladen en tijdschriften publiceerden zijn tekeningen, die een uitstekend beeld geven van de moderne wereld, en maakten ze algemeen bekend. Met weinig middelen, maar steeds op een heel doeltreffende manier slaagt de kunstenaar erin het esthetische aspect met een diepere betekenis te verenigen. Stileren en vereenvoudigen van de zichtbare realiteit, spirituele vondst en kritische instelling vullen elkaar voorbeeldig aan. Maar of het nu gaat om illustraties in boeken of affiches, alles draait voor Jean-Michel Folon altijd rond de mens. Hij geeft de mens weer in allerhande omgevingen, zowel in de stad als in de natuur.

Naast de Brusselse metro, is ook werk van de hand van Folon aanwezig in de Londense metro en in het Congressenpaleis in Monaco. Hij stelde onder meer tentoon in de Verenigde Staten, Japan, Italië en Parijs.

MONTGOMERY | Perron

“RYTHME BRUXELLOIS” | 1976

Over een lengte van 120 meter toont “Rythmes bruxellois” een energieke afwisseling van kleuren en vormen. Binnen de drie dimensies van de architectonische ruimte worden levendige contrasten van vormen en kleuren op de muur afgebeeld. Elk deel van deze compositie neemt deel aan het geheel, maar behoudt tegelijkertijd zijn eigenheid.

Jo Delahaut benadrukt met dit kunstwerk de eenvoud en schuift in één beweging ingewikkelde constructies en ongewone composities van tafel. De heldere kleurgedeelten alterneren met de zwart-witte composities, terwijl de kleuren geel, paars, blauw, rood en groen achtereenvolgens en met variërende breedte herhaald worden in horizontale, verticale of gebogen banen. Het kunstwerk is gemaakt van duurzaam materiaal, bestand tegen wisselende temperatuur en vochtigheidsgraad en makkelijk afwasbaar zodat stof en vuil eenvoudig kunnen worden verwijderd.

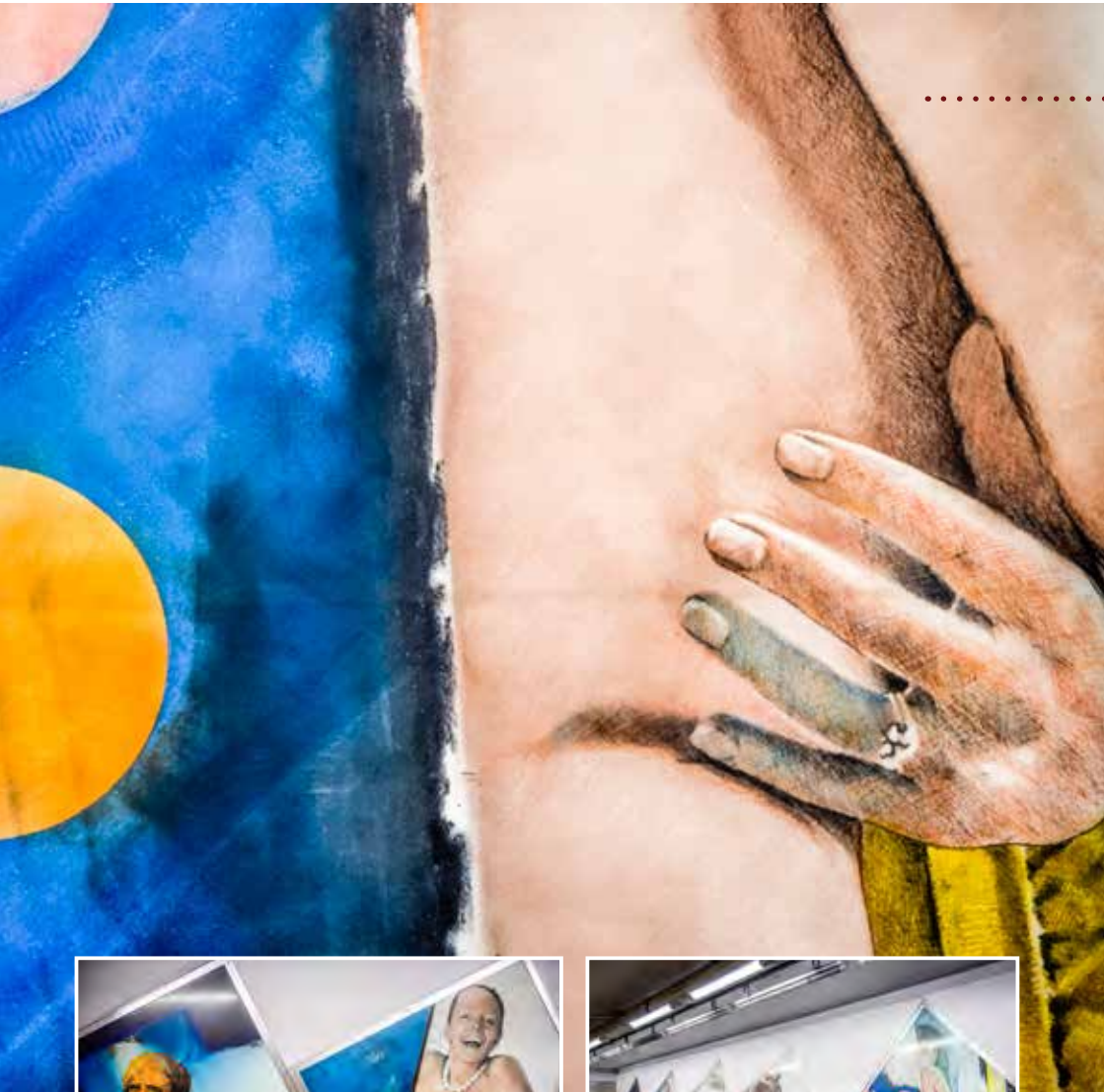
Geëmailleerde wandkeramiek.

JO DELAHAUT

(Vottem-lez-Liège, 1911 – Brussel, 1992)

Jo Delahaut studeerde aan de Academie van Luik. Hij is ook Doctor in de Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Luik. In de jaren veertig wordt hij vooral beïnvloed door de werken van schilder Auguste Herbin (1882-1960). Onder de groep schilders die “Jeune Peinture Belge” oprichtten, stelde Jo Delahaut als eerste niet-figuratieve geometrische composities tentoon. Hij werd de stuwende kracht en de woordvoerder van deze stroming. Orde, symmetrische opbouw, zuiver ritme, sereniteit en monumentaliteit kenmerken zijn werken. Hij wou kunst in het alledaagse decor inlijven en zo de mensen helpen om zich van het verleden te bevrijden en zich aan het heden aan te passen.

Jo Delahaut is lid van de “Réalités Nouvelles” (Parijs, 1946), van “La Jeune Peinture Belge” (Brussel, 1947), stichtend lid van de Belgische groep “Art Abstrait” in 1952, en co-auteur in 1954 van “Manifeste Spatialiste”, samen met Pol Bury.

MONTGOMERY | Trappen

Pol Mara

“THEMA’S” | 1976

De kunstenaar wou met dit werk een bijdrage leveren tot de vermenselijking van een door de industrie en de techniek bepaalde omgeving. Zijn personages worden met een fotografische nauwkeurigheid weergegeven. De panelen van twee meter op twee meter werden ruitvormig geplaatst om de eentonigheid van de rechthoekige wand te doorbreken.

De afbeeldingen zijn typisch voor Pol Mara. Het lachende, knappe, jonge meisje, het naakt, bedeesd of uitdagend, de paarden, de sensualiteit, de sfeer van “Make love, not war”. Het schilderen ademt de sfeer uit van het vluchtige van onze tijd met een veelheid aan wisselende beelden en indrukken die kenmerkend zijn voor de moderne wereldstad.

In “Thema’s” ging de kunstenaar eerder sober te werk wat de composities betreft, hoewel zijn hand er toch duidelijk in te herkennen valt.

Olieverf op panelen.

POL MARA (Antwerpen, 1920 – 1998)

Pol Mara volgde avondles aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen en was van 1941 tot 1948 part-time student aan het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten in Antwerpen.

Door de figuratie in zijn werken duidelijk te benadrukken, introduceert hij in België een persoonlijke kijk op de Amerikaanse popart (Andy Warhol). Hij heeft een voorkeur voor de thema’s publiciteit, film, sport, de krant, het geïllustreerde tijdschrift, de foto, de snelheid, het sex-appeal, de pin-up en de covergirl. Hoewel hij zijn inspiratie uit de popart put, wijkt hij er ook sterk van af door zijn persoonlijke voorstelling, sfeer en klimaat. Hij onderscheidt zich door een aantrekkelijke, charmante en bijzonder geraffineerde voorstelling van de lijnen en de kleuren met een fotografische nauwkeurigheid.

Dankzij studiebeurzen en eigen middelen reisde hij zowat de hele wereld rond. Hij nam deel aan de belangrijkste internationale tentoonstellingen.

JOSÉPHINE-CHARLOTTE

Perron

Serge.V.

“LA FLEUR UNIQUE OU LES OISEAUX ÉMERVEILLÉS” | 1976

De dramatische accenten, de sombere kleuren, de schreeuw van razernij en de hevige gebaren in het grootste deel van zijn creaties hebben hier plaats geruimd voor een poëtische droom in tedere tonen, vloeiende omtrekken en een rustige opbouw. De kunstenaar verenigt zijn visuele taal met de woorden van de zeer gevoelige dichter Joseph Noiret, die samen met Christian Dotremont de groep “surréalisme révolutionnaire” (1947) oprichtte. De gedichten van Joseph Noiret zijn op kleine bordjes in de wandcomposities bevestigd. De verbinding tussen visuele taal en poëzie boeit Serge Vandercam al langer.

Tegen lichtkleurige wolken tekenen zich vogels af, om vrijheid blije vogels, die de lof zingen van een blauwe zon. Op de andere perronwand, aan de overzijde, drijven de wolken rustig in zachte, gedempte kleuren, stijgen zingende vogels op tegen een reuzebloem naar een geel en roze zon.

Twee bas-reliëfs in veelkleurig zeehout.

SERGE VANDERCAM

(Kopenhagen, 1924 – Wavre, 2005)

De kunstenaar laat zich bij geen enkele beweging of stroming indelen. Hij is een geboren zoeker en hij ontdekt voortdurend het avontuur van het alledaagse. Als experimentele fotograaf neemt hij vanaf 1949 deel aan de activiteiten van Cobra. Ook in zijn fotografie heeft hij het onzichtbare van het dagelijks leven willen vangen. In de jaren vijftig laat hij onverwacht de fotografie vallen en legt hij zich volledig toe op de schilderkunst. Later begint hij ook met klei te werken om een meer elementaire en primitieve vorm te kunnen benaderen. Vanaf het begin van de jaren zestig werkte Serge Vandercam met zachtere kleuren dan men van een Cobra-adept gewoon is. In de jaren zeventig komen voor hem nieuwe materialen aan bod: triplex en hout. In 1979 is hij docent aan de school voor Schone Kunsten in Waver.

“LE TROPOLITAIN” | 1976

Dit schilderij van veertien meter bevindt zich op één van de timpanen van het station en stelt drie zuiver denkbeeldige voertuigen voor, die in een hele waaier pasteltinten volledig vrij samengesteld werden volgens de fantasie van de kunstenaar. Het kunstwerk bevat verwijzingen naar de techniek van respectievelijk de achttiende, de negentiende eeuw en het hedendaagse tijdperk. Maar het gaat wel om volledig gefantaseerde, in vrijheid en naar verbeelding samengestelde loco-machines, afgebeeld in een lege, ijle ruimte.

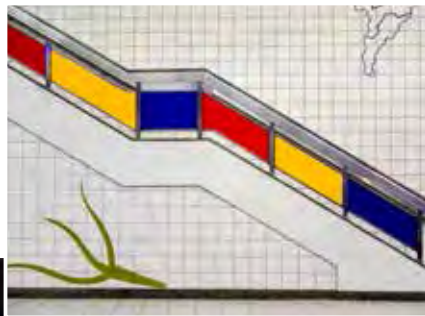
Over “Le Tropolitain” schreef Nellens het volgende neer: *“De metro - een station - ik houd van stations. De metro - een doek van veertien meter lang. Je kunt ervan dromen, je kunt het maken. De metro - een doek dat duizenden treinen voorbij zal zien rijden - wat 'n bestaan! De metro - mijn wagons tussen de wagons. De metro - buitensporigheid bij het spoor. De metro - avontuur - creativiteit. De metro- Le Tropolitain?”*

Olieverf op gemaroufleerd doek.

ROGER NELLENS (Luik, 1937)

Hij is een autodidact die onder invloed van Permeke de schilderkunst ontdekt. In 1960 begint hij de reeks “Stations en treinsignalen” te schilderen. Een paar jaar later volgt hij de raad van Paul Delvaux op en richt hij zich tot een realistische schilderkunst. Zijn hele werk is gebaseerd op de weergave van techniek, machines, motoren en voertuigen die louter verzinsels van zijn verbeelding en volledig nutteloos zijn.

Voor zijn poëtische, gefantaseerde, vriendelijke, soms tedere, “machines dénaturées”, documenteert Roger Nellens zich met diagrammen, werktekeningen, projecten en afbeeldingen uit de achttiende en negentiende eeuw. Zijn machines zijn tegelijkertijd abstract en figuratief. Hij kopieert deze bedenksels uit de industriële revolutie niet, maar ontleent er elementen en onderdelen aan, die hij aanpast, op een nieuwe manier combineert, in een totaal andere mechanische context plaatst. Bij hem primeerden een ludieke instelling en de drang de verbeelding in vrijheid haar aandeel te geven.

TOMBERG

Perron en toegangspoortjes

Monica Droste
M. Droste

“MOUVEMENTS - BEWEGINGEN” | 1998

De muren van het station Tomberg werden, in het kader van de renovatie van het station, opgeluisterd met het werk van Guy Rombouts en Monica Droste. Dit werk is uitgevoerd in Portugese tegeltjes rond het thema van een origineel alfabet waarvan elke letter wordt gesymboliseerd door een lijn en een kleur (bv.: C van curve en van Citroëngeel). Woordspelingen, onomatopoeën, nemen de vorm aan van planten, dieren of personages. Op de ene muur zijn de motieven afgebeeld op een crèmekleurige achtergrond en op de andere muur op een blauwe achtergrond. De kunstenaars gingen met hun nieuwe alfabet nog verder en zochten tevens naar nieuwe klanken voor letters. Zo staat de letter “a” voor “aha”. Zodoende blijft de link met het bestaande alfabet natuurlijk wel behouden.

Muurcompositie in geëmailleerde tegels.

MONICA DROSTE

(Warschau, 1958 – Antwerpen, 1998)

GUY ROMBOUTS

(Leuven, 1949)

Guy Rombouts en Monica Droste waren niet alleen een paar, maar werkten ook samen sedert 1986. In het begin van de jaren negentig creëren zij een origineel, nieuw alfabet met beelden en kleuren: het AZART-alfabet. Hun bedoeling was een meer universele vorm van communicatie in te voeren. Daarmee doen Rombouts en Droste de grens vervagen tussen de begrippen taal en kunst. Maar die idee was niet nieuw. Rombouts bekend dat zijn werk verbonden is met dat van René Magritte en Marcel Broothaers.

Guy Rombouts stamt uit een familie van drie generaties drukkers. Hij volgde een opleiding als typograaf in Gent, maar als opgroeiende jongen in Geel kreeg hij veel sympathie voor de patiënten van de psychiatrische instelling. Vooral hun onvoorspelbaar gedrag en hun mogelijkheid om een eigen taal te ontwikkelen lieten een diepe indruk na op de kunstenaar.

Voor Monica Droste was een afwisselend beroep haar meisjesdroom, die werd vervuld toen ze zich vestigde als kunstenaar. Daarvoor verliet ze haar vaderland en kwam na een verblijf in New York terecht in Brussel, waar ze Guy Rombouts ontmoette. Ze overleed jammer genoeg vóór het kunstwerk in het station Tomberg werd voltooid.

ROODEBEEK | Perron en toegangspoortjes

Aling

“INTÉGRATION ROODEBEEK” | 1982

Dit werk resulteert uit een innige samenwerking, vanaf de conceptiefase, tussen de architect Jean Petit en de kunstenaar. Het is dus niet een geïsoleerd werk dat men kan bewonderen maar wel een samenhangend geheel waarin het werk is geïntegreerd in een eenheid van stijl en vorm. Een reliëf met claustra in roestvrij staal, gealterneerd met 24 verticale panelen in triplexglas, doet dienst als muur in een deel van de hal. De muren van de centrale hal zijn versierd met composities waarin marmer (wit en grijs) en steen (blauw, wit en grijs) is verwerkt.

Zowel de architect als de kunstenaar hebben bij de uitwerking van hun ontwerp terdege rekening gehouden met het feit dat ze het publiek een bepaalde route moesten laten volgen om een beter overzicht te geven. Zo is het idee voor het gebruik van een rasterwand ontstaan. Die biedt een goed zicht op het werk in zijn ruimtelijke totaliteit.

Elementen in roestvrij staal en gezeefdrukt glas.

LUC PEIRE

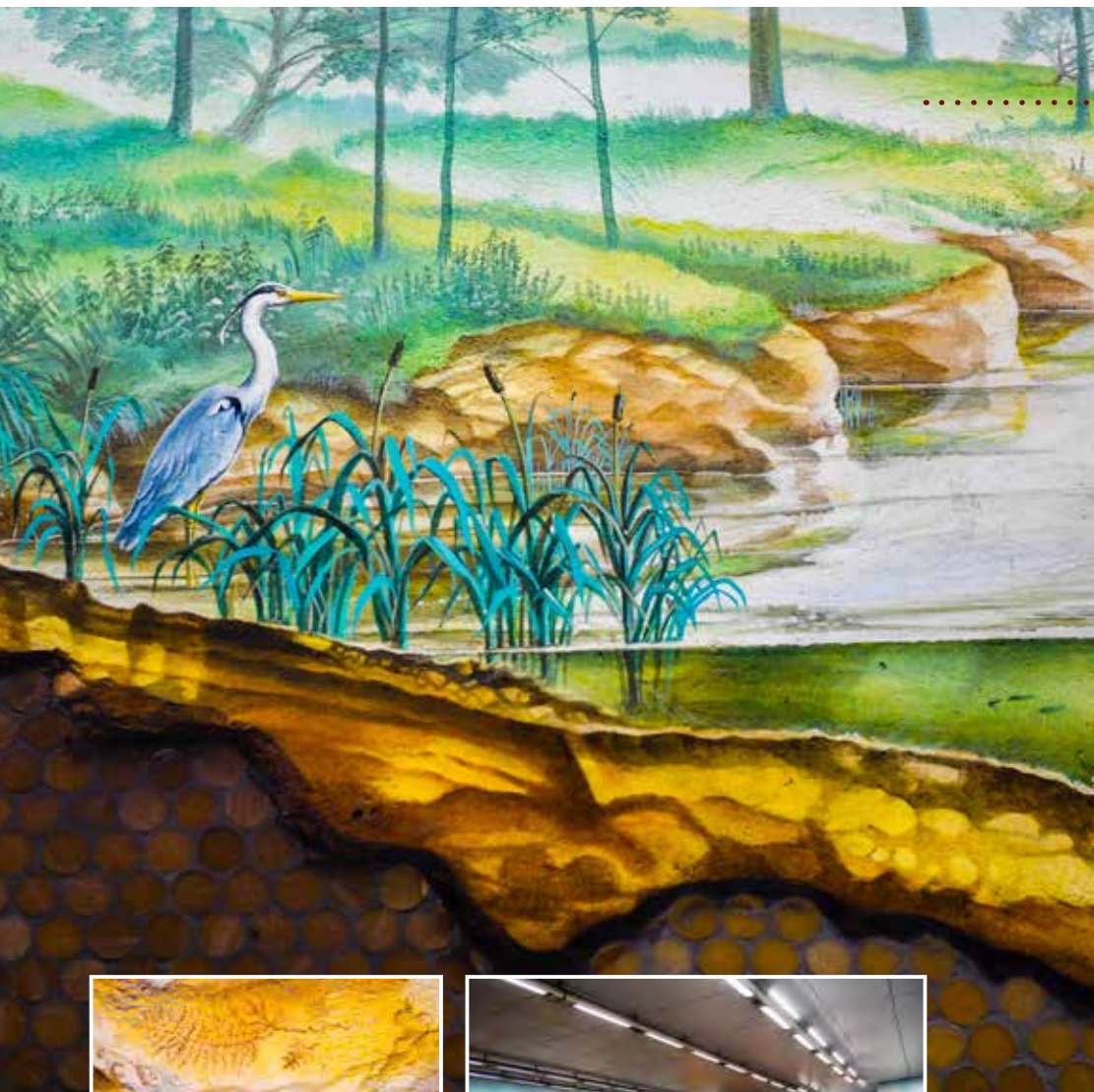
(Luik, 1916 – Paris, 1994)

Luc Peire liep school aan de Academie voor Schone Kunsten in Brugge en Sint-Lukas in Gent. Vanaf een beginvisie die aansloot bij het Vlaamse expressionisme kwam hij tot de integratie van het kunstwerk in de architectuur via abstracte composities, overheerst door verticalisme, ritme, kleurkracht, licht en ruimte. Die karakteristieken komen in alle aspecten van zijn activiteit tot uitdrukking: in zijn schilderijen, litho's, tekeningen, zeefdrukken en in zijn architectonische integratiewerken. Peire werkte enige tijd samen met Permeke, hij nam deel aan de activiteiten van de “Jeune Peinture Belge” en pleitte voor een samenwerking tussen architect en kunstenaar bij de conceptie van een gebouw.

Luc Peire beschikte over liefst 26 ateliers verspreid over de gehele wereld. De vestigingen van de ateliers geven een beeld weer van het internationale en het stijlparcours van deze kunstenaar.

Paul De Gobert

VANDERVELDE | Perron

“LA GRANDE TAUPE ET LE PETIT PEINTRE” | 1982

Met deze wandschildering wil De Gobert de aandacht vestigen op het feit dat de stedelijke groei de natuur steeds verder terugdringt. Hij schildert wat men in de omgeving van het station zou hebben kunnen zien vóór de verstedelijking van de buurt: de Woluwe-vallei met zacht golvende landschappen en brede vlakten, afwisselend voorgesteld in de lente, zomer, herfst en winter. Hij creëert een wondermooie, volkomen zuivere natuur die van de ondergrondse wereld en dus van het metrostation is gescheiden door een mozaïekstrook in geel, oker en bruin die de geologische lagen voorstelt.

Het tafereel is zeer gedetailleerd uitgewerkt, met bijvoorbeeld een duidelijk te onderscheiden ijsvogel, een roodborstje en een winterkoninkje. Ook wolken zijn er te zien in allerlei vormen en kleuren. Het totaalbeeld van deze muurschildering toont een overwicht van hoofdzakelijk groene en blauwe tinten, waardoor het station een zeer rustgevende indruk opwekt.

Muurcompositie in acryl.

PAUL DE GOBERT (Elsene, 1949)

Paul De Gobert behoort tot de hyperrealistische stroming die zich uit in het illusionisme, de centraalperspectivistische opbouw, het trompe-l'oeil, de minutieuze weergave van de elementen. Hij knoopt terug aan bij de figuratieve traditie en legt een nieuw verband tussen schilderkunst en architectuur met wandschilderingen die de architectuur gebruiken als drager voor een verhaal dat ze vertellen aan de voorbijgangers.

Voor Paul De Gobert was dit ook een zich afzetten tegen de zakelijke en modernistische bouwkunst. Zijn werk getuigt van heel wat verbeeldingskracht, speelsheid en humor. Daarbij hield De Gobert zelfs geen rekening met de architectonische vorm. Soms brengt hij op een tweedimensionale gevel een kunstwerk aan dat de illusie wekt dat er een driedimensionaliteit aanwezig is.

ALMA

De grens tussen kunst en architectuur is soms erg vaag. Metrostation Alma op lijn 1 opende in 1982 en is veel meer dan een betonnen constructie. De reiziger krijgt meteen de indruk dat hij een bos binnenwandelt, met pijlers als bomen en hier en daar een open plek. Het kleurrijke plafond doet denken aan de prachtige kleuren van herfstgebladerte. Het metrostation ligt in Sint-Lambrechts-Woluwe, pal op de universiteitscampus van de UCL, en maakt deel uit van "La Mémé", een gebouwencomplex ontworpen door Atelier Simone & Lucien Kroll, een van de meest besproken Belgische architectuurprojecten in de internationale pers sinds de jaren zeventig. Dit complex wordt gezien als een toonbeeld van participatieve architectuur, ontstaan in de nasleep van de studentenopstand van mei 1968. Het is een bijzonder geslaagd voorbeeld van de visie van Lucien Kroll, die streeft naar een architecturale productie gebaseerd op een dynamische uitwisseling met de gebruikers. De Brusselse hoofdstedelijke regering besliste om het complex te bewaren en startte in november 2018 een procedure op om de site te laten opnemen in de bewaarlijst. Metrostation Alma is een uniek kunstwerk met decoratie van de hand van Simone Kroll en gebouwd als eerbetoon aan de Catalaanse architect Antonio Gaudi en wordt het eerste beschermde metrostation in Brussel.

STOKKEL | Perron

Hergé

“TINTIN DANS LE MÉTRO” | 1988

Het werk bestaat uit twee bas-reliëfs, elk 135 meter lang, die zijn aangebracht op beide muren langs het stationsperron. Op de bas-reliëfs zijn meer dan 140 figuren weergegeven die komen uit maar liefst 22 Kuifje-albums. Het gaat om scènes die op reëel formaat zijn uitgevoerd en naast elkaar werden geplaatst waardoor er allerlei grappige effecten ontstaan en onverwachte toestanden. Het geheel brengt de reiziger in een speelse en tegelijk ook boeiende omgeving. Een ludieke sfeer waarvan de elementen refereren naar wat al verschillende decennia tot de geest, gemoed en fantasie van tientallen miljoenen mensen spreekt.

De schetsen voor het bas-reliëf werden getekend door Hergé zelf net vóór zijn dood. De figuren werden uitgewerkt door de Studio Hergé en aan de wand bevestigd op het einde van de voltooiingswerken van het station. Het fresco draagt bij tot het imago van Brussel als “stripverhalenhoofdstad”.

Acrylverf op panelen.

HERGÉ

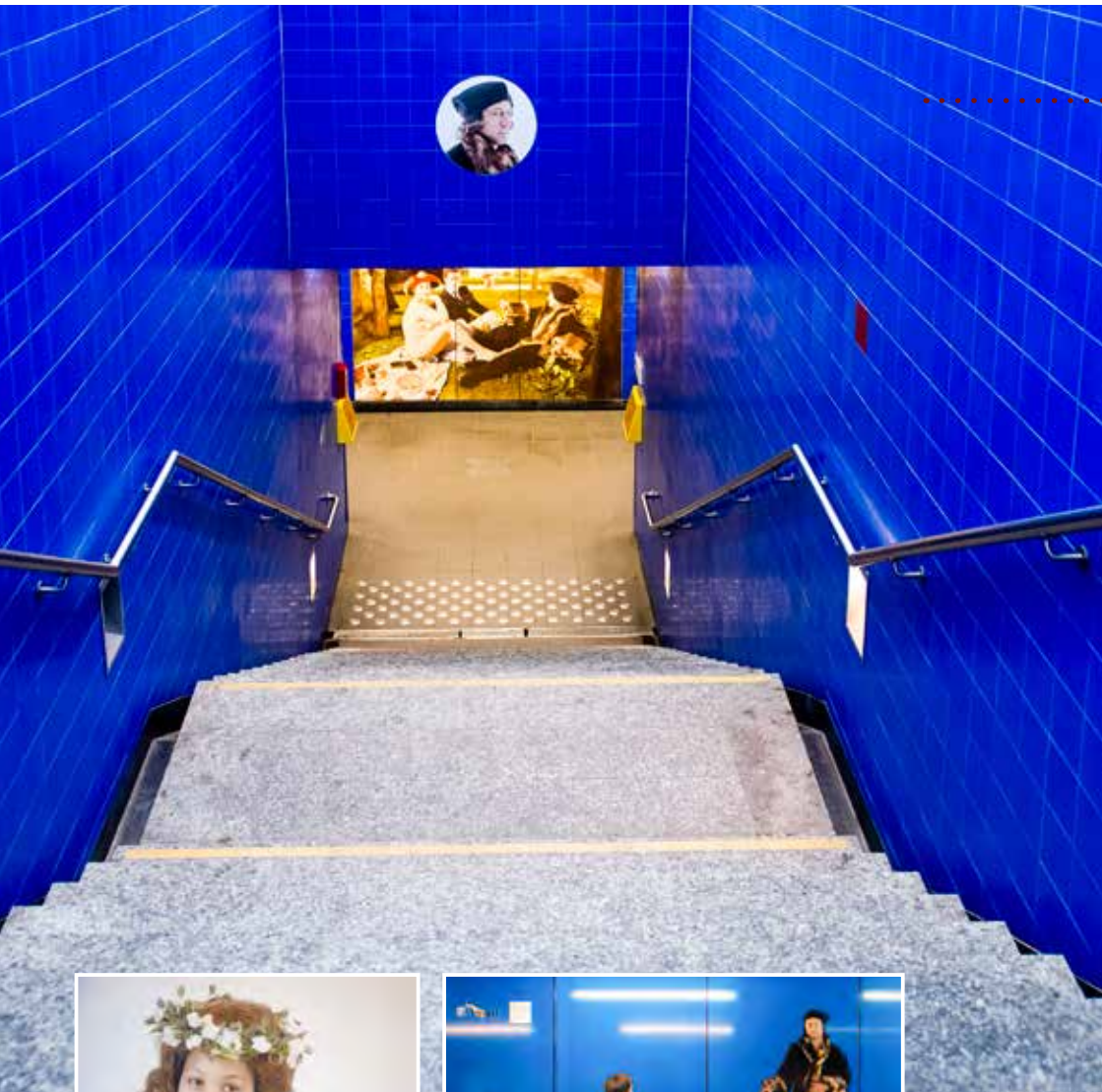
(Brussel, 1907 – 1983)

STUDIO HERGÉ

De Brusselse tekenaar Hergé, geboren onder de naam Georges Remi, heeft sterk bijgedragen tot de opwaardering van de strip. Hij is de schepper van een oeuvre dat de wereld heeft veroverd: de avonturen van Kuifje. De Kuifje-albums zijn in bijna vijftien talen vertaald. De loyale, gewiekste, ridderlijke held is een figuur waarmee de lezer zich graag identificeert. Naast hem profileren zich heel duidelijk de ruigarige foxterriër Bobbie, kapitein Haddock, professor Zonnebloem, Jansen en Janssens, la Castafiore, enz. In 1950 richtte Hergé de “Studio Hergé” op, om hem te helpen bij zijn werk.

Hergé was ook een groot kunstliefhebber. Aanvankelijk werd hij vooral aangetrokken door het expressionisme, maar na verloop van tijd viel hij voor de stijl van de popart en de abstracte kunst. Vooral Warhol en Lichtenstein droegen zijn voorkeur weg. De grootste kwaliteit van Hergés kunst houdt verband met zijn tekenstijl, de zogenaamde “klare lijn”. Hij getuigt van helderheid, precisie en een synthetische geest. Zijn stijl zou een hele generatie tekenaars inspireren.

ERASMUS

Straatniveau

“FESTINALENTE” | 2003

De fotocomposities op geëmailleerde platen benadrukken het pacifistische karakter van Erasmus (Desiderius Erasmus Rotterdamus, Rotterdam 1469 - Bazel 1536), zijn gehechtheid aan de opvoeding, zijn opeenvolgende reizen door Europa en het Europa van de denkers. Toen hij nog leefde, kreeg Erasmus de naam van Prins der Humanisten.

Het project in metrostation Erasmus bevat, naast de afbeeldingen en fotocomposities, ook zinspreuken van Erasmus, vertaald in verschillende Europese talen. “Festina Lente”, wat “Haast je langzaam” betekent, diende zich dan ook op natuurlijke wijze aan als titel voor dit werk.

De keramische tegels hebben voor ruim 99 procent de kleur “Delfts blauw”. Deze kleur werd na onderzoek van achttien maanden tot ontwikkeling gebracht in samenwerking met het personeel van de firma Cerafrance. Op 184 m² zijn adagia (zinspreuken) van Erasmus gegraveerd met laser. 49 tegels werden verfraaid met handbeschilderde motieven. Ten slotte werden op 350 m² onder andere gezichten gereproduceerd en gezeefdrukt op panelen van verglaasde emailstaalplaten. Het uitwerken van dit artistiek project duurde net geen drie jaar.

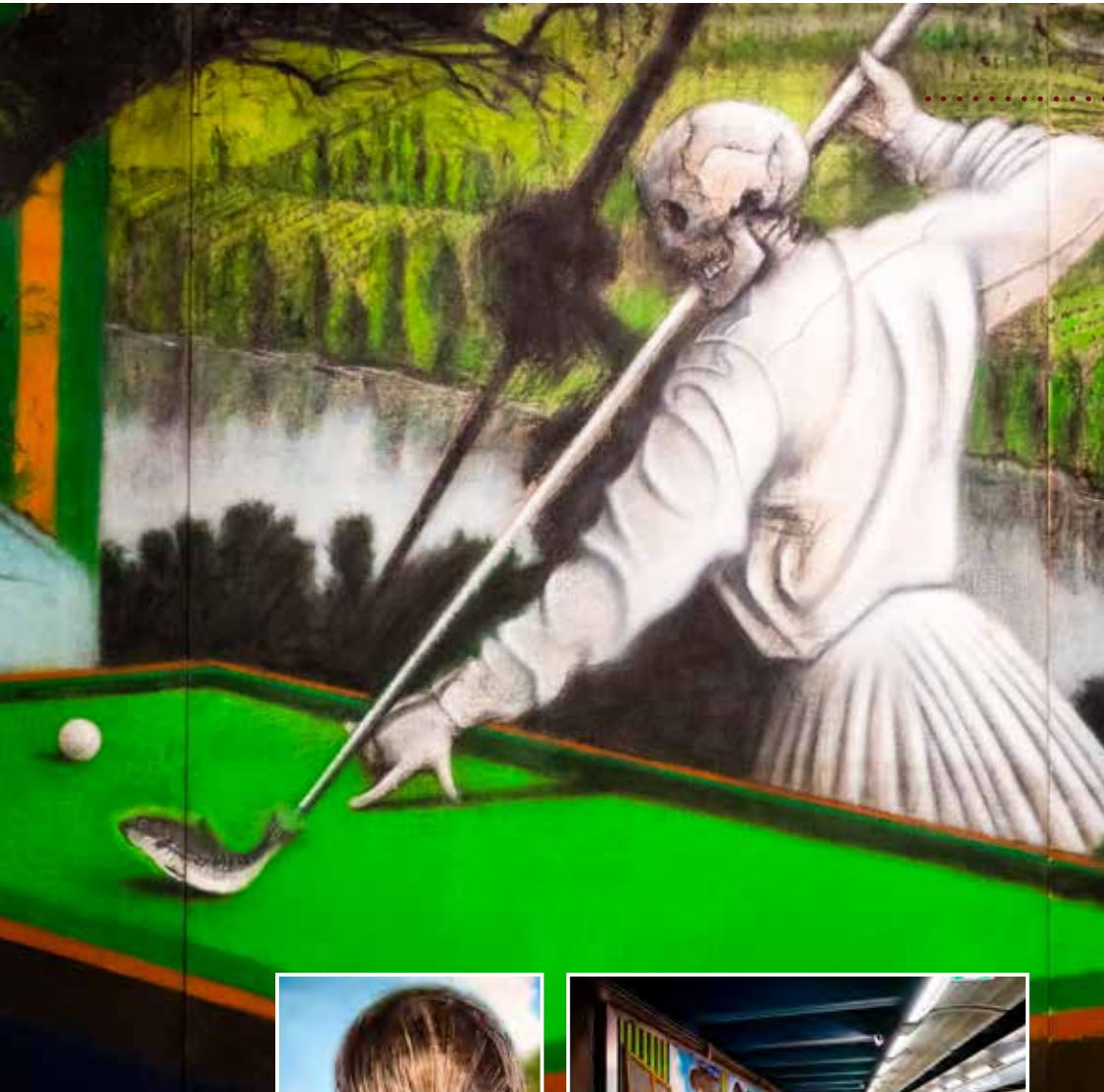
Verglaasde emailstaalplaten en tegels.

MICHEL MOUFFE (Brussel, 1957)

Eén van Michel Mouffes persoonlijke tentoonstellingen heette “En s’occupant d’Erasmus... zorgen voor Erasmus”. Het mag dan ook niet verbazen dat de kunstenaar het interieur van het gelijknamige metrostation mocht opfrissen. Voorts stelde hij als plastisch kunstenaar tentoon in Azië, de Verenigde Staten en Europa en publiceerde hij onder andere essays zoals “Petit dialogue avec l’Ange” (uitgeverij Tandem, 2001) waarin hij de essentie van zijn aanpak uiteenzet. Michel Mouffe houdt van het unieke, van hetgeen zich niet laat ombuigen tot een reproductieschema.

Zijn schilderijen zijn abstract, monochroom op enkele geometrische lijnen na. Vaak brengt deze Brusselse kunstenaar de verf dun aan, waarbij hij het doek eerst in een bad van kleur legt om het nadien met de hand wat bij te werken.

Michel Mouffe onderscheidt zich van andere abstracte kunstenaars door achter ieder doek een metalen boog aan te brengen die het schilderij onder spanning zet. Daardoor zwellen de doeken op in de richting van de toeschouwer.

EDDY MERCKX | Perron

Le Taeve -

“LE CHEVAL D'OCTOBRE” | 2003

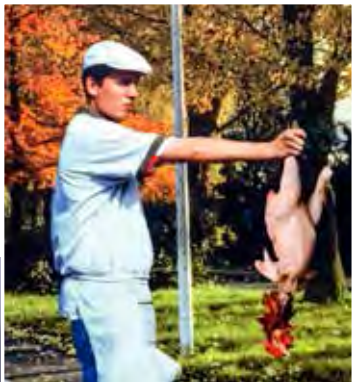
Op een plaats tussen de werkplaats en het theater speelt zich een menselijke, dierlijke, plantaardige en bergachtige interactie af. De verhouding tussen deze verschillende elementen wordt geregeld door een zeer strikte, niet bij voorbaat bepaalde structuur. Deze is het resultaat van picturale en gedroomde gebeurtenissen. Camille De Taeve vertrok voor dit werk van bestaande schetsen, waaraan hij ging wijzigen om een compact en sluitend geheel te vormen. Het kunstwerk is omringd door oppervlakten bedekt met weefsels van roestvrije staaldraad. De realisatie van dit kunstwerk nam een jaar in beslag. Ter gelegenheid van de onthulling in het station Eddy Merckx werd een boek uitgegeven met als titel “Le Cheval d'Octobre - Het Paard van Oktober”, het dagboek van een fresco, van de hand van Anne-Marie La Fère (uitgeverij Le Dailly-Bul).

Acrylverf op doek, gemaroufleerd op panelen.

CAMILLE DE TAEVE (Ukkel, 1938 – Brussel, 2013)

Los van zijn passie voor schilderkunst steekt Camille De Taeve zijn liefde voor alles wat met de Bühne te maken heeft niet onder stoelen of banken. Hij ontwerpt decors en kostuums voor verschillende toneelgezelschappen in Rijsel, Lyon en in Brussel. Ook in de uitgeverwereld laat hij zich niet onbetuigd en werkt mee aan tal van boeken samen met dichters en schrijvers. Zijn kunstwerken reisden zowat de hele wereld rond in ongeveer 200 persoonlijke en collectieve tentoonstellingen in Griekenland, Noorwegen, Frankrijk, Spanje, Zwitserland, Japan en vooral in België.

Op zijn doeken schildert hij alles wat hij ervaart rondom een opeenvolging van beelden. “De geest van mijn schilderijen zit hem in een allusie op iets. Er zit altijd iets verboden alsook provocatie in mijn schilderijen. Ik probeer, ik schud mensen wakker via allusie aan representatieve elementen. Allusie raakt de kern van de zaak en laat meerdere manieren van interpretatie toe.”

COOVI | Perron

Marin Kasimir

“INTERURBAIN” | 2003

Marin Kasimir maakt van de techniek van het “panorama” gebruik om de reiziger te integreren in deze voorstelling van de werkelijkheid, met twee tegenover elkaar liggende beelden. Zodra het fotoestel namelijk op een punt is gericht, wordt de ruimte eromheen een open scène die mensen kunnen betreden, verlaten, waaraan ze kunnen deelnemen en waarin ze een rol kunnen spelen.

De twee beelden die de kunstenaar voor zijn panorama koos (COOVI in Anderlecht en het Muntplein in hartje Brussel) zetten de tegenstelling duidelijk in de verf, zowel wat de mise-en-scène betreft als de geësceneerde tijd. Bij het panorama van COOVI vallen de verwijzing naar de vier seizoenen op en naar kunstgeschiedenis. En bij De Munt zorgt het ritme van een dag al voor voldoende verscheidenheid: winkelen, kermis, operapauze,... De ruimte zelf vormt hier dus een ware scène.

Panoramische beelden op doek, geplaatst in lichtkasten.

MARIN KASIMIR (München, 1957)

Marin Kasimir ruilde zijn geboortestad München begin jaren tachtig voor Brussel, waar hij tegenwoordig leeft en werkt. Maar zijn werk siert niet alleen openbare en privéruimten in ons land. Ook in Nederland en Frankrijk is hij populair. Marin Kasimir verwierf internationale bekendheid met zijn zeer gedetailleerde panoramische foto's van stedelijke architectuur waar ook veel mensen op figureren, wat het geheel zeer levendig maakt.

De foto's worden gemaakt met een roterende camera die om haar as draait. Deze zogenaamde “roundshot”-camera verhoogt de tijd van een opname tot twintig minuten per ronde en kan haar gezichtsveld verruimen tot 360°. Het idee van omlijsting zoals in de klassieke schilderkunst, bestaat in dit geval niet. De panoramische foto's houden het midden tussen muurschilderingen, fotografie, cinema en architectuur.

De creaties van Marin Kasimir werden herhaaldelijk bekroond, onder meer met de “Prix de la Jeune Peinture Belge” (1985) en met de “Prix de la photographie” van de stad Parijs (1995).

HET RAD | Perron

De Rudder

“DE CYCLUS VAN HET RAD” | 2003

Negen muurschilderingen, afzonderlijk geplaatst of in reeksen van twee of drie, zijn geïntegreerd in de metalen muurbekleding langs de sporen. Een tiende schilderij werd aangebracht boven het middenperron en volgt de boog van de plafondbekleding. Elk schilderij is samengesteld uit twee aparte zones: een figuratief gedeelte met een golvende vorm, en aan weerszijden ervan, een gekleurde platdruk. De figuratieve gedeelten stellen plaatsen voor die dicht bij het metrostation zijn gelegen. Ze zijn opgebouwd volgens een panoramisch perspectief.

De titel van het kunstwerk is vanzelfsprekend een woordspeling op de naam van de locatie, maar verwijst daarnaast ook naar de beweging die in het kunstwerk besloten zit. Het gaat niet alleen om een kronkelwandeling door de wijk, maar ook om een afwikkeling zoals elk panorama er een is, met de blik van de kijker die telkens iets nieuws ontdekt.

Acrylverf op panelen.

DENIS DE RUDDER (Brussel, 1957)

De nauwkeurigheid van de tekening, heldere kleuren en een strakke indruk van de onderliggende geometrische constructie maken het werk van Denis De Rudder zeer herkenbaar. “De Cyclus van het Rad” is zijn eerste monumentale kunstwerk. Voordien legde Denis De Rudder zich toe op pastel- en aquareltechnieken. Zijn werk spruit voort uit een bedenking over de conventionele afbeeldingsmiddelen, met name het perspectief en het illusionisme.

Denis De Rudder studeerde graveerkunst en tekenen aan de Nationale Hogeschool voor Architectuur en Beeldende Visuele Kunst, La Cambre, waar hij sinds 1982 lesgeeft.

Hij nam deel aan verschillende gemeenschappelijke en persoonlijke tentoonstellingen in binnen- en buitenland.

BIZET | Perron

Tone Brulin

“LA CARACOLA” | 1992

Het station Bizet leent zich uitstekend voor een ontwerp met een knipoog naar het theater, want de brug over de sporen en de zijmuren roept al de vorm van een theatergordijn op. De horizontale constructie van de blauwgeschilderde buizen op een hoogte van drie meter stellen de vloer van het theater voor. In het midden van deze theatervloer rijst een tweede, kleiner, verlicht theater op in gekleurd plexiglas. Door toepassing van een vals perspectief in de metaalconstructie en door diverse opstellingen in de diepte en een vernuftige suggestie van vluchtlijnen in het plexibouwsetje, lopen alle krachtlijnen uit op één enkel, precies in het midden gelegen punt.

Twee totemfiguren leunen tegen de zijmuren aan. De ene figuur is een met ronde vormen voorgestelde zwarte vrouw, de andere een met rechte en geometrische motieven gestileerde blanke man. Ze dragen allebei een bruin kind, het symbool van de liefde die geen rassenverschillen kent.

Het werk is opgedragen aan de Latijns-Amerikaanse straatkinderen.

Theaterdecor in diverse materialen.

tone brulin (Antwerpen, 1926)

Als oud-leerling van Herman Teirlinck aan het Hoger Instituut voor Sierkunsten te Brussel en vervolgens aan de Studio van het Nationaal Toneel, geniet hij een stevige reputatie in de theaterwereld. Deze doorgewinterde toneelmens verwierf niet alleen bekendheid als toneelschrijver, acteur en toneel docent, maar ook als regisseur en decorontwerper.

“De motivatie om kunst te maken is altijd het zoeken naar een betere wereld, of het zoeken naar geluk”, meent Brulin. Toch is de kunstenaar ervan overtuigd dat de mens het geluk nooit vindt en ook de perfectie nooit kan vinden. Voor Tone Brulin een reden temeer om als kunstenaar aan de slag te gaan, om droombeelden te maken en die droombeelden proberen te verwezenlijken.

Tone Brulin verlegde meermaals zijn grenzen door het multiculturele op te zoeken, een manier om meer kosmopoliet te worden, meer universeel.

VEEWEIDE | Toegangspoortjes

“VOÛTES FLEXIBLES” | 1985

De kunstenaar heeft hier het doel bereikt wat zij omschrijft als “het komen tot de metamorfose van de ruimte door middel van een soepel en flexibel element”. Door vorm, kleur, spanning of een golvende beweging te geven aan haar vier identieke constructies, heeft zij een nieuwe dynamiek van de ruimte geschapen.

De zacht golvende bewegingen van wat men een kunstwerk als bijna een snaarspel zou kunnen noemen, toveren schaduwen op de wanden. De dradenbogen zijn visueel zeer verfijnd: gelijkmatig evenwijdig, recht, buigend, draaiend, door elkaar schuivend.

De vier identieke constructies met stalen kabels integreren ook bijzonder goed in de stationsruimten van Veeeweide. Ze maken overigens een doorkijk mogelijk naar het perron. Het kunstwerk is tegenstrijdig genoeg tegelijk eenvoudig en complex, krachtig en verfijnd, beheerst en sierlijk.

Vier volumetrische structuren in metaalkabels.

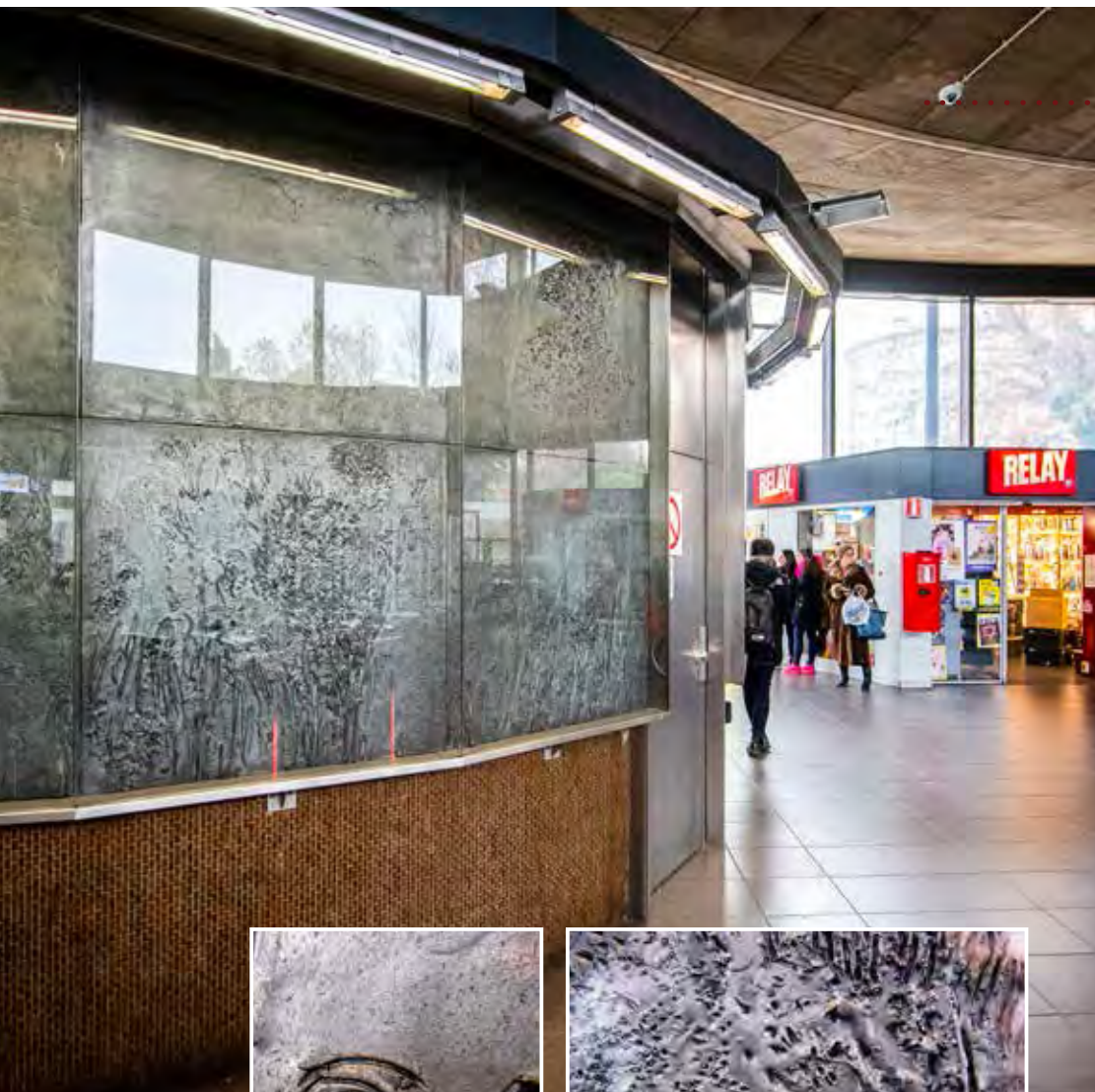
TAPTA (MARIA WIERUSZ-KOWALSKI) (Polen, 1927 – Brussel, 1997)

Tapta studeerde aan de textielafdeling van het Nationaal Hoger Instituut voor Architectuur en Visuele Kunst, La Cambre en ontwikkelde een vrije textielcreatie - eerst tegen de wand, later in de ruimte - in een heel persoonlijke stijl, gekenmerkt door kracht, warmte en monumentaliteit. Na een verblijf van tien jaar in Congo, werkt ze met eenvoudige technieken en met veel respect voor de materie wandtapijt en jute, waarbij ze zich laat leiden door de inspiratie die opkomt tijdens de realisatie van het werk zelf.

De kunstenaar vertrekt van een rudimentaire schets en werkt van daaruit met heel eenvoudige technieken. In haar monumentale werken ontstaan vaak koepelvormen, tenten en betreedbare ruimten.

SINT-GUIDO | Toegangspoortjes

“WIJ LEVEN” | 1982

42 panelen van 1 m² bedekken de cirkelvormige wand van een brede zuil in de stationshal. Frans Minnaert heeft bewust gebruik gemaakt van de cilindervorm van de stationsarchitectuur omdat deze op zich de oneindigheid uitdrukt.

Het werk suggereert de ontluiking van het leven en de continuïteit van de schepping. De wisselende effecten van het natuurlijke licht die aan het reliëf (streepjes, punten, kerven, krassen, groeven, spatten,...) een dynamiek geven, sluiten aan bij het continue karakter van de creatie en spreken tot de verbeelding. Het licht dat zich uitstrekt over het reliëf komt vanuit twee bronnen: de koepel van het cirkelvormig gebouwde station en opzij door de ramen aan de straatzijde.

Bas-reliëf in tinlegering.

FRANS MINNAERT (Idegem, 1929 – 2011)

Frans Minnaert, wiens vroegste werk gesitueerd kan worden bij het expressionisme, vertoont in de jaren '60, na studiereizen in Joegoslavië, Japan en Zuid-Afrika, een geleidelijke evolutie naar de nieuwe figuratie. Het contact met de Zuid-Afrikaanse landschappen (de woestijnen, de rotsen, de weelderige plantengroei) en de confrontatie met de uitingen van een met de natuur nog innig verbonden cultuur leiden tot een zeer persoonlijke uitdrukking van de wording en de groei van het leven, het ontstaan van de soorten, de schepping,....

Een belangrijke evolutie in zijn werk is de stap om op onbehandeld bruin canvas te schilderen. Daardoor kon Frans Minnaert op een spontane en impulsieve manier werken. Hij vertrekt bij de realisatie van een werk nooit van een ontwerp, maar altijd van een idee. En dat idee krijgt pas vorm tijdens het creatieproces.

AUMALE | Perron

“METRORAMA 78” | 1982

De kunstenaar en zijn medewerkers (leden van de fotoclub van de MIVB) stellen op een van de muren van het station in een beeldrijke taal een uiterst realistische documentaire voor over de situatie en de omgeving van de gebouwen tijdens de aanleg van de metrolijn. Arbeiders, bulldozers, huizenrijen, graaf- en sloopwerken passeren de revue. Op de tegenoverliggende muur bevindt zich een veelzijdige fotografische en levendige voorstelling van het vroegere leven in de wijk Aumale. Hier wisselen kermispaarden, woningverbouwingen en wagens in de straat af met typische gevels van cafés en winkels, veeboeren en paardenmarkt. Wat verdwenen is en vandaag nog overeind staat, komt samen in dit kunstwerk, waardoor de tegenstelling tussen ruimte en tijd tegenover elkaar zeer scherp wordt gesteld. Boven de sporen richting stad wordt het De Brouckèreplein voorgesteld met de fontein “op de vlucht” naar het Sint-Katelijneplein. Richting Anderlecht wordt het station Sint-Guido in opbouw in beeld gebracht.

“Metrorama 78” verwijst naar het vroegere Rustplein, waar het station zich nu bevindt, en naar het voormalige Aumale-kasteel, waaraan het station zijn naam dankt.

Fotografische muurcompositie van 600 m².

JEAN-PAUL LAENEN (Mechelen, 1931 – 2012)

Hij begint als beeldhouwer en keert zich vervolgens naar een volledige integratievorm, waar hij zijn esthetische drang aan aanpast om ten volle deel te hebben aan het project, zoals de architect en de stedenbouwkundige die voor meerwaarden zorgen. Samen met twee andere architecten (Bob Van Reeth en Marcel Smets) sticht hij de werkgroep “Krokus”, die zich toelegt op de herwaardering en de restauratie van oude buurten in het centrum van Mechelen en van andere steden van België.

Jean-Paul Laenen was ook docent aan het Hoger Instituut voor Architectuur Sint-Lukas in Brussel en aan de Academie van Bouwkunst in Tilburg.

Van meet af aan stonden experiment en onderzoek in het werk van Laenen op de voorgrond. De kunstenaar besteedde altijd veel aandacht aan de relatie tussen vorm en materiaal en tussen volume en ruimte.

JACQUES BREL | Perron

“COMING UP FOR AIR” | 1982

Op een perronmuur heeft hij een lyrisch feest van zuivere kleuren geschilderd over 120 meter lengte en op een oppervlakte van 500 m². Het kunstwerk stelt de natuur en het groen voor, de kleuren van het zomerlandschap, de zee, de golfslag, de blauwe lucht, het ruisende gras en de wiegende, golvende kleurenvelden. Wit, geel, groen, blauw en rood zetten de toon van het kunstwerk. Krullende, golvende, schuimende, draaiende en wervelende bewegingen maken het geheel zeer dynamisch.

De over de wand zwevende vormen ontplooiën zich zonder onderling compositorisch verband. “Het element spel is voor mij zeer belangrijk. Kunst is zich amuseren op een interessante manier”. Een understatement van de kunstenaar, want Maurice Wyckaert speelt het spel met zoveel ernst, inzet en diepgang dat hij de elementaire wetten van het leven onthult voor de ogen van de toeschouwer om zo door te dringen tot zijn hart.

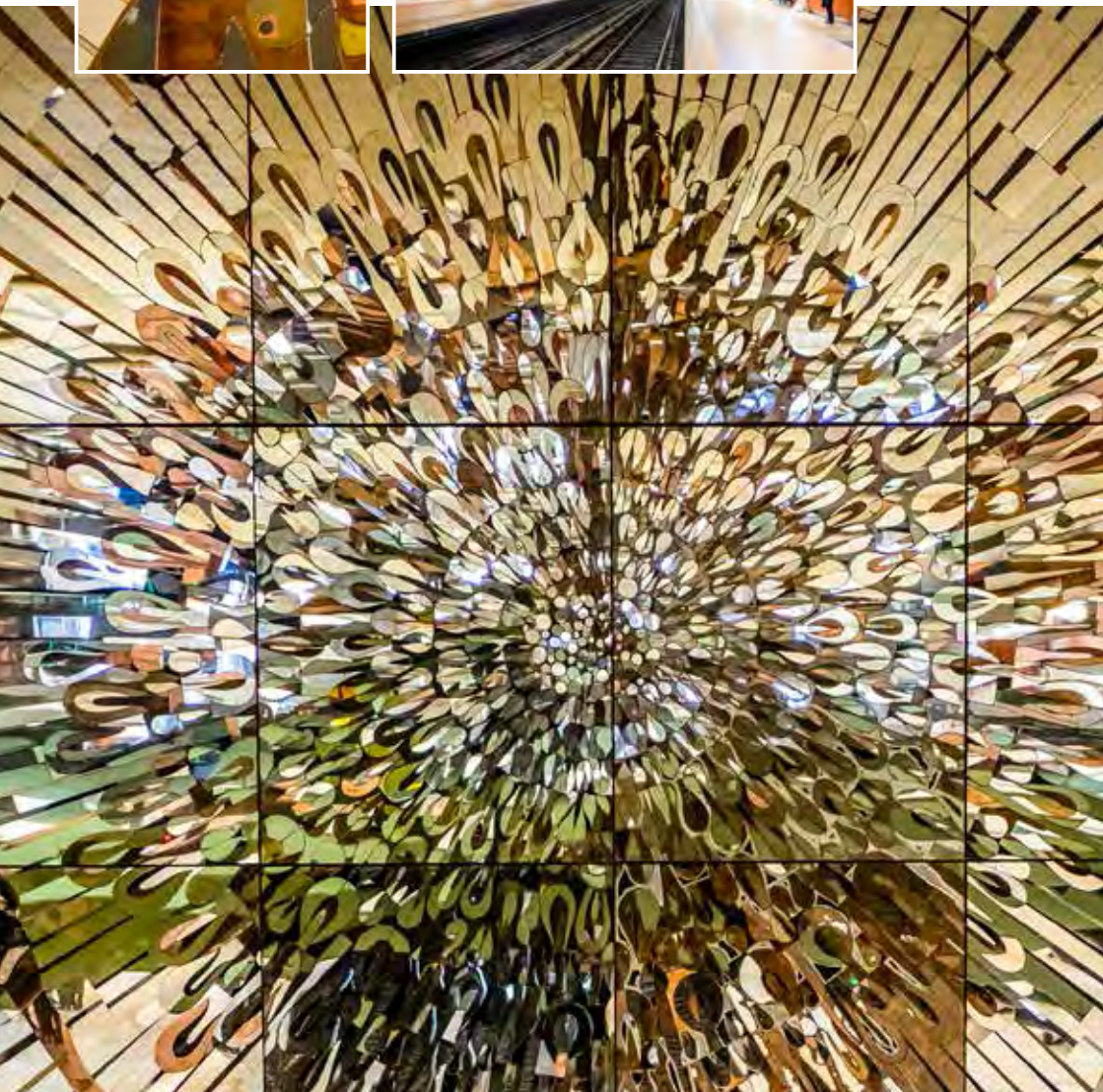
Muurschilderijen in acrylverf op pleisterlaag.

MAURICE WYCKAERT (Brussel, 1923 – 1996)

Maurice Wyckaert volgt lessen aan de Academie voor Schone Kunsten in Brussel en is geboeid door de Cobra-beweging, waarvan hij de vrijheid in het schilderen overneemt. Na zijn studies zocht hij contact met de progressieve kunstbewegingen in de hoofdstad. Hij werd medeoprichter en redactielid van het tijdschrift “De Meridiaan” en was een paar jaar later actief voor de stichting van “Taptoe”, een kunstencentrum waar levendig van gedachten werd gewisseld. Hij was ook van meet af aan betrokken bij het initiatief en later gelijknamig tijdschrift “L’Internationale Situationniste”.

In zijn schilderijen vindt de toeschouwer geen concrete voorwerpen terug. Wyckaert gebruikt zuivere kleuren en een impulsief lijnenspel. Zijn stijl evolueert heel snel naar een abstracte vorm, waarbij levensvreugde, zuiverheid en het gevoel van éénzijn met de aardse krachten en de kosmische energieën nooit ver weg zijn. Maurice Wyckaert zei: “Ik werk met kleur en ruimte, dat is alles...”

THIEFFRY | Perron

“AEQUUS NOX” | 1976

De kunstenaar heeft ons iets uitzonderlijks willen tonen, namelijk de concrete voorstelling van een ruimtelijke optische beweging. Hiervoor maakt hij gebruik van spiegelglas in verschillende tinten die hij zo schikt dat het werk in beweging komt wanneer men er voorbij stapt.

“Aequus Nox” is de explosie van het daglicht, de zon, bron van leven, met bewondering aanschouwd door de personages op de voorgrond, die de rassen van alle continenten symboliseren.

Om de weerkaatsing die uitgaat van de interactie tussen de lichtinval en dit kunstwerk bijzonder te maken, bracht Vic Gentils in het midden van het werk hele kleine stukjes glas aan en werkte hij van daaruit met versnijdingen en de hechting van scherven volgens een lichte hoek. Links en rechts van dit lichtcentrum zijn zittende en staande figuren afgebeeld in zilver, goud, bruin en zwart. Het geheel roept associaties op met het Indonesische schimmenspel. De figuren delen hun verering voor de zon.

Getint spiegelglas.

VIC GENTILS

(Ilfracombe, UK, 1919 – Aalst, 1997)

Vic Gentils is een veelzijdig kunstenaar die schildert, etst, panelen en diverse voorwerpen assembleert en uiteindelijk komt tot sculpturen in teruggewonnen materialen met grote aandacht voor kleur. Ondanks zijn veelzijdigheid blijft Vic Gentils zich hardnekkig schilder noemen. Nochtans verwierf hij vooral naam en faam als “assemblagist”. Ieder gebruiksvoorwerp komt in aanmerking voor deze assemblages: van verbrande lijsten, latten, tafelpoten, ... tot in vuilnisbakken of op braakliggende terreinen gevonden voorwerpen. Hij verwerft eind jaren vijftig wereldfaam met zijn beeldhouwwerken uit piano-onderdelen en zwartgeblakerde kaders.

Vanaf 1964 duikt de menselijke figuur steeds vaker op in zijn werk. Doorgaans staat een sarcastische en cynische blik op het mensdom voorop. Hij vereeuwigd ook de Antwerpse burgemeesters Camille Huysmans en Lode Craeybeckx.

THIEFFRY

Toegangspoortjes

Félix Roulin

“SCULPTURES” | 1976

Het kunstwerk van Félix Roulin in station Thieffry is een toonbeeld van het werk van deze kunstenaar in de jaren zeventig: de zuilen, die als het ware vanuit de bodem worden gestuwd, breken de vloer open, knakken en scheuren op hun beurt en in de breukvlakken en holtes, tussen de donkere, ruwe, vervormde materie verschijnen lichaamsfragmenten: rug, dijen, voeten,... die heel realistisch zijn weergegeven.

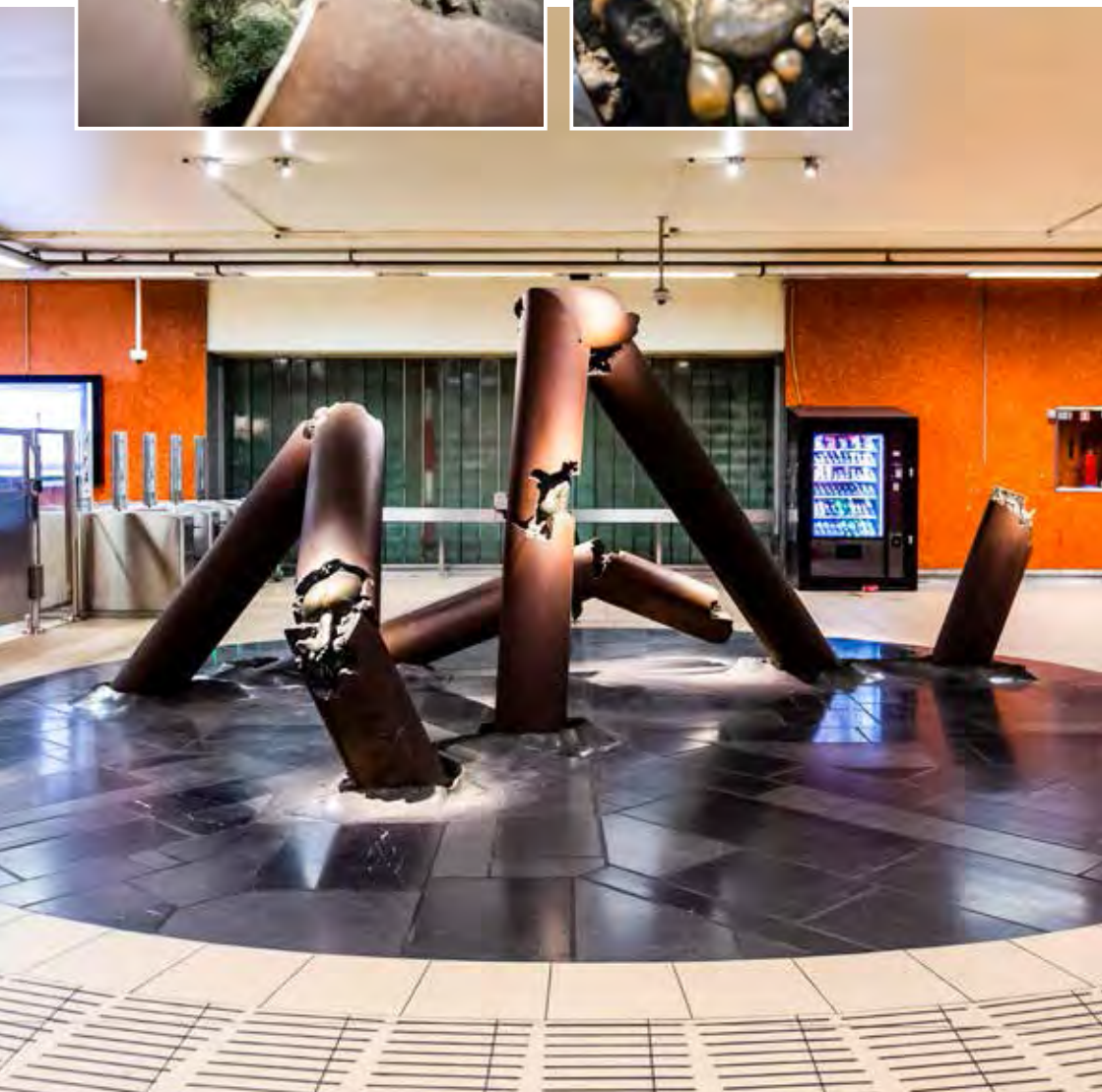
Het Corten-staal en geoxydeerd brons waaruit dit kunstwerk is vervaardigd, zijn nochtans niet de door Roulin meest aangewende materialen. De kunstenaar heeft vooral een werk willen maken dat kan worden aangeraakt en waar de reiziger rond kan lopen of er desnoods zelfs op kan gaan zitten. De pijpen die uit de grond komen vormen een verwijzing naar de geïndustrialiseerde wereld en wekken de indruk dat ze eindeloos doorlopen onder de grond.

Sculptures in Corten-staal en gepatineerd brons.

FÉLIX ROULIN (Dinant, 1931)

Roulin's debuut als jonge beeldhouwer wordt gekenmerkt door de niet-figuratieve beelden, opgebouwd op basis van balk- en kubusvormen en geconfronteerd met de architectuur, geleidelijk meer plaats in zijn werk. Deze creaties lijken wel het toneel van de nooit aflatende strijd van de moderne maatschappij: de krachtmeting tussen levensontplooiing en verdrukking, vrijheidsdrang en dwang, vitaliteit en organisatie, zoals in massa's opgesloten lichamen die zich eruit pogen te bevrijden. De periode van het neorealisme, hyperrealisme en fotorealisme beïnvloedden zijn werk in deze latere fase.

Vanaf de jaren zeventig breken zijn balken en zuilen open en zijn er door deze scheuren menselijke lichaamsdelen te zien, zoals handen, benen, borsten, hoofden en gezichten. Deze lichaamsdelen worden gekenmerkt door een opvallend realisme.

PETILLON | Perron

Lismonde

“QUE LA MER M'ÉPARGNE” | 1976

Bij het ontwerp van het kunstwerk kwam Lismonde al snel tot de bevinding dat tekening, wandtapijt of glaswerk onvoldoende draagkracht zouden hebben om te plaatsen op het veertien meter brede timpaan boven de sporen.

De kunstenaar wou vormen en volumes creëren op schaal van de ruimte waarover hij beschikte. Hiervoor koos hij voor geanodiseerd aluminium, een materiaal waarin vormen bijzonder gaaf, zuiver en scherp uitkomen. Daardoor blijft de waarde van de lijnen zeer belangrijk en kunnen zij in de architectuur integreren, deze verlengen door de belangrijkste vlakken ervan te ondersteunen en haar verlevendigen door het spel van licht en schaduw.

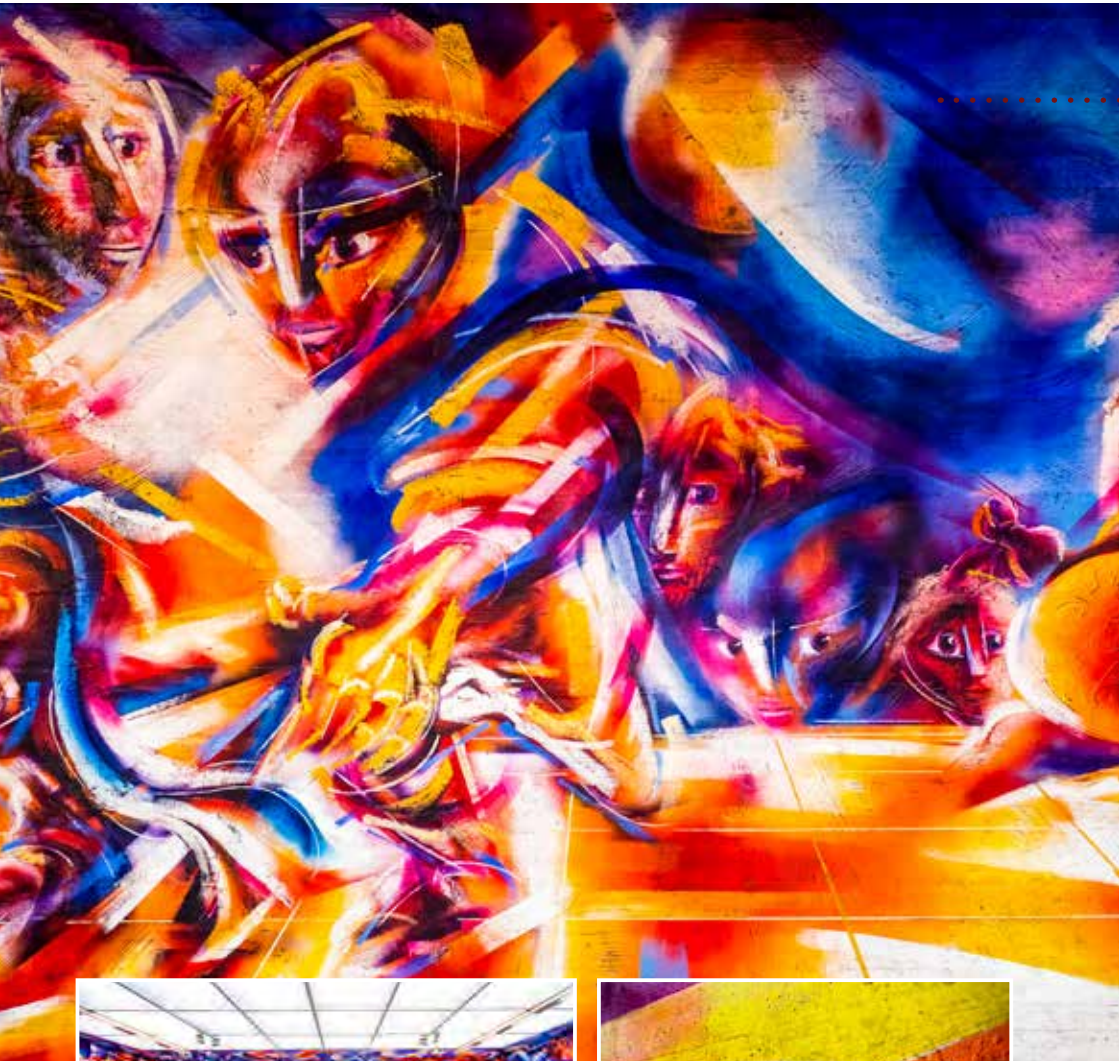
Haut-relief in geanodiseerd aluminium.

JULES CLÉMENT LISMONDE (Anderlecht, 1908 – Linkebeek, 2001)

Hij is vooral gekend als tekenaar en meer bepaald door zijn trillende tekeningen, waarin de mengeling van het zuivere wit met de concentratie van het zwart, ruimte, diepte en afstand suggereert. Via zijn werken gaat Lismonde een dialoog aan met de ruimte en de architectuur.

De toeschouwer heeft het gevoel dat hij in het kunstwerk kan rondwandelen, ook al gaat het om abstracte werken. In zijn stadsthema's trekt de kunstenaar zich terug in de essentie van het onderwerp en uit dat alleen nog in streepjes, stippelijntjes, vibrerende vlakjes en puntjes. Vanaf de jaren '50 legt hij zich toe op de lithografie en realiseert hij talrijke projecten met glasramen en wandtapijtkunst.

Lismonde nam deel aan talrijke tentoonstellingen in binnen- en buitenland en kon verscheidene prijzen opstrijken. Aanvankelijk had het werk van Lismonde een eerder impressionistisch karakter.

HANKAR | Perron

Somville

“NOTRE TEMPS” | 1976

Het is een vertaling in verschillende taferelen van de tegenstellingen in “Onze Tijd” (het algemene thema van de compositie), van de strijd van de mensen en de actieve bevolking voor een rechtvaardige economische en sociale maatschappij. We herkennen de grote massa, de motorrijders die de dagelijkse strijd weigeren, de krantenlezer, een optocht,... De vormen en de intense kleuren in waaiers van rode en oranje tinten geven aan de fresco ook een uitdagende, zelfs opdringerige toets. Somville zei: “Ik stoor liever dan te behagen...”

Het reusachtig fresco van 600 m² in Hankar werd met de hulp van zes medewerkers aangebracht. Het is een typische uiting van zijn visie en stijl, die het bewogene en overdadige niet schuwt, door middel van krachtlijnen en intens koloriet een heftige dynamiek tot uitdrukking brengt en talrijke taferelen naast elkaar plaatst om zo een synthese te geven van zijn eigen tijd. Roger Somville heeft ermee getracht de sfeer van de dag en van de nacht weer te geven.

Muurcompositie in acryl.

ROGER SOMVILLE (Brussel, 1923 – 2014)

Vanaf het begin had hij vooral aandacht voor het probleem van de toegankelijkheid van de kunst voor het publiek: hij sloot zich aan bij verschillende bewegingen die de kloof tussen kunst en publiek wilden verkleinen. De kunstenaar zette mee zijn schouders onder de oprichting van groepen als “Le Centre de Rénovation de la Tapisserie de Tournai” (1946), “Forces Murales” (1947), en “Art et Réalité” (1954). Kunst moet via haar thema’s aansluiten bij het echte leven. Zo moet ze onderwerpen behandelen als het bestaan, het werk van de moderne mens, zijn strijd, zijn lijden,... Bovendien moet ze de technieken en materialen als tapijtwerk, fresco, keramiek, mozaïek,... opwaarderen. Voor Somville bestaat kunst niet enkel voor een bevoorrechte klasse. Hij revolteert tegen het conformisme. Hij leeft zich zowel uit op een muur als op doek.

In de zomer werkt deze kunstenaar meestal in het hartje van Frankrijk. Naast zijn kunst, engageerde Roger Somville zich ook in de Wereldraad voor de Vrede. Hij vecht onvermoeibaar tegen de onderdrukking van de kleine man en voor “een kunst die van woede doet schreeuwen”.

“SEPT ÉCRITURES”

| 1976 (Anneessens)/2006 (Delta)

Dit werk is het resultaat van de samenwerking tussen beide kunstenaars. Pierre Alechinsky schilderde in zijn atelier zeven panelen, elk verdeeld in drie vakken van verschillende afmetingen, twee voor het beeld (waarin de kunstenaar een verband ontwikkelde tussen de verwijzingen naar de planten en de dieren) en een derde voor de poëtische bijdrage van Christian Dotremont. Deze laatste kunstenaar spreekt van “logogrammen”. Dat zijn letters en woorden getransponeerd tot een vrij en avontuurlijk grafisme en dit dankzij een spontane beweeglijkheid van de hand. Deze kalligrafie is niet langer te lezen. Er gaat een speciale kracht van uit, zoals van een sierlijke dans en een ritmische beweging in de ruimte.

De gekozen thema’s zijn het wiel en de beschutting. Door het ritme van de schriftuur van Dotremont vormt deze creatie een harmonieus geheel.

“Het wijffe met gesloten ogen maakt kringen telkens weer, richt zich op, slaat een kreet, vliegt weg en dat zeven keren zoals het verhaal van een week.”

Inkt op papier op hout gedrukt en kunstthars.

PIERRE ALECHINSKY
(Brussel, 1927)

De schilder

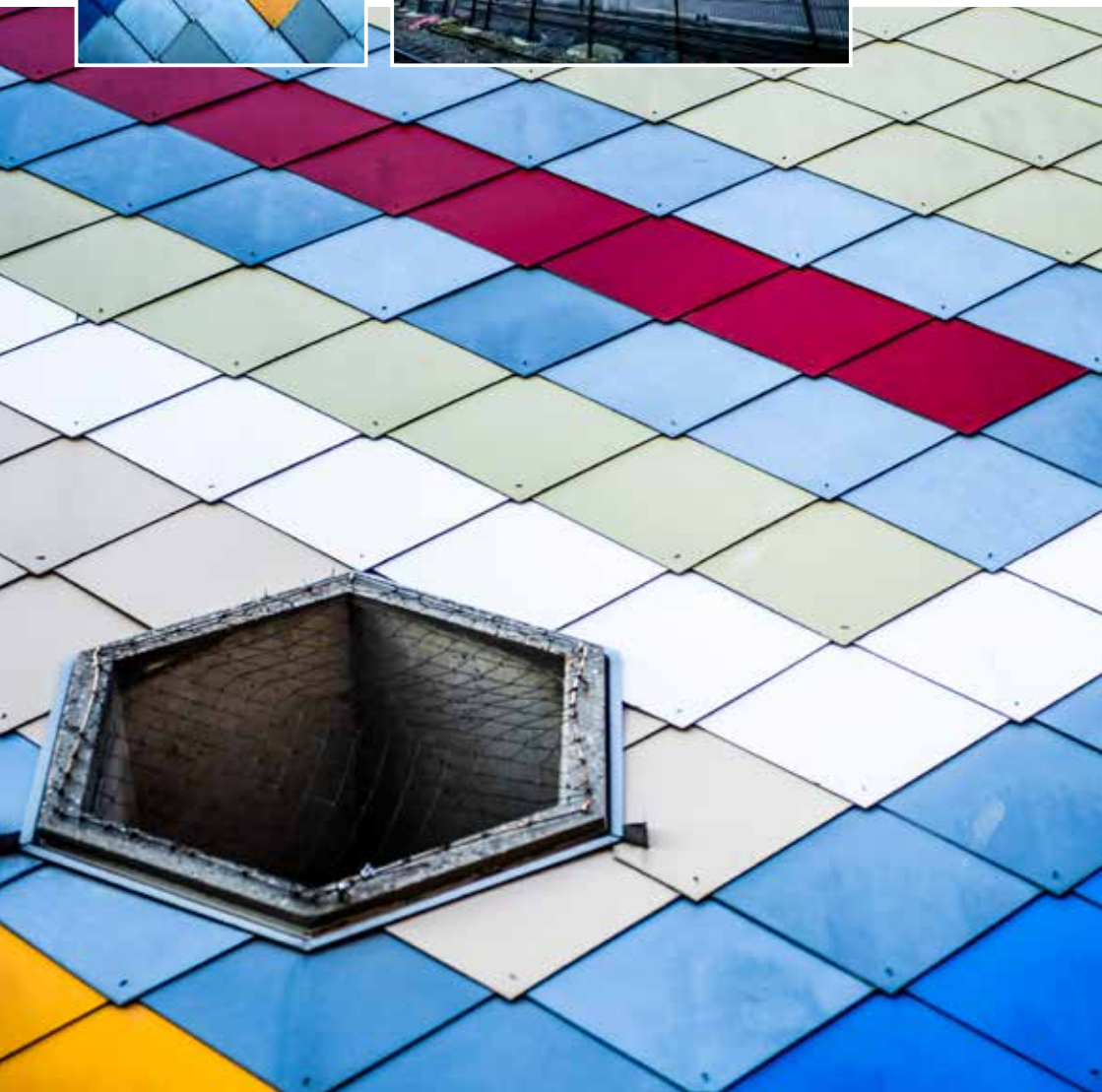
Pierre Alechinsky is wereldberoemd en woont sinds 1951 in Frankrijk. Hij maakte talrijke reizen naar het Verre Oosten, waar hij zijn passie voor de kalligrafie ontdekte. Hij was ook oprichter en lid van de Cobra-groep. Deze beweging werd in 1948 opgericht en verenigt kunstenaars die een terugkeer naar een meer uitdagende, agressieve en stoutmoedige kunst verkondigen.

CHRISTIAN DOTREMONT
(Tervuren, 1922 – Buizingen, 1979)

De dichter

Zijn ontmoeting met Magritte in 1940 is allesbepalend. Nadat hij samen met Jorn en Appel de Cobra-groep opgericht heeft, sticht hij in 1948 ook de groep “Surréalisme révolutionnaire”. Hij creëert “woordtekeningen” en “woordschilderijen”, de zogenaamde “schrifturen”, waarmee zijn poëzie in de schilderijen van andere kunstenaars wordt verwerkt. Zijn uitgangspunt is de integratie van taal in de afbeelding.

DELTA | Straatniveau

“DELTA MOUVEMENT” | 1988

Door de vele beperkingen die Jan Van den Abbeel kreeg opgelegd voor de bekleding van de buitenkant van het station Delta werd het kunstwerk een echte uitdaging. Zo mocht de normale prijs van een muurbescherming tegen vochtverlast niet overschreden worden. Ook de meer dan honderd zeshoekige vensters moesten worden vrijgehouden om de lichtinval in het station te verzekeren.

Een diagonaal en kruisvormig ritme, waarin het wit domineert en waarin alle beschikbare kleuren elkaar gelijkmatig afwisselen, werd geïntegreerd in de horizontale en verticale constructie van het station. De kruisvormige stroken en vormen verwijzen naar de sporen en de wissels, de vlakken naar de perrons. De tegels werden diagonaal aangebracht, maar dat betekende voor de kunstenaar geen belemmering, aangezien hij al verscheidene keren de schuingerichte compositie heeft gebruikt. Net zoals bij een metroreis volgen beweging en rust, het dynamisme en het statische elkaar op.

Glasal-panels aangebracht volgens een hoek van 45°.

JAN VAN DEN ABBEEL (Denderbelle, 1943 – 2018)

Samen met twee andere kunstenaars (Willy Plompen en Yves De Smet) vormt Jan Van Den Abbeel de “PLUS”-groep, die vorm wou geven aan een nieuwe relatie tussen het kunstvoorwerp en de optische ruimte. Hij ontwikkelt een visuele kunst die elk lyrisme en elke emotie verwerpt en waarin enkel de kleuren en de structurele elementen de optische effecten en de ritmische bewegingen creëren. Bedoeling is ook het resultaat te integreren in het leef- en woonmilieu.

Deze kunstenaar maakt deel uit van de niet-figuratieve, geometrisch construerende richting. Een echte constructivist gaat systematisch te werk. Hij aanvaardt een structurele basis en bouwt zijn schilderij op. De creatie van een dergelijk kunstwerk berust op de wisselwerking van vrijheid en discipline.

BEAULIEU | Ramen aan de poortjes en ramen rondom
het station, aan de weg – Lijn 5

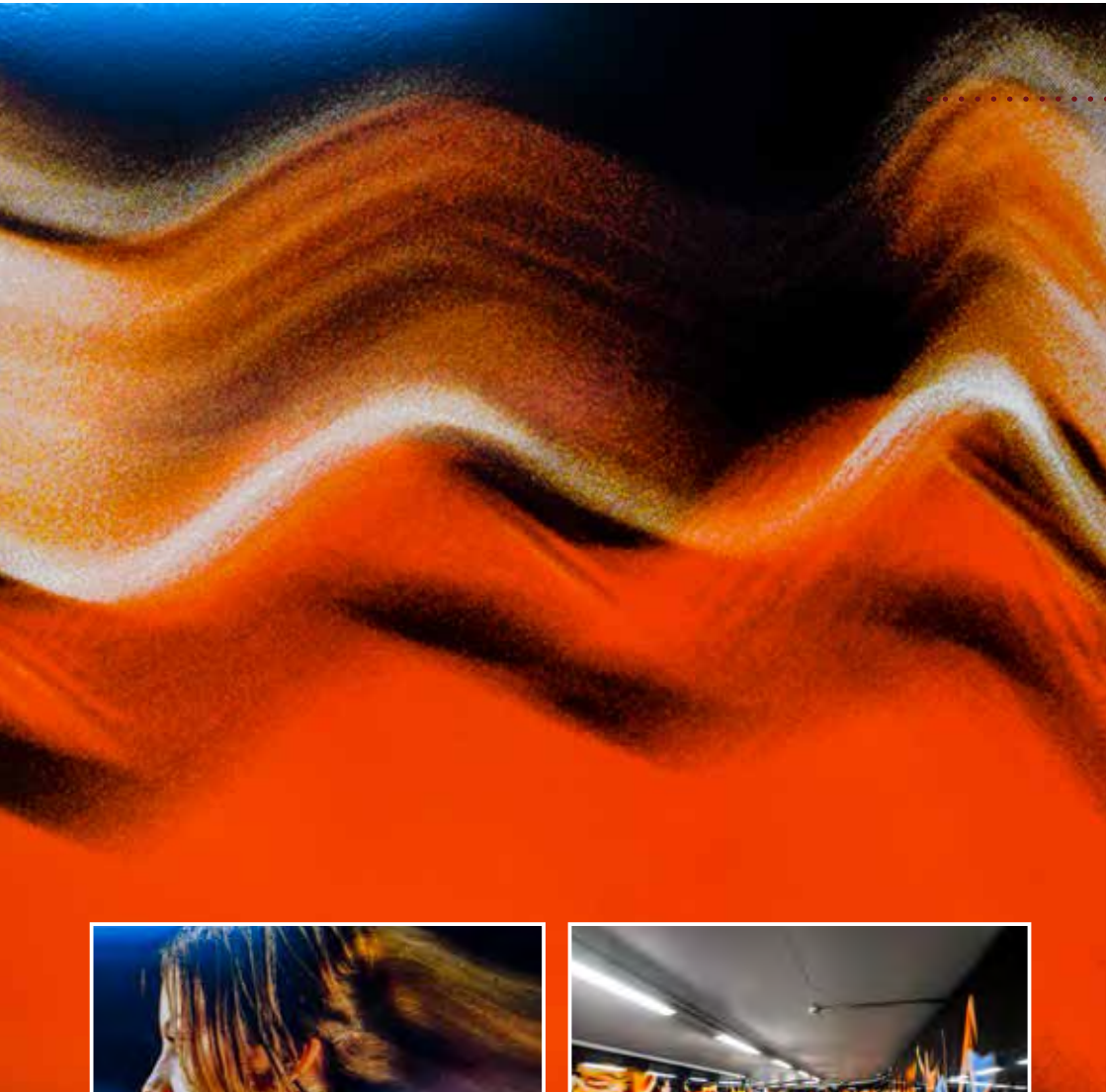
“MORE CHOICES?” | 2018

THIERRY VERBEECK

Thierry Verbeeck pakte eerder al uit met een werk in dit station in het kader van Par(KUNST) 2016, een biënnale voor hedendaagse kunst in de parken die Sint-Pieters-Woluwe, Sint-Lambrechts-Woluwe en Oudergem met elkaar verbinden. Na die eerste interventie stelde de MIVB voor om alle buitenramen aan te pakken ter gelegenheid van Par(KUNST) 2018. Het werk van Thierry Verbeeck zoomt in op het begrip identiteit in het digitale tijdperk. Bij het binnenkomen van het station staan op de ramen links enkele handen met handschoenen afgebeeld die een keuze maken uit verschillende standaard vingerafdrukken, terwijl op de ramen rechts handen op een vrije, creatieve manier hun eigen afdrukken tekenen en dus de voorgekauwde identiteit afwijzen.

Afdruk op doorzichtig zelfklevend vinyl, aangebracht op glas.

DEMEY | Toegangspoortjes

“PEOPLE IN MOTION” | 2012

“People in Motion” is een fotografisch fresco van dynamische beelden. Het procédé dat gebruikt werd voor deze dynamische beelden werd afgeleid van de techniek van de fotofinish en door de fotograaf zelf op punt gesteld. De panoptische techniek op zilverhoudende film, zonder computerbewerking of trucage resulteert in een voorstelling in de tijd van wat zich afspeelt in de as van het fototoestel. Hierdoor wordt het mogelijk om dingen te fixeren die het oog niet kan zien.

De opnames zijn ontdaan van elke rationele referentie die de betekenis ervan had kunnen beperken. Het vernieuwende en esthetisch handschrift dat zo ontstond, creëert een zekere tijdloosheid.

In het spoor van zijn bekende voorlopers die erin geslaagd waren beweging in beeld te vatten, geven de beelden van Dusariez niet alleen de ontleding van de beweging weer maar zijn ze ook een uiting van de dynamiek die de lichamen animeert waarvan de omtrekken zich afstompen om de dynamiek teer uit te drukken en te beklemtonen.

Door voor te stellen de zaken anders te bekijken, biedt Michel Dusariez een nieuwe dimensie aan de fotografie.

Fotografische compositie op panelen in geëmailleerd verglaasd staal.

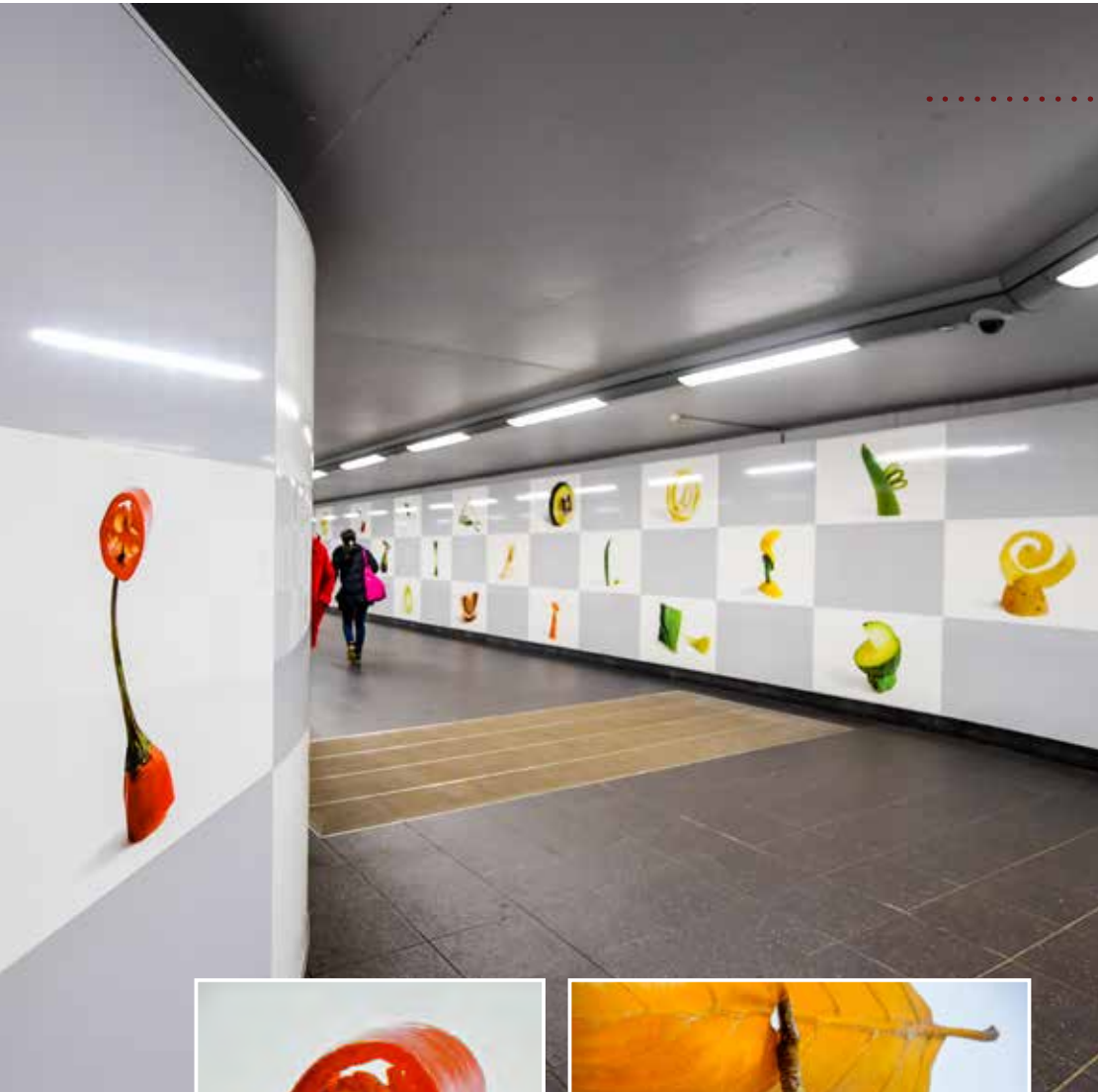
MICHEL DUSARIEZ (Brussel, 1938)

De Brusselse kunstenaar Michel Dusariez kreeg een opleiding oogoptica en doceerde aan het ‘Centre d’Etudes des Sciences Optique Appliquées’. Als autodidact in de vakgebieden fotografie en mechanica, is hij al meer dan 25 jaar aan het experimenteren met de verschillende mogelijkheden van panoramische fotografie. Sinds de jaren ‘90 maakt hij 360°-opnamen. Hij stelt de camera centraal in het onderwerp op en maakt een cirkelvormige opname van de omgeving.

Onlangs startte hij een nieuw project: de studie van technieken om beweging fotografisch weer te geven. Daarmee treedt hij in de sporen van Marey, Muybridge en Edgerton, voorlopers van de chronofotografie, een opeenvolging van foto-opnames om beweging zichtbaar te maken.

Zijn werk was te zien op talrijke tentoonstellingen, in verschillende musea en in heel wat televisie-reportages. Voor zijn 360°-opnamen en driedimensionale foto’s kreeg hij in 1995 de prijs ‘De Boelpape’ van de afdeling Wetenschappen van de Koninklijke Academie van België.

“MINIATURES VÉGÉTALES” | 2012

De gang richting buitenwijken wordt bekleed met een dambord van foto's en eenkleurig grijze borden van gebrandschilderd plaatstaal. Het zijn 'plantaardige miniatures', microscopische beelden die zo kortstondig bestaan dat ze alleen via de fotografie getoond kunnen worden.

In 2004 werd aan Bob Verschuere een bijdrage van 12 bladzijden gevraagd voor een boek over tuinen. Hij koos voor de grootste gemene deler tussen tuinen en zijn installaties, het blad. Hij wilde dit kleine natuurelement het statuut van een beeldhouwwerk geven met een zo minimalistisch mogelijke ingreep. Hij wijzigde alleen de vorm van het blad en voegde er niets aan toe en zocht geen toevlucht tot lijm of andere verbindingsmaterialen dan de steel van het blad.

Na de eerste twaalf foto's, voldoende voor het boek, was de kunstenaar zo enthousiast dat hij geestdriftig verder zocht tot waar hij deze plastische zoektocht kon uitbreiden. Deze werken zijn een speelse ondervraging over het beeldhouwkundige van de natuurelementen. Kleine transformaties van een blaadje of twijgje door het te plooiën, op te rollen of te knippen bieden een nieuwe blik op het plantaardige.

Wandcompositie op panelen in geëmailleerd verglaasd staal.

**BOB VERSCHUEREN
(Brussel, 1945)**

De autodidact Bob Verschuere begint zijn artistiek parcours met schilderen. In 1978 richt hij zich, onbevredigd door de beperkingen die het doek hem oplegt, naar de natuur. Hij bewerkte landschappen met droge, natuurlijke pigmenten.

Deze radicale bocht naar het kortstondige leidt hem ertoe de natuur als inspiratiebron te zien.

Hij staat vooral bekend om zijn installaties met natuurlijk materiaal als twijgen, bladeren, naalden en planten.

In 1985 maakte hij zijn eerste "vegetale installatie". Het ging om een zeer kortstondig werk waarin het degradatieproces van de grondstoffen het belangrijkste onderwerp was. Vaker binnen in tentoonstellingsruimtes dan erbuiten, weerspiegelen de installaties de reflecties van de kunstenaar op de onverbreeklijke band tussen leven en dood. Bob Verschuere stelde tentoon in binnen- en buitenland en ontwikkelde, met behulp van het Centre Henri Pousseur, een geluidswerk dat hij "Catalogue de plantes" noemt, zestien nummers met telkens de muziek van een plant of groente. Bob Verschuere is lid van de Klasse Kunsten van de Koninklijke Academie van België.

HERRMANN-DEBROUX | Perron

“THE FALL OF TROY”

| 1978 (Rogier) / 1985 (Herrmann-Debroux)

“The Fall Of Troy” is het laatste werk van een cyclus van vijftig met als thema de “Iliias” van Homerus. Deze reeks roept thema’s op van oorlog, geweld en dood. De kleuren en vormen vertalen sterke emoties, innerlijke wrijvingen, de tragische verscheurdheid van een kunstenaar gedoemd tot het lot van de schilder die een krachtig protest uit tegen deze verdwazing die oorlog heet.

“The Fall Of Troy” verenigt alles wat zijn werk karakteriseert: het figuratieve aandeel, de met symbolische zin geladen fragmenten, de picturale abstracte gedeelten, kleur en penseelstreek. Het kunstwerk is hoofdzakelijk in blauwtinten uitgewerkt, met een duidelijk zichtbare schedel. Erachter en links ernaast slaan verschroeiende vlammen op, die de sfeer van onheil nog versterken. De rode cirkel kan zowel refereren naar de ondergaande zon als naar een vernietigende vuurbol of beschouwd worden als een waarschuwend signaal in een meer algemene, abstraherende zin.

Olieverf op panelen.

JAN COX

(Den Haag, 1919 – Antwerpen, 1980)

Jan Cox studeerde in Amsterdam. Na de oorlog vestigde hij zich in Brussel. In 1945 richt hij mee de “Jeune Peinture Belge” op en in 1950 wordt hij lid van de Cobra-groep. Wanneer hij in Antwerpen gevestigd is, worden zijn kunstwerken door de nazi’s beschouwd als ontwaarde kunst en worden ze door hen in beslag genomen. Zijn werk ligt vaak op de subtiele grens van de abstractie en de figuratie. Hij wou vooral op een eenvoudige manier vorm geven aan zijn ideeën en gevoelens, om een maximaal effect op de toeschouwer teweeg te brengen. De spontane schilderwijze en het expressieve kleurgebruik van Karel Appel, Corneille en Asger Jorn boeiden hem sterk en werden blijvende kenmerken van zijn werk.

In Cox’ schilderijen werkt de specificiteit van de beeldende taal met al haar mogelijkheden: de intensiteit van de gevoelsgeladen kleur als vlak, de dramatische kracht van het kleurcontrast, de dynamiek van een streep of een strook, de onrust van een dichte beweeglijke schriftuur, het nerveuze van korte, abrupt afgebroken lijnen.

HERRMANN-DEBROUX

Perron

“L’AVIATEUR” | 1985

De reiziger is verward en geïntrigeerd door de krijsende snottaap, met de zielige uitdrukking van de vader, de blokvormige romp, de stokkerige armpjes, de monsterlijke benen en voeten. De vliegenier, dat is de vader met zijn muts en zijn bontkraag, die ervan droomt te vliegen. Door de oorlapen van de muts kan hij het geschreeuw van het kind niet horen. De vader droomt dat hij ooit zal vliegen, maar dit is een onmogelijke droom, want zijn benen zijn zwaar als lood.

Naar eigen verklaring van de kunstenaar begint elk beeld met fragmenten, met brokstukken. Die “brokstukken” van gaas en was zet D’Haese vervolgens met de verloren-wastechniek om in brons. Volgende fase is al die brokstukken die bij elkaar horen lassen zodat het beeld het karakter krijgt van iets dat nog niet bestaat. Ook “L’Aviateur” is zo samengesteld. De humoristische inslag is maar één aspect van het beeld. Bij nader inzien maakt de glimlach plaats voor spanning, die op haar beurt overgaat in vervreemding.

Beeldhouwwerk in brons.

ROEL D’HAESE

(Geraardsbergen, 1921 – Nieuwpoort, 1996)

Roel D’Haese voelt en leeft in de beeldhouwwerken die zijn handen scheppen. Elk beeldhouwwerk begint met fragmenten die een deel vormen van de persoonlijkheid van de personages die op hun beurt bedacht werden op basis van geassembleerde fragmenten. D’Haese ligt volledig in de lijn van de Vlaamse fantastiek. Zijn oeuvre behoort zonder twijfel tot het krachtigste dat in Vlaanderen in de twintigste eeuw tot stand kwam.

Roel D’Haese nam sinds begin jaren vijftig deel aan talrijke internationale tentoonstellingen, onder meer aan het Salon de Mai, de Carnegie Pittsburgh, de Biënnale van Venetië, de Documenta in Kassel, de Biënnale van Tokio. In 1968 vervaardigde hij een reeks van vijftig gouden beeldjes. Roel D’Haese sleepte verschillende prijzen in de wacht.

HERRMANN-DEBROUX

Perron

“ODE AAN EEN BERGRIVIER” | 1985

Met dit beeldhouwwerk uit de kunstenaar de strijd tussen de ideale en de kleurloze realiteit. Dit kunstwerk van bijna drie meter hoog stelt een man en een paard voor die, opgesloten in de metrotunnel, ons vertellen over de nostalgie naar de zuivere natuur, de primaire krachten en de vitale energie. *“Waarom is ooit de ruiter van zijn paard gestapt, waarmee hij als een wind over de vlakten joeg?”*

Behalve aan monumentaliteit gaf de kunstenaar uitdrukking aan kracht en vitaliteit. De bronzen platen lijken opengebarsten onder de binnen de omsloten volumes werkende spanningen. Dat komt zeer sterk tot uiting op de rug en de hals van het hinnikende paard en op de romp van de ruiter.

Rik Poot maakte dit ruitersbeeld als teken van protest tegen de huidige kunstmatige wereld met zijn computers, psychiaters, sociologen, psychologen, seksuologen en “vrijtijdsbesteding voor gepensioneerden”.

Beeldhouwwerk in brons.

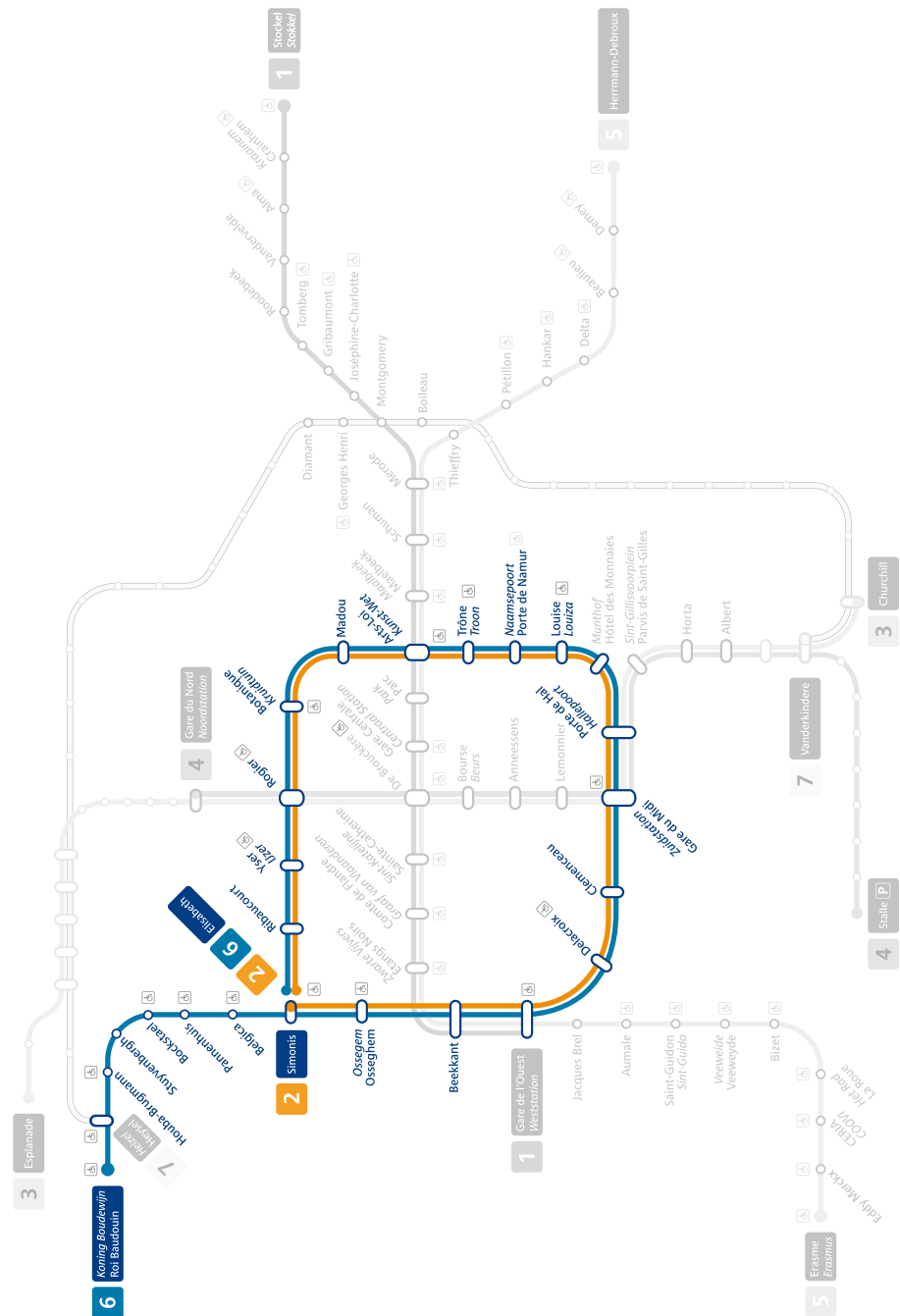
RIK POOT

(Vilvoorde, 1924 – Jette, 2006)

Tot 1962 gebruikte Rik Poot hout en steen, tot hij inzag hoe ontoegankelijk ruimte en volume zijn met deze materialen. Hij kiest daarna voor de verloren-wastechniek om zijn doel te bereiken, net als kunstenaar Roel D’Haese (eveneens in station Herrmann-Debroux). Meest bekend is Rik Poot ongetwijfeld van het beeld van de vuist in Vilvoorde, opgericht ter ere van de vele ontslagen bij autofabrikant Renault.

Rik Poot voerde al heel wat monumentale opdrachten uit op openbare plaatsen en in diverse materialen. Toch zijn niet alle creaties van deze kunstenaar monumentaal. Hij maakt ook heel wat kleinere beelden, juwelen en grafisch werk. Rik Poot vertrekt bij zijn werken dikwijls van de natuur. Hij ontleedt de vormen en stelt deze opnieuw samen.

Hij werd al meermaals bekroond voor zijn beeldhouwwerken en nam deel aan verschillende tentoonstellingen in binnen- en buitenland.

METRO

DE KLEINE RINGAS

2 LIJN 2 (Elisabeth – Simonis)

Elisabeth	Pagina 109	Louiza	Pagina 135
Ribaucourt	Pagina 111	Munthof	Pagina 139
Ijzer	Pagina 113	Hallepoort	Pagina 141
Rogier	Pagina 115	Zuidstation	Pagina 145
Kruidtuin	Pagina 117	Clemenceau	Pagina 151
Madou	Pagina 127	Delacroix	Pagina 153
Troon	Pagina 129	Ossegem	Pagina 155
Naamsepoort	Pagina 131	Simonis	Pagina 159

>> Kunst-Wet, Beekkant en Weststation, zie lijn 1

6 LIJN 6 (Elisabeth – Koning Boudewijn)

Belgica	Pagina 163
Bockstael	Pagina 167
Stuyvenbergh	Pagina 169
Houba-Brugmann	Pagina 171
Heizel	Pagina 173
Koning Boudewijn	Pagina 177

>> Van Elisabeth tot Simonis, zie lijn 2

“ARCHÉTYPES” | 1986

De hauts-reliëfs in staal en hout zijn in het station Simonis door Walter Leblanc aangebracht in het jaar van zijn overlijden. Ze behoren tot de “geprogrammeerde reeksen” waar de kunstenaar zich van 1975 af intens op heeft geconcentreerd. Het onderzoek van de kunstenaar tijdens het laatste decennium vóór zijn dood heeft vorm gekregen in de “Archetypes”. Het gaat om composities op basis van de geometrische grondvormen driehoek, vierkant, cirkel en de afgeleide vormen rechthoek en ellips. Dit werk vormt een triptiek, waarvan elk deel op zijn beurt is samengesteld uit talrijke elementen.

De onderdelen van dit drieluik genereren elk een heel andere dynamiek. Op het rechterluik versterkt de onderliggende betegeling met witte steen de monumentale kracht van de roestbruine reliëfelementen. De muur ertegenover heeft daarentegen bruine tegels en die zorgen ervoor dat de negen witgelakte panelen in geperst hout zeer contrasterend overkomen. Ten slotte vertoont het middenluik, boven de sporen, een verband met de andere twee luiken, maar toch is het op zich een zeer verschillende conceptie en constructieve uitvoering.

Hauts-reliëfs in Corten-staal en hout.

WALTER LEBLANC
(Antwerpen, 1932 – Silly, 1986)

Walter Leblanc studeerde aan de Academie voor Schone Kunsten en aan het Nationaal Hoger Instituut in Antwerpen. De activiteiten van de groep G58 in het Antwerpse Hessenhuis tijdens de periode 1958-1962, waren een flinke stimulans voor hem. Net zoals de andere kunstenaars van G58 brak ook Leblanc met de traditionele schilderkunst. Walter Leblanc behoort wellicht tot de zuiverste en meest logische kunstenaars die aandacht hebben gehad voor het spel van licht en schaduw en voor het fenomeen van de menselijke perceptie. Gedurende jaren heeft hij zich toegelegd op zijn zogenaamde “Torsions”. Dat zijn verstrengelde draden en koorden die in het begin waren gespannen op een effen zwarte of witte achtergrond en later plasticlinten die, door de verschillende kleuren aan de twee zijden, een optische beweging suggereren bij de toeschouwer als die voorbij het werk loopt. Leblancs werk sluit aan bij de “optical art”. Sleutelwoorden zijn ritme, orde, spel van reeksen en licht.

RIBAU COURT | Perron

FLAUSCH

“LE FEU DE NÉRON - LA BATAILLE DES STYLITES” | 1988

Op een fries bracht hij twee taferelen van zestig meter in verschillende episodes tegenover elkaar aan. De kunstenaar koos voor de twee thema's, meer bepaald “Het vuur van Nero en de supermensen” en “Het gevecht van de stylieten”, voor een totaal verschillende weergave, stijl en kleur. In de ene reeks overwegen de acties van de personages, hun omgeving en de architectonische motieven, terwijl in de andere reeks de collagecompositie en het spel met de ruimte overheersen. Het kunstwerk vertelt over onheil, brand en vlucht. Het directe karakter van de voorstelling is typisch voor stripverhalen.

Beide taferelen zijn ook sterk verschillend qua kleurgebruik. Aan de ene kant primeren fel geel en rood. De tegenoverhangende fries is dan weer hoofdzakelijk opgebouwd uit donkerder kleuren met figuren die als knipsels in de voorstelling lijken gekleefd.

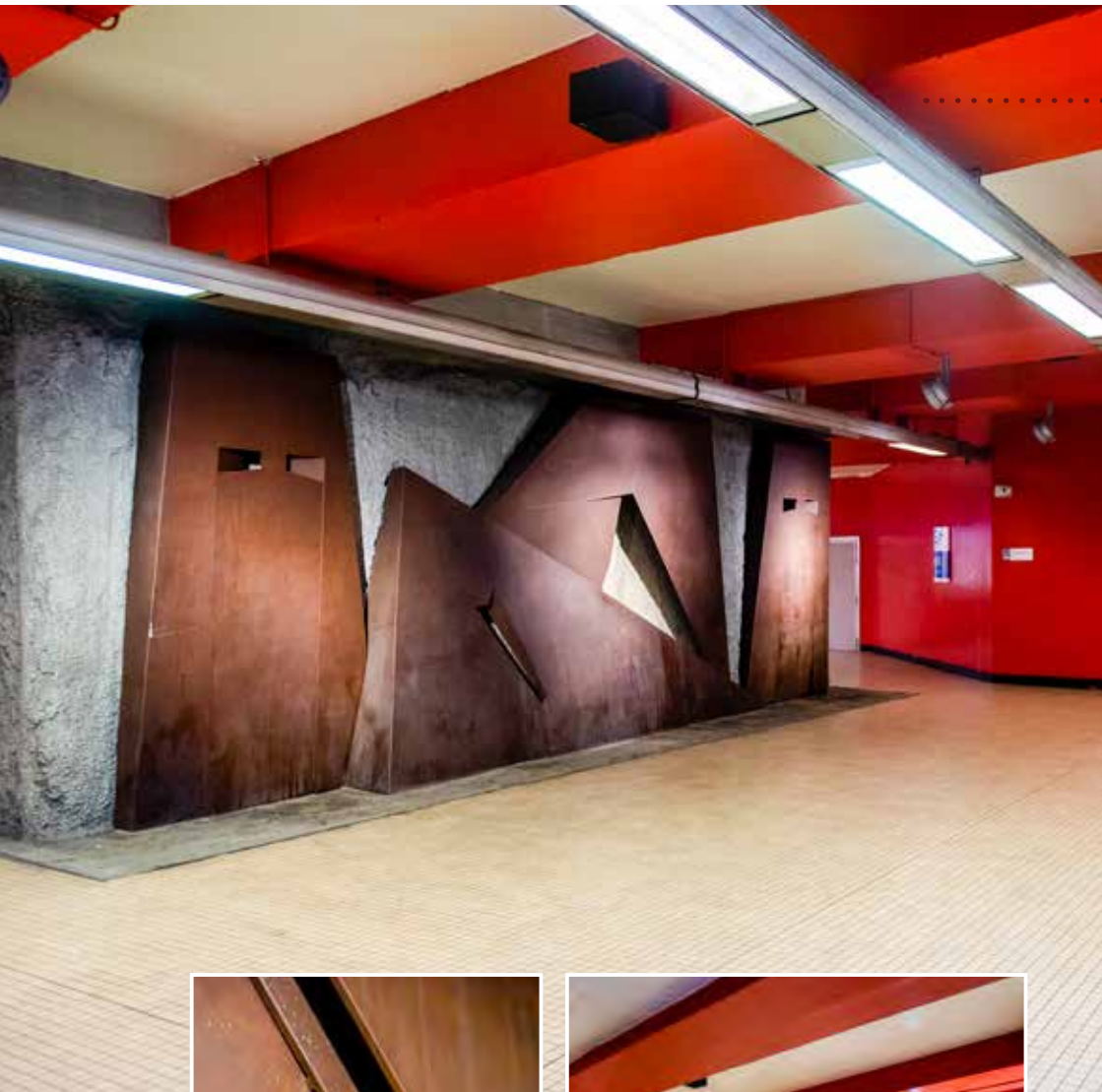
Gemaroufleerde doeken en lichtwanden in plexiglas.

FERNAND FLAUSCH (Luik, 1948 – 2013)

Fernand Flausch studeerde aan de Academie van zijn geboortestad Luik en werd er vervolgens tot hoogleraar benoemd. Hij was geboeid door het monumentale aspect van de architectuur. Hij kreeg trouwens verschillende malen de gelegenheid om zijn talent in dit domein te bewijzen. Zo maakte hij de decoratieve fresco's in veel gebouwen.

Fernand Flausch is een polyvalent artiest en spitst zich toe op een waaier van artistieke disciplines. Hij is tegelijk schilder, tekenaar, designer, beeldhouwer en ontwerper van stadsmeubilair. Zijn werk valt onder de noemer neo-popart. Belangrijkste thema's zijn het Amerikaans beeldverhaal en wagens.

Aanvankelijk beperkte Fernand Flausch zich tot de “kunst onder de kerktoren” en waren zijn werken veeleer volks. Na enkele tientallen jaren ervaring waagde Flausch zich eraan zijn kunst over heel België te verspreiden en nadien ook tot ver buiten de landsgrenzen.

IJZER | Toegangspoortjes

Mortier

“LA PIÉTA” | 1988

De liggende figuur en de drie staande gestalten zijn gereduceerd tot sobere, streng geometrische vormen, waarin gleuf- en strookvormige doorbrekingen de ogen suggereren. Dit harde en beklemmende werk kan worden opgevat als een indrukwekkend dodenmonument (geïnspireerd door de naam van het station), dat iedereen oproept om in vrede samen te leven, het leed te delen.

Antoine Mortier twijfelde in eerste instantie of hij wel zou ingaan op de vraag een kunstwerk te maken voor een metrostation. Hij vreesde dat dit geen omgeving was om schilderijen te conserveren en hij twijfelde omdat hij een integrale inpassing in de architectuur noodzakelijk achtte en daar op het eerste gezicht met de aard van het werk geen oplossing voor zag. Bij een bezoek aan de bouwwerf werd hij getroffen door de materie en de massa van een lang betonblok in een van de toegangen. Dat inspireerde hem, want langzaam rijpte de gedachte om twee imposante haut-relief metaalsculpturen te ontwerpen, die aan beide zijden over de volle breedte zouden worden gemonteerd.

Twee beeldhouwwerken in Corten-staalplaat.

ANTOINE MORTIER (Brussel, 1908 – 1999)

Antoine Mortier volgde avondlessen aan de Academie voor Schone Kunsten in Brussel en oefende tegelijk de meest diverse beroepen uit. Al snel toont hij zijn voorkeur voor tekenen en schilderen.

De confrontatie met de realiteit van het bestaan en met de tragische oorlogsgebeurtenissen, leidde tot de uiting van zijn innerlijke emoties in een gekwelde, bewogen en expressieve kunst. Van dan af heeft Mortier door middel van krachtige tekens, imponerende vormen en een gloed van kleuren uitdrukking gegeven aan bewogenheid en hartstocht, exaltatie en agressie, tederheid en obsessie, mysterie en dood. Antoine Mortier was lid van de “Jeune Peinture Belge” en een eenzame voorloper van wat vandaag “Action Painting” heet. Ook al is de vorm abstract, vertoont hij verwantschap met Permeke. Zijn werken hebben een monumentaal karakter.

ROGIER | Toegangspoortjes

“LES COULEURS DE LA SOLIDARITÉ” | 2004

Werk gerealiseerd door Gino Tondat naar een project van Pjeroo Roobjee, geschonken aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door “Welzijnszorg” en de Vlaamse christelijke arbeidersbeweging, met als doel de overheid en het publiek te sensibiliseren voor de problemen van de armsten. Dit kunstwerk is dus de bekroning van een grote campagne, georganiseerd onder de slogan “Geef kleur aan solidariteit”.

De deelname van het publiek werd in de verf gezet door een petitie die ondertekend werd door 270.000 mensen, die elk een mozaïeksteentje meebrachten om de actie te symboliseren.

Het gaat om een bas-reliëf in mozaïek die de lokettenzaal van het station Rogier, kant eindpunt tramlijnen 25 en 55, met levendige kleuren opvrolijkt.

Bas-reliëf in mozaïek.

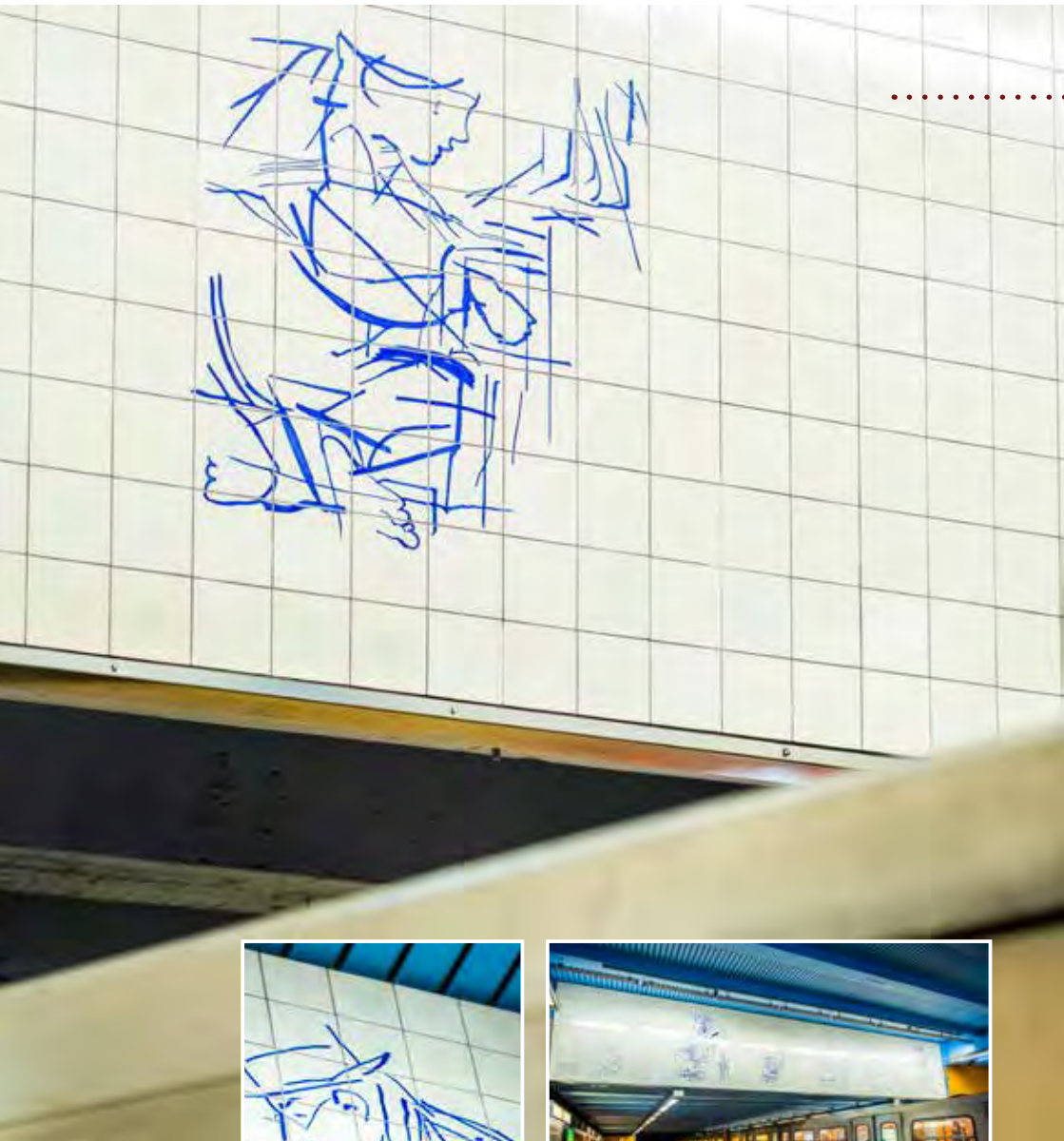
PJEROO ROOBJEE (Gent, 1945)

Pjeroo Roobjee is een veelzijdig kunstenaar: schrijver, plastisch kunstenaar, theaterman, graficus, entertainer en zanger. Als eigenzinnig persoon is hij wars van stijlen en trends. Zijn kunstdoeken zijn overwegend monumentaal en bereisden de vijf werelddelen en vertegenwoordigden de natie op belangrijke kunstmanifestaties zoals de Biënnale in Sao Paulo en Venetië.

GINO TONDAT (Eeklo, 1959)

Gino Tondat is een ware mozaïekspecialist, niet alleen gespecialiseerd in tegelmozaïek, maar ook in glasmoozaïeken. Hij genoot een opleiding in het Noord-Italiaanse Spilimbergo. De kunstenaar herstelde onder andere de voorgevel van de Antwerpse dierentuin.

Als docent aan de kunstacademie van Wilrijk stond Tondat overigens aan de wieg van een Vlaamse primeur, want voor het eerst werd de mozaïekkunst geïntroduceerd als een volwaardige kunstrichting.

KRUIDTUIN | Perron

Pomar

“HOMENAGEM A FERNANDO PESSOA” | 1992

Het kunstwerk is gebaseerd op het thema van de Portugese cultuur en stelt de dichter Fernando Pessoa voor, terwijl hij zijn schoenen laat poetsen. De figuren geven een onafgewerkte indruk. Het kunstwerk, dat in België tentoongesteld werd ter gelegenheid van Europalia '91, is een geschenk van Portugal aan België.

De Portugees Fernando Pessoa leefde van 1888 tot 1935. Zijn passie voor poëzie botvierde hij terwijl hij terzelfdertijd zijn brood verdiende als ambtenaar in Lissabon. Naast zijn eigen naam publiceerde Fernando Pessoa ook onder de pseudoniemen Alberto Caeiro, Ricardo Reis en Alvaro dos Campos. Heel wat van zijn poëzie verscheen in andere talen.

Geëmailleerde keramische muurcompositie.

JÚLIO POMAR (Lisboa, 1926 – 2018)

Tijdens zijn lange studietijd, onder meer in de scholen voor Schone Kunsten van Lissabon en Parijs, ontwerpt Pomar tekeningen met houtskool en viltstift op calqueerpapier. Hij maakt ook reeds plastische kunstwerken. Hij werkt tussen Lissabon en Parijs, waar hij vanaf 1964 talrijke individuele tentoonstellingen organiseert.

In 1956 richtte hij Gravura op, een grafisch atelier waar leden-artisten zich konden uiten. In de jaren zestig vestigt Júlio Pomar zich definitief in Parijs om dichter bij het kloppend kunsthart te vertoeven.

Tijdens zijn loopbaan exposeerde hij in belangrijke landen en won ook vele prijzen met zijn werk. In 1978 stelt hij ook in België schilderijen en tekeningen tentoon.

Júlio Pomar heeft verscheidene literaire werken geïllustreerd zoals de publicaties van “La Différence”

De werken uit zijn beginjaren waren vaak een socio-politiek protest.

KRUIDTUIN

Toegangspoortjes

Martin Guyaux

"L'ODYSSÉE" | 2004

Martin Guyaux koos zelf het station Kruidtuin voor de installatie van zijn kunstwerk. "L'Odyssee" ziet hij als een grote zonnereis, die emoties en dromen opwekt. Daar zijn alleen gezichts- en tastwaarnemingen voor nodig. Guyaux beschouwt dit werk als een zonnemagma dat doorheen de tijd reist en langs de twee grote deuren een ander universum binnentreedt.

Het gaat om een enorme zonnenschijf in brons en monumentale bronzen poorten.

Martin Guyaux had een concept voor ogen van een horizontaal beeldhouwwerk waarvan de bestemming verticaal is. De kunstenaar kantte zich sterk tegen het gebruik van sokkels omdat deze volgens hem het beeldhouwwerk verstoren.

Beeldhouwwerken in brons (verloren was-techniek).

MARTIN (GUYAUX) (Biesme, 1940)

Martin Guyaux is een hedendaags beeldhouwer die zowel lyrisch abstract als geabstraheerd figuratief werk aflevert. Zijn favoriete materialen zijn brons, staal, steen en zwart Mazy-marmer. Hij gaf les aan de Académie Royale des Beaux-Arts in Brussel en verwierf verschillende prijzen en onderscheidingen in België en in het buitenland. Ook nam hij deel aan diverse internationale tentoonstellingen, onder meer in Ravenna, Parijs, Athene, Skironio, Moskou, Peking en Rijsel.

Behalve in het station Kruidtuin is nog ander monumentaal werk van Martin Guyaux te zien bij Winterthur in Brussel, de Europese School in Ukkel, het ministerie van Financiën in Charleroi en de rotonde van het Paleis voor Schone Kunsten in Charleroi.

KRUIDTUIN | Trappen

Pierre Caille

“LES VOYAGEURS” | 1980

De kunstenaar heeft de reiziger voorgesteld die 's morgens uit de grond komt om er 's avonds in terug te keren. Dit scheidt een continu heen-en-weergeloopt, een massa die aanzwelt als het tij, en zich terugtrekt wanneer de taak volbracht is. Hij wou vertellen over de “andere reiziger”, de dromer in de metro die niet precies weet wat hij daar doet, maar die zich misschien in een of ander personage zal herkennen. De beeldengroep staat voor een achtergrond van spiegels, zodat de reiziger zichzelf aan het kunstwerk ziet deelnemen: door de spiegels krijgen we de indruk dat er meer personages aanwezig zijn. De 21 figuren zijn vooral in profiel voorgesteld en zijn fysiologisch zeer verschillend. Opvallend is dat de ogen sterk worden geaccentueerd. De ogen, monden, snorren, benen, armen en voeten zijn verhoogde delen en in een andere kleur uitgevoerd.

Pierre Caille richt zich in de eerste plaats tot de dromer in de kijker, tot wie nog wat fantasie heeft in deze zakelijke wereld.

21 beeldhouwwerken in meerkleurig hout.

PIERRE CAILLE (Tournai, 1912 – Brussel, 1996)

Pierre Caille heeft een pioniersrol vervuld in de ontwikkeling van het keramische beeldhouwwerk in ons land. Hij beheerst snel de techniek van het pottenbakken, de faïence, het email en het aardewerk, waarmee hij de vormen en kleuren ontdekt, die hem zullen leiden tot een “pottenbakker-beeldhouwer”-stijl, waarin mensen uit verschillende landen naïef en onschuldig lijken. Dat komt doordat hij de motieven schematiseert. Dit ongeunstelde past hij trouwens ook toe in zijn werk voor toneeldecors en kostuums.

Pierre Caille was de eerste om een volwaardige keramiekatelier op te richten in ons land, namelijk aan de Hogeschool voor Architectuur en Visuele Kunst, La Cambre. Daarmee drukte hij meteen ook zijn stempel op vele generaties jonge artiesten. Keramiek bleef voor Pierre Caille altijd de belangrijkste kunstvorm, maar dat nam niet weg dat hij zich eveneens waagde aan bronzen beelden, collages, sculpturen in gelakt hout, schilderijen en juwelen.

KRUIDTUIN | Perron

Herbert

“THE LAST MIGRATION” | 1977

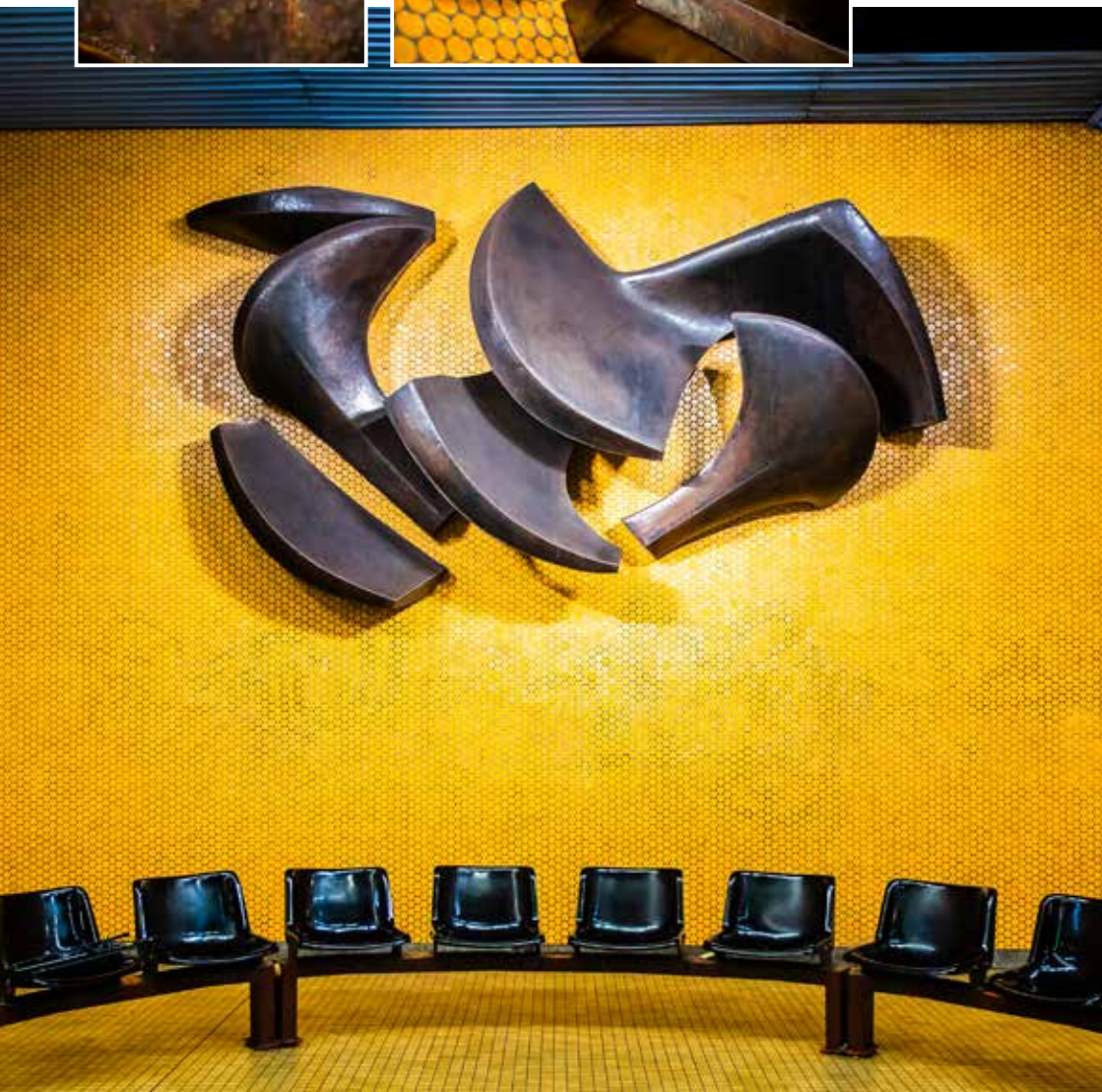
Dit werk is een mooi voorbeeld van de interactie tussen beeldhouwkunst en architectuur. De monumentale muursculpturen stellen de beweging van vogels in vlucht voor, het symbool van vrijheid. *“De onaardse wereld van de metro heeft niets meer van de lucht, de zon, de bomen, het hele natuurlijke milieu van de mens. De mens denkt er alleen nog maar aan zich haastig te verplaatsen en zijn zorgen te koesteren. Voor iedereen die gevangen zit in die kommervolle routine heb ik geprobeerd een vogel middenin zijn vlucht te creëren als symbool van vrijheid,”* aldus Jean-Pierre Ghysels.

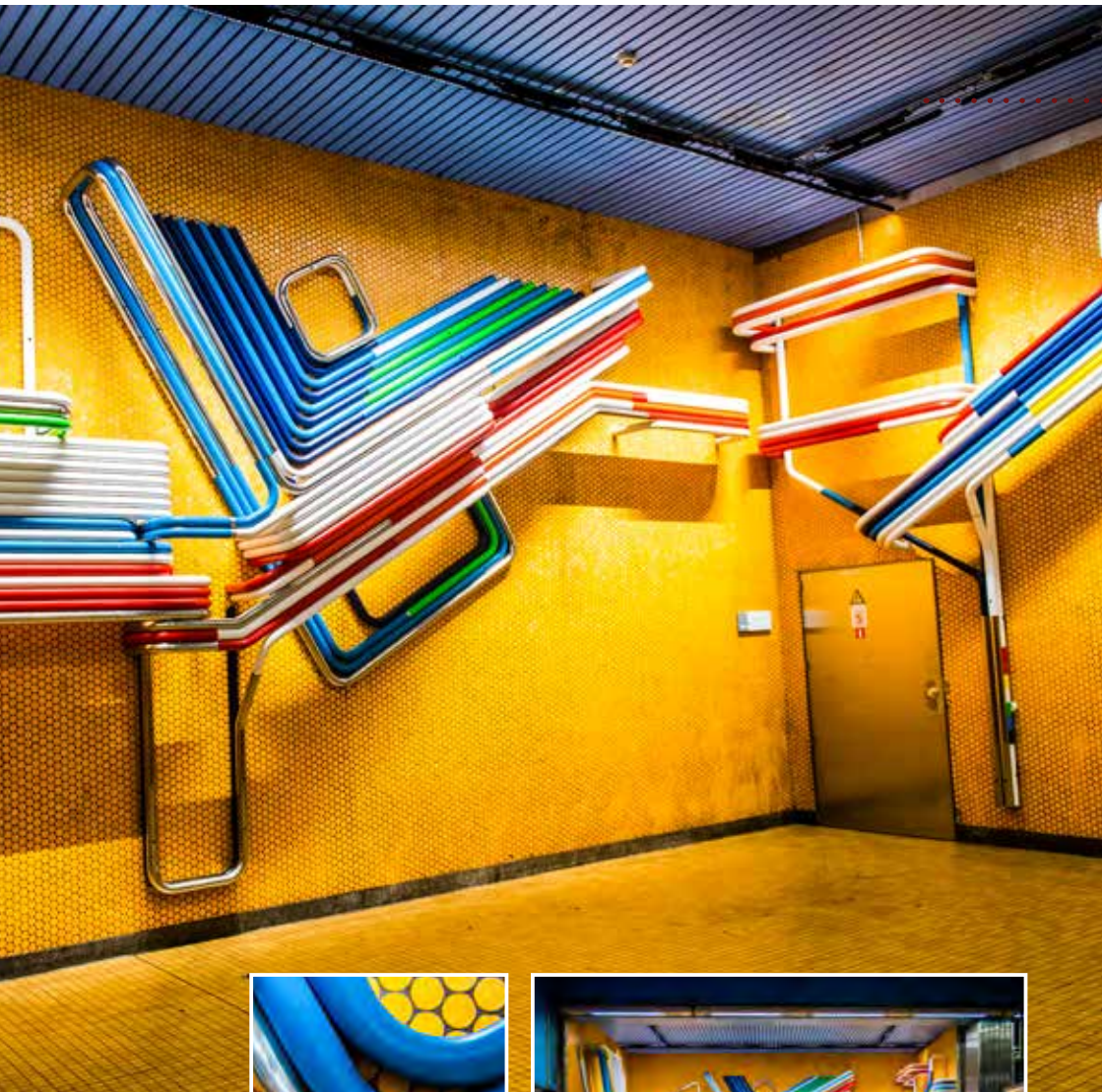
De kunstenaar verwezenlijkte zijn ontwerp in een gaaf abstracte, vloeiende en zuiver sculpturaal gedachte stijl. Zoals zo vaak in zijn oeuvre worden ook hier zachte en sobere vormen gebruikt, met afwisseling tussen massieve stukken en leegtes, waar het licht vrij spel in krijgt.

Twee tegenover elkaar geplaatste hauts-reliefs in koper van vier meter lang.

JEAN-PIERRE GHYSELS (Brussel, 1932)

Hij studeert aan de Ecole des Métiers d'Art in Maredsous en krijgt vervolgens in Parijs les van Ossip Zadkine. Jean-Pierre Ghysels beheerst grondig diverse sculpturale technieken, maar zijn voorkeur gaat al jaren uit naar metaal, vooral naar koper en brons. In zijn beginperiode koos de kunstenaar voor herkenbare thema's in zijn kunstwerken. Nadien evolueerde zijn werk naar zuiver niet-figuratieve beeldhouwkunst. In de meeste sculpturen van Ghysels ontmoeten soberheid en zinnelijkheid, kracht en gevoeligheid, overweging en organische groei elkaar in een geslaagde synthese. In de loop der jaren nam de behoefte van deze kunstenaar toe om steeds grotere kunstwerken te maken. Het formaat verhoogt niet alleen de zeggingskracht, maar Ghysels kan er ook perfect de confrontatie van de eigen creaties met de architectonische massa en ruimte mee aangaan.

KRUIDTUIN | Perron

Emile Souply

“TRAMIFICATION FLUIDE/TRAMIFICATION SYNCOPÉE” | 1978

Het kunstwerk verwijst naar het metroverkeer. Ronde buizen uit staal in verschillende elementaire kleuren en dikten stellen tramlijnen voor en herinneren er de reizigers aan dat het station eerst als premetro geëxploiteerd werd. De technische uitwerking is vooral gebaseerd op de modulaire associatie en de buiging van ronde stalen pijpen van zes centimeter diameter. Aan bod komen vooral de tinten lichtblauw, fel marineblauw, lichtgroen, wit, geel, oranje en rood.

Het kunstwerk kreeg twee titels mee: “Tramification fluide/Tramification syncopée”, de structurele elementen in roestvrij staal weerspiegelen het eigen karakter van de twee ensembles die tegenover elkaar staan door een duidelijk verschillend ritme maar allebei geven ze evenzeer het begrip beweging weer. Het staal kreeg een email-behandeling in de oven om de schokbestendigheid te vergroten en het onderhoud te vergemakkelijken.

Tegenover elkaar aangebrachte haut-reliefs in geschilderde en geëmailleerde buizen.

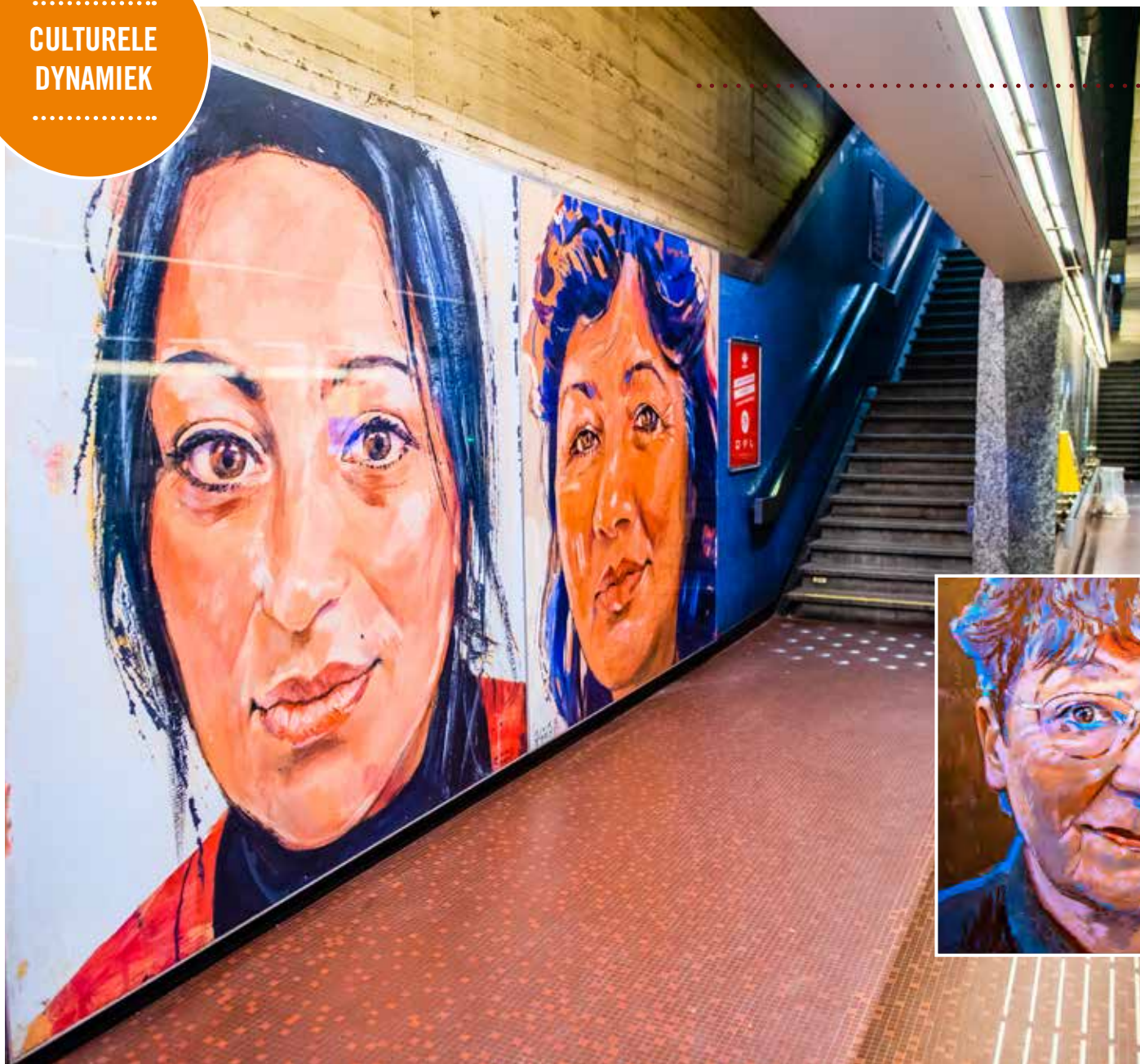
EMILE SOUPLY (Charleroi, 1933 – Ukkel, 2013)

Hij volgt edelsmeedkunst en koperwerk aan de “Ecole des Métiers d’art” in Maredsous en wijdt zich aan het ontwerpen van juwelen in verschillende materialen, van zilveren beelden en grote beeldhouwwerken.

Emile Souply behoort tot de groep die zoekt naar manieren om iets kunstzinnigs te doen met de uitwassen van de industrialisering en van het functionalisme. Vanaf de jaren zestig begint hij industriële producten en technieken te integreren: aluminium, glas, plexiglas, geoxydeerd, roestvrij of gekleurd staal.

Hij ontwerpt en maakt ook meubels en kleinere sculpturen en juwelen met vaak een vleugje humor.

Emile Souply nam deel aan verschillende internationale Biënnales en Triënnales. Hij verzorgde onder andere ook het hekwerk voor de ex-BBL (ING) in Brussel, het grote wandrelief in staal en textiel voor het Hilton-hotel in Brussel en een sculptuur in glas en spiegelglas voor het Belgisch paviljoen op de wereldtentoonstelling van Montreal in 1967.

MADOU | Perron – Lijnen 2-6

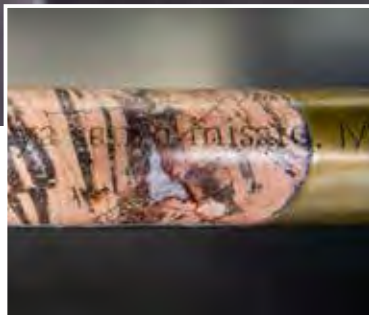
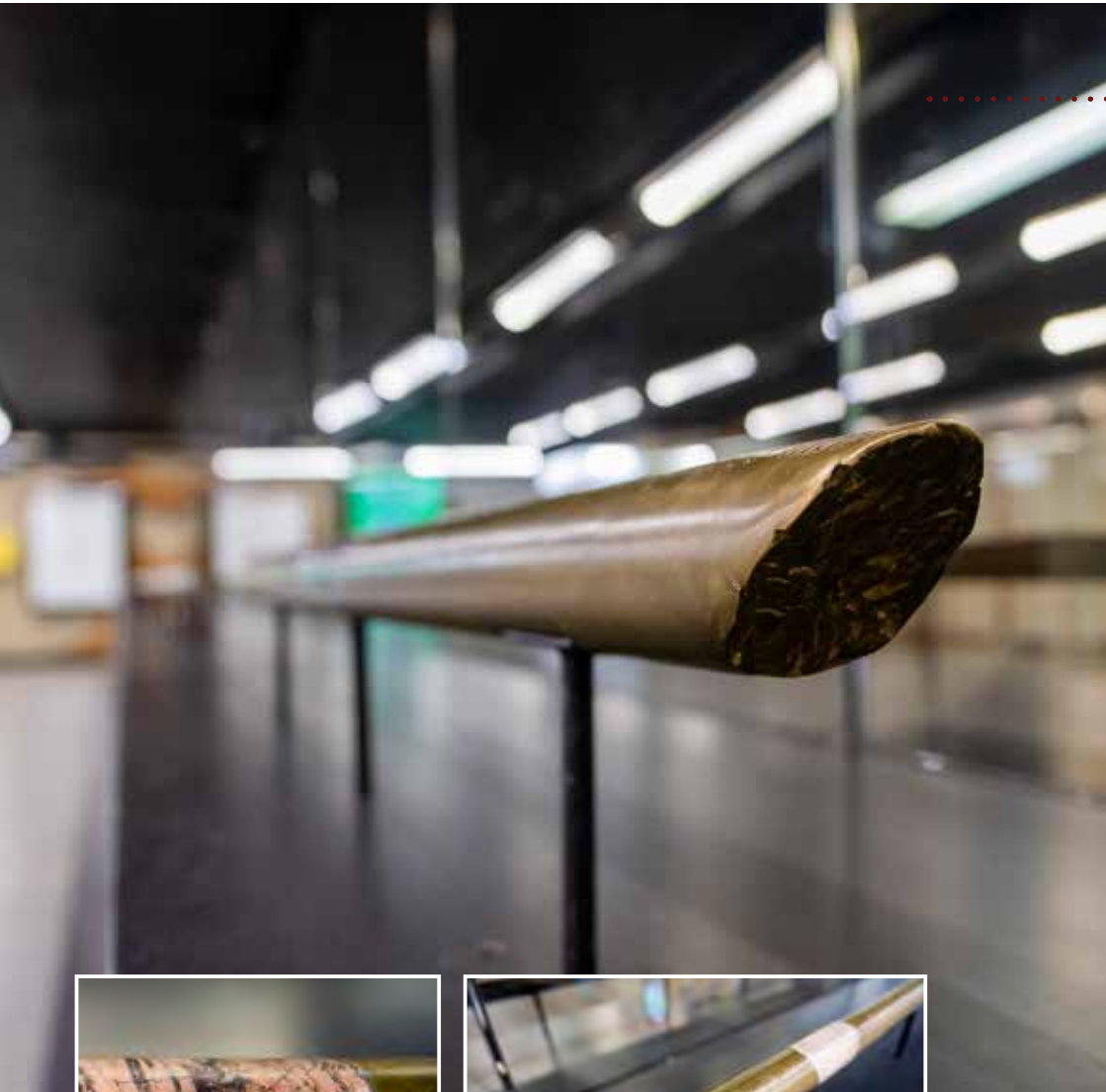
“VROUWENPORTRETTEEN” | 2016

NORA THEYS, SCHILDER

In 2015 voerde de vzw Amazone, in samenwerking met de MIVB en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, onderzoek naar het gebruik van het openbaar vervoer en de openbare ruimte bij vrouwen. Het project kreeg een artistieke en symbolische afsluiter in het metrostation Madou, waar vier portretten van Nora Theys een ereplaats kregen. Ze beelden vier vrouwen uit Sint-Joost-ten-Node af die deelnamen aan het onderzoek. Voor de gelegenheid werd het metrostation omgedoopt tot ‘Madouce’.

Olieverf op doek.

TROON | Toegangspoortjes

“SOL/GROND” | 2018

“Sol/Grond” is diep geworteld in de geschiedenis van zowel België als Canada. Dit sociopolitiek relevante werk is geïnspireerd op verhalen over de uitbuiting van natuur en mens en krijgt zowel hier als in Canada zijn volle betekenis. Het werk is met kleine ingrepen in de balustrades en leuningen aan weerszijden bedoeld als ankerpunt, zowel materieel als cultureel, voor getuigenissen over de culturele ontworteling van overlevende vluchtelingen, migranten en ballingen.

De boorkernen uit Congolese en Inuit-gebieden werden in brons gelegd en gegraveerd met fragmenten uit twee getuigenissen: die van Pie Tshibanda en van Martha Flaherty, die beiden kolonisatie en ballingschap aan den lijve ondervonden, de één in Congo, de ander in Inuit-gebied. De kernen werden op verticale steunen gezet en vormen aan weerszijden van de tussenverdiepingen samen een leuning.

In brons gelegde en gegraveerde Congolese en Canadese boorkernen.

PATRICK BERNATCHEZ (Montreal, 1972)

Autodidact Patrick Bernatchez, geboren in 1972, woont en werkt in Montreal. Hij is een echte creatieve duizendpoot die tekent, graveert, schildert, fotografeert en films maakt. Hij werkt ook met installaties en geluid. Na de opmerkelijke screening van zijn films “I Feel Cold Today” en “Chrysalide: Empereur” op de Triennale Quebec 2008 van het museum van hedendaagse kunst in Montreal, werd Patrick Bernatchez in 2010 gekozen als finalist voor de prestigieuze Sobey Art Award. Zijn werken waren sindsdien te bezichtigen tijdens verschillende solotentoonstellingen in Parijs, Berlijn, Montreal en Nederland. Ze maken ook deel uit van heel wat openbare en particuliere collecties.

CULTURELE UITWISSELING

In 2016 kwamen Brussel Mobiliteit en de Société des transports de Montréal (iopenbaarvervoersmaatschappij van Montreal) met het idee om ter gelegenheid van 40 jaar metro in Brussel en 50 jaar metro in Montreal hun gemeenschappelijke geschiedenis in de verf te zetten. Het resultaat was een gedurfde culturele uitwisseling, waarbij een kunstenaar uit Brussel een werk maakte voor het station Place-d’Armes in Montreal en een kunstenaar uit Montreal er een realiseerde voor het metrostation Troon in Brussel. Die artistieke uitwisseling maakt deel uit van de samenwerkingsovereenkomst die de regering van Quebec en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2002 ondertekenden. Adrien Lucca’s kunstwerk “Soleil de Minuit” (Middernachtzon) werd in mei 2017 ingewijd in het station Places-d’Armes in Montreal.

“ZIGZAGRAMME”

| 1988 (Rogier) / 2012 (Naamsepoort)

Het gaat om een grootschalig werk boven de trap van de toegang tot het Rogierstation, op het plein met dezelfde naam. Het kunstwerk berust op een logisch en consequent uitgewerkte ontwikkeling van een lineair grafisch concept. Bovenaan zien we twee concentrische rechthoeken die steeds meer aangetast worden door uit het centrum van de rechthoek vertrekende en zich steeds verder uitbreidende schuine bewegingen. De zigzagdynamiek neemt toe naar de onderkant van het kunstwerk en gaat gepaard met sterke optische effecten die ontstaan uit de contrasten van de schuine en de rechte lijnen, uit de interactie tussen de horizontale en diagonale lijnen. De continuïteit van de links en rechts krachtig afsluitende verticalen vangt het gevarieerde en ritmische van de centrale compositie op en brengt alle onderdelen met strenge discipline opnieuw tot één hecht en afgebakend geheel.

Basisvormen van chemiogrammen, verf op panelen.

PIERRE CORDIER
(Brussel, 1933)

Pierre Cordier studeerde aan de Universit  Libre de Bruxelles (ULB). Pas nadat hij dichter Georges Brassens ontmoet, gaat Cordier de eerder artistieke toer op. Na een opleiding als fotograaf voert hij experimenten uit in het domein van de fotografie en de film. Zo ontdekt hij een nieuw procédé: de chemiografie. Het was een uitvinding in de echte zin van het woord, waarvan het auteurschap in maart 1963 wettelijk werd beschermd. Chemiogrammen zijn beelden die zonder camera, vergroot of donkere kamer verkregen worden. Door te spelen met de parameters (temperatuur, reactietijd,...) creëert hij toevallig verrassende vormen en een rijkdom van kleuren. Net als bij een schilderij komen bij een chemiogram de vormen en kleuren langzaam na elkaar tevoorschijn.

NAAMSEPOORT | Toegangspoortjes

“HET UITEINDELIJK VERKEER” | 1979

Het bestaat uit vier ronde bas-reliëfs, die in poortvormige omlijstingen werden aangebracht op het met zwart dooraderde witte marmer in de stationshal. De combinaties van gezichten en handen stellen de vier stadia voor in het leven van de mens: de geboorte, de liefde, de volwassenheid en de dood.

Ogen en monden vormen donkere spleten in de vaalgrijze keramische materie, terwijl een enkel roodbruin bladvormig element als enige kleurvlek de monochromie van de verschillende grijswaarden accentueert. Aanvankelijk speelde Octave Landuyt met het idee om op de wit-marmeren wanden eveneens wit-marmeren structuren te schilderen. Uiteindelijk vond hij de gedachte absurd en creëerde het huidige kunstwerk.

De weergave van de vier stadia van het leven van de mens in dit kunstwerk, staft ook een constante binnen de evolutie van het werk van Octave Landuyt en is dan ook de zeer persoonlijke benadering van de realiteit. Eerst neigde die realiteit naar het surrealisme, maar later almaar meer naar het exotische en zelfs barokke.

Bas-reliëfs in geëmailleerde keramiek.

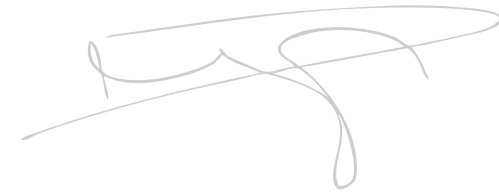
OCTAVE LANDUYT (Gent, 1922)

Hij studeerde aan de Academie voor Schone Kunsten in Kortrijk, maar was vooral een autodidact. Naast de schilderkunst, legt hij zich ook toe op de keramische beeldhouwkunst, op de plastische kunsten, de gravure, het textieltekenen, het ontwerpen van juwelen, tapijten, meubels en kostuums.

Op het ogenblik dat zijn aandacht ook naar keramiek uitging, in 1958, beschikte Octave Landuyt over de technische kennis van een ervaren en veelzijdig kunstenaar. Hij kreeg de techniek dan ook in een mum van tijd onder de knie. Zijn creaties worden gekenmerkt door scherpe tegenstellingen. Ze komen voor als uitingen van een geobsedeerde geest, een gekweld gemoed, een getormenteerde verbeelding. Zoals vele Vlaamse kunstenaars die in de jaren '20 geboren werden, uit Landuyt het drama en het leed dat hij tijdens de oorlog had ondergaan. Ondanks die uitdrukking van angst, de sfeer van beklemming, getuigen ze tegelijkertijd van plastische verfijning, gevoelige nuancering en zin voor fraaie materialen.

LOUIZA | Toegangspoortjes

“DROOM VAN POELAERT” | 2002

Het is een reeks van honderd letters, die in vijf kolommen van twintig elementen gerangschikt staan, die elk een tekst vormen. Deze tekst verwijst zowel naar het Louizaplein en het metrostation als naar het Justitiepaleis en zijn architect, Joseph Poelaert (1866-1883). De kunstenaar geeft ook een knipoog naar de voorbijgangers, die de moeite nemen zich op het kunstwerk te concentreren en stelt hen een tweetalige tekst voor.

Maar het gaat om meer dan letters alleen. In de overwegend blauw-witte letterstructuren en de met rood en geel omrande achtergronden, waarop ze werden aangebracht, valt de fraaie en verfijnde picturaliteit op. Het diagonaal uitgevoerde penseelwerk, de doorschemeringen van de teder boven elkaar gelegde lagen, de subtiele tonaliteiten, het lichte reliëf en de zachte borstelstreken. “Droom van Poelaert” wordt pas voor een geconcentreerde toeschouwer tot een ervaring van zuivere beelding.

Olieverf op gemaroufleerd doek.

MARCEL MAEYER (Sint-Niklaas, 1920 – Gent, 2018)

Voor hij bekend werd als schilder, was Marcel Maeyer hoogleraar kunstgeschiedenis aan de universiteit van Gent. Zijn drijfveer, de analyse van het schilderproces, leidt hem naar een zoektocht naar betere schilderskwaliteiten. Marcel Maeyer maakt deel uit van de hyperrealistische stroming. Kenmerkend zijn close-ups, onverwachte uitsnijdingen en suggestie van het geheel door de voorstelling van het treffende detail. Daarvoor drukt Marcel Maeyer zich uit in verschillende disciplines: schilderen, tekenen, beeldhouwen en installaties. Hij heeft in het bijzonder interesse voor de seriële uitwerking van een thema. Alleen zo kan een bepaalde problematiek grondig en systematisch worden onderzocht.

Zijn kunstwerken vervolledigt Maeyer met artistieke en kunstkritische commentaren zodat de kijker een rijke waaier van elementen heeft om een eigen verhaal te kunnen weven rond het werk.

LOUIZA | Toegangspootjes

Edmond Dubrunfaut

“LA TERRE EN FLEUR” | 1985

De kunstenaar vertrok van een aanbeveling van de UNESCO: “Laten we de soorten redden, want er hangt een grote bedreiging boven de natuur, de dieren, de bomen,...”. De kunstenaar wil dat de voorbijgangers door het metrostation Louiza even blijven staan en de tijd nemen om over de overleving van de speciën na te denken. Zeker nu de technologische krachten die de mensen zelf in het leven hebben geroepen, eigenlijk aan hun controle ontsnappen, wil de kunstenaar waarschuwend optreden. Hij doet dat met behulp van lijnen, kleuren en vormen: de aarde, de vreugde om bloemen en vruchten, de onvervangbare waarde van het vegetatieve, animale en humane leven. In het tapijtwerk en de panelen in keramiektegels ontplooiën thematiek en stijl zich in een rijke vegetale en florale ornamentiek, die mens en dier omvat en alle levensverschijnselen liefderijk met elkaar verbindt.

Wandtapijten, keramiek en beglaasde geëmailleerde staalplaten.

EDMOND DUBRUNFAUT
(Denain - France, 1920 – Veurne, 2007)

Edmond Dubrunfaut wordt al op zeer jeugdige leeftijd aangetrokken tot de kunst. Het glas-in-loodraam en het mozaïek van de abdij van Tongerlo zetten Dubrunfaut ertoe aan zich in te schrijven in de Ecole nationale supérieure d'Architecture et des Arts décoratifs, La Cambre.

Kort na zijn debuut interesseert Edmond Dubrunfaut zich voor een kunst die door zijn thema's en zijn stijl toegankelijk is voor een breder publiek. Gedreven door zijn wil om de ideeën in de werkelijkheid weer te geven, speelt hij een actieve rol in de oprichting van groepen als “Le Centre de Rénovation de la Tapisserie de Tournai” (1946), “Forces Murales” (1947), en “Art et Réalité” (1954). Daarna kwam er een periode waarin Dubrunfaut opnieuw alleen creaties maakte.

Hij had vooral belangstelling voor fresco's, muurschilderijen, keramische panelen en wandtapijtkunst omdat ze op grote muren van openbare gebouwen kunnen aangebracht worden en zo in het leven worden geïntegreerd.

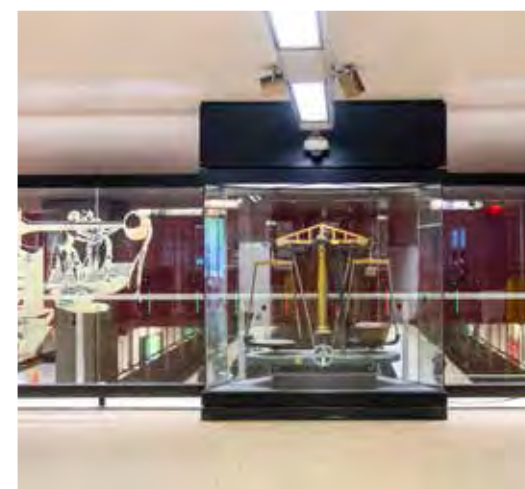

MUNTHOF | Poortjes – Lijnen 2-6

“MEETINSTRUMENTEN” | 1988

NATIONALE BANK

In 1988 tekende de Koninklijke Belgische Munt een langlopende overeenkomst voor de uitlening van een oude hefboomwaaier van ongeveer 5 meter groot en 6,5 ton zwaar en een precisieweegschaal. Deze instrumenten getuigen van de vroegere fiduciaire activiteiten in de wijk en worden tentoongesteld in een vitrinekast in het metrostation Munthof, samen met een afbeelding van het vroegere Munthof, dat deels werd verwoest, gelegen tussen de huidige Moskoustraat, Overwinningstraat, Munthofstraat en Jourdanstraat. Hier werden van 1878 tot 1976 de Belgische munten geslagen. Vandaag herinneren alleen nog een straatnaam en het hoofdgebouw van het Munthof aan dit prestigieuze verleden.

Raoul de Keyser

HALLEPOORT

Perron en trappen

“HALLEPOORT” | 1988

Het kunstwerk bestaat uit twaalf verticale panelen over de hele breedte van het timpaan boven de perrons. Ze verenigen kleurvelden en horizontale lijnen. Het eerste deel bevindt zich op de witte tegelmuur van het fronton van de toegangstrap en bestaat uit drie verticale even brede strepen in variaties van blauw, waar twee horizontale strepen in wit doorlopen.

Op het timpaan dat boven de perrons hangt, gaat het om combinaties van kleurvelden en horizontaal lopende strepen over de volle breedte uitgewerkt: driemaal geel op blauw, driemaal geel op groen, eenmaal groen op groen, eenmaal wit op geel, driemaal wit op rood. De horizontale heldere strepen werken als verbindende krachtlijnen.

Raoul De Keyser werkt minutieus en gedetailleerd. Door de afstand tussen het hooghangende werk en de kijker, heeft de kunstenaar zijn werkwijze ietwat aangepast en bewijst hier meteen zijn integriteit als kunstenaarspersoonlijkheid mee.

Olieverf op panelen.

RAOUL DE KEYSER

(Deinze, 1930 – 2012)

Na een aarzelend begin als schilder, wijdt Raoul De Keyser zich enkele jaren aan de sportjournalistiek en de kunstkritiek. Dit bleek echter zijn roeping niet en hij begon opnieuw te schilderen om beetje bij beetje een rijk en gevarieerd oeuvre op te bouwen dat op vandaag bestaat uit ruim 800 werken. Raoul De Keyser maakt fundamentele niet-figuratieve schilderijen.

Samen met de kunstenaars Roger Raveel, Etienne Elias en Reinier Lucassen maakte hij deel uit van de zogenaamde Nieuwe Visie. De kunstenaars van die stroming wilden de werkelijkheid zoveel mogelijk objectiveren. Dat gebeurde door de werkelijkheid letterlijk “plat te schilderen”, doordat het overbodige werd weggelaten en het geheel een zeer egaal uitzicht kreeg.

Het werk van De Keyser werd gaandeweg abstracter. Hij richtte zich op kleur, perspectief, textuur en andere materiële aspecten van verf en drager.

Vanaf begin jaren negentig nam de internationale belangstelling toe.

F. Schuiten

HALLEPOORT | Fronton trappenhal

“LE PASSAGE INCONNU” | 1993

In de tekeningen van François Schuiten zijn gebouwen bijna altijd meerderwaardig aan personen.

De kunstenaar heeft voor het station Hallepoort een ludiek kunstwerk bedacht dat in de lijn van zijn oeuvre van striptekenaar ligt. Hij geeft het beeld weer van een moderne stad, waarin hij wolkenkrabbers combineert met delen van authentieke “oude trams” die in reliëf uit de muren van het station springen. Zo vormt de metro een band tussen het verleden en de toekomst.

Het kunstwerk is geïnspireerd op de architectuur van “Brüsel”, een album uit de serie “De Duistere Steden”. Het is niet het enige werk van deze beeldverhaalkunstenaar dat in grote afmeting te zien is in Brussel. Schuiten tekende ook voor een stripmuur aan de Kolenmarkt in onze hoofdstad.

De kunstenaar verzorgde ook de decoratie van metrostation Arts et Métiers in Parijs.

Muurcompositie in beschilderd hout.

FRANÇOIS SCHUITEN (Brussel, 1956)

François Schuiten komt uit een architectennest, maar sloeg zelf een andere richting in. Hij verwierf vooral bekendheid door zijn stripverhalen, waarin hij samen met zijn broer Luc, een architect, een denkbeeldige wereld schept (De Duistere Steden), waarin het verleden zich op een subtiel manier met een verontrustende toekomst vermengt.

François Schuiten studeerde aan het Sint-Lukasinstituut, waar hij Claude Renard leerde kennen. Met hem werkte hij aan een eerste reeks stripalbums. Later ging hij in zee met Benoît Peeters, waar hij mee samenwerkte aan “L’archiviste”, “La Tour”, “La route d’Armilia”, “Le musée A. Desombres”, “Brüsel”, “L’Echo des Cités”, “Mary la penchée” en “L’Enfant penchée”.

De beeldverhaalkunstenaar kreeg in 2002 voor zijn verzameld werk de prijs van het festival van Angoulême.

Schuiten tekende ook ontelbare affiches, illustraties, zeefdrukken, lithografieën, grafische ontwerpen voor films en zelfs een tiental Belgische postzegels.

ZUIDSTATION

Perron en toegangspoortjes

“STRUCTURES RYTHMÉES” | 1988

Dit kunstwerk is een technisch meesterwerk qua ontwerp en uitvoering. Het gaat om een plafondschildering in de volledige lokettenzaal van het station en op delen van de perrons van dit bijzonder belangrijke metrostation qua grootte en ligging.

Omdat de reizigers zich zouden kunnen oriënteren, heeft hij de plafonds geel, rood of oranje geschilderd, naargelang de verdieping. De kleuren benadrukken de structuur van de plafonds. De onverwachte niveaoverschillen, profileringen, verschuivingen en hun verticaal, horizontaal of schuin verloop zijn door beschildering met brede gele strepen beklemtoond. Die variatie vindt haar tegenwicht in de lange rij dicht bij elkaar staande, eveneens door de kunstenaar in geel uitgevoerde zuilen die de hele hal over zijn volle lengte in twee delen scheidt.

De kunstenaar heeft dit kunstwerk gecreëerd om de ruwe constructies tot hun recht te laten komen, door de indrukwekkende elementen van de ruwbouw van het station zichtbaar te laten. Dankzij de integratie van zijn kunst in de architectuur, geeft het werk van Moeschal een dynamisch en beweeglijk karakter aan de driedimensionaliteit.

Schilderij in olieverf op architectonische elementen in het station.

JACQUES MOESCHAL (Ukkel, 1913 – Elsene, 2004)

Jacques Moeschal volgde een opleiding als architect en beeldhouwer. Zijn beeldhouwwerken kunnen als creaties van een ingenieur-architect-kunstenaar beschouwd worden, met de nadruk op het technisch-wetenschappelijk aandeel. De kunstenaar is van mening dat architectuur en beeldhouwkunst door dezelfde wetten worden beheerst.

Moeschal is gepassioneerd door de technische mogelijkheden uit zijn tijd. Zo gebruikt hij in ons land als eerste beton voor grootschalige beeldhouwwerken. Aan hem hebben we met name de pijl van het paviljoen van de burgerlijke bouwkunde te danken, dat gebouwd werd voor de Wereldtentoonstelling van 1958, net als “Het Signaal” van Groot-Bijgaarden op het verkeersplein van de E40 en de Brusselse ring, en “De Weg van de Vriendschap” voor de Olympische Spelen van Mexico in 1968, een ringlaan die alle terreinen waar de Spelen plaatsvonden met elkaar verbond en gemarkeerd was door monumentale beelden.

“FLYING OVER” | 2004

Dit kunstwerk ademt pure romantiek uit. Het schilderij roept over vijf afzonderlijke doeken een vlucht op over een bebost landschap, gehuld in een lichte nevel. Het gaat om een zeer gestileerd werk om de perceptie ervan ten goede te komen.

Het blauw in het schilderij doet denken aan een denkbeeldige, luchtige ruimte met veel vrijheid. Jacques Bage vond dan ook inspiratie in de mythe van Icarus, zich voorstellend hoe hij het landschap zou gezien hebben terwijl hij ten hemel steeg. De blik leidt naar een verre horizon door de lichtuitvloeiing en de kromming van de valleitjes. De lucht neemt op het werk ook meer plaats in dan het landschap, precies om een indruk van “overvliegen” te wekken.

Het kunstwerk moet voor de voorbijganger in schril contrast staan met de drukte van het station, en een zekere rust teweegbrengen.

Acrylverf op doek gemaroufleerd op panelen.

JACQUES BAGE
(Luik, 1942)

Geboren in Luik, vervulde Jacques Bage zijn studies aan het “Institut Saint-Luc” in Bergen en perfectioneerde zich in de schilder- en graveerkunst aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Bergen, net als keramiek in Hornu.

Sinds het midden van de jaren zeventig nam Jacques Bage deel aan talloze tentoonstellingen. Af en toe ligt bij Bage de nadruk op abstracter werk, maar zijn recente schilderijen zijn opnieuw concreter, met de natuur als inspiratiebron, net zoals dat het geval was in zijn beginperiode. De landschappen die hij schildert ademen een wazige, nevelachtige sfeer uit, waarbij de vormen vervagen in gekleurde sluiers of het nu gaat om wolken, bomen of de beweging van water. In bepaalde van zijn recentere werken zijn de kleuren iets zuiverder en contrastrijker en zijn het resultaat van een zeer gecontroleerde penseelstreek.

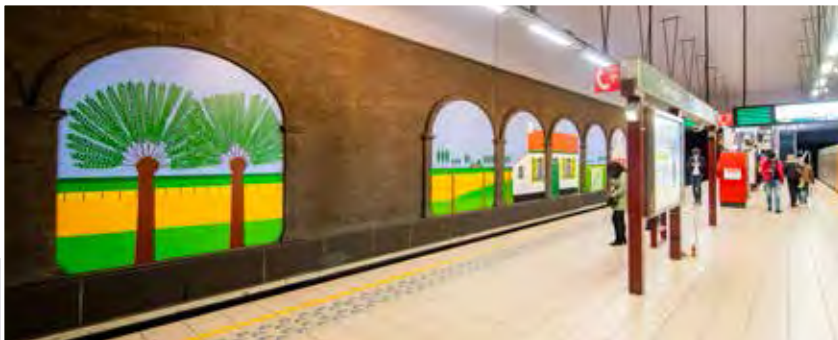
ZUIDSTATION | Poortjes – Lijnen 2-6, 3-4

“PREHISTORISCHE BEENDEREN” | 1988, vernieuwd in 2017

KONINKLIJK INSTITUUT VOOR NATUURWETENSCHAPPEN

In de jaren tachtig werden tijdens de opgravingen in het metrostation Zuidstation 30.000 jaar oude beenderen van prehistorische dieren (mammoeten, herten, bizon, ...) ontdekt. Het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen stemde ermee in om de beenderen aan de MIVB uit te lenen. De beenderen worden sinds 1988 in een glazen vitrinekast tentoongesteld. Die werd in 2017 vernieuwd en aangekleed en kreeg een speciale belichting.

Joseph Willaert

CLEMENCEAU | Perron

“PROMENADE” | 1993

Joseph Willaert werkte in het station Clemenceau volledig op de illusie. Deze schilderijen geven aan de metrogebruiker de indruk dat hij zich niet onder de grond, maar in een arcadisch maagdelijk landschap bevindt, waarvan alle typische elementen letterlijk op een rij worden gezet. De beelden glijden voor de ramen van de metrostellen als bij een cinerama dat nostalgie opwekt bij de ouderen en nieuwsgierigheid bij de jongeren. De kunstenaar verwijst in eenvoudige beeldtaal naar onze verstedelijkte consumptiemaatschappij waarbij twee generaties niet langer dezelfde waarden delen.

Olieverfschilderij op doek, gearoufleerd op panelen.

JOSEPH WILLAERT

(Leke (Diksmuide), 1936 – Oostende, 2014)

Als autodidact en aanvankelijk pop-art-schilder wijkt hij resoluut af van de schildersezel. Zijn kunstwerken zijn eenvoudig en bijna naïef. Ze bestaan telkens uit een duidelijk beeld, een keurig lineaire tekening met helder en zuiver kleurgebruik (wit speelt een voorname rol). Men zou bijna zeggen dat hij zijn kunstwerken met sjablonen maakt. Hij probeert in een plastische taal de vinger op de wonde van onze verstedelijkte consumptiemaatschappij te leggen, waarin de jonge generatie de technische verworvenheden als evident beschouwt en ze zich amper bewust is van een landelijk verleden, dat slechts twee generaties achter hen ligt.

Poëzie en humor vormen de kern van Willaerts oeuvre. Titels spelen daarin een heel belangrijke rol.

DELACROIX | Perron

“COHÉRENCES” | 2006

Een metrostation is de doorgangplaats bij uitstek. Alle individuen gaan er een welbepaalde richting uit. Zo ook heeft elk deeltje in het universum, hoe groot of hoe klein ook, een eigen lot en bestemming. Net zoals water dat in spiraal wegloopt door de gootsteen, kronkelt de melkweg op zichzelf in combinatorische revoluties die als essentieel kunnen worden omschreven.

Om de essentiële beweging van het heelal op een eenvoudige en didactisch verantwoorde manier weer te geven, maakt Thierry Bontridder gebruik van gespannen kabels, aangebracht op de twee laterale muren van het station. Eén van de muren toont in een opeenvolgende reeks een spiraal in verschillende richtingen door een dubbele rotatie rond haar eigen as. De andere muur toont op dezelfde manier de stijgende en ondergaande fases van de maan.

Aangrenzende rechthoekige metalen structuren samengesteld uit gespannen kabels in roestvrij staal.

THIERRY BONTRIDDER (Brussel, 1956)

Thierry Bontridder is beeldhouwer en ontwerper van juwelen. Hij volgde een opleiding beeldhouwen aan de Academies van Bosvoorde en Brussel en juweelontwerpen aan het Instituut voor Kunsten en Ambachten in Brussel. Hij stelt tentoon sedert 1982 en combineert onder andere plexiglas, glas en metalen in zijn werk. Vanaf zijn eerste werken spant de kunstenaar zich in om de mysteries van licht, kleur en beweging vast te leggen. Zijn juwelen zijn als het ware sculpturen, maar het is pas met zijn monumentale werken dat zijn talent volledig tot uiting komt: met behulp van de eenvoudigste materialen van de moderne wereld, zoals glas, koper, staal, geeft hij uiting aan de poëzie van de hedendaagse wereld.

OSSEGEM | Toegangspoortjes

Hilde Van Sumere

“DRIEHOEK IN BEWEGING” | 1982

De kunstenaar heeft de “Driehoek in beweging” in de hal van het station een uitgesproken dynamisch karakter willen geven, omdat de metroreiziger tijd noch zin heeft om zich op het kunstwerk te concentreren. Het lichtspel en de zuiverheid van het materiaal benadrukken de lijnen en voegen er schaduwen aan toe. Negatief wordt positief en omgekeerd. Het is een statisch kunstwerk dat door het oog van de bewegende voorbijganger dynamisch wordt. Geen enkel vlak is toevallig. We herkennen de cirkel als de kringloop van het leven, het contrast van de holle voorkant en de bolle achterkant, de zuiverheid van het materiaal en de uitvoering en de accentuerende schaduwen.

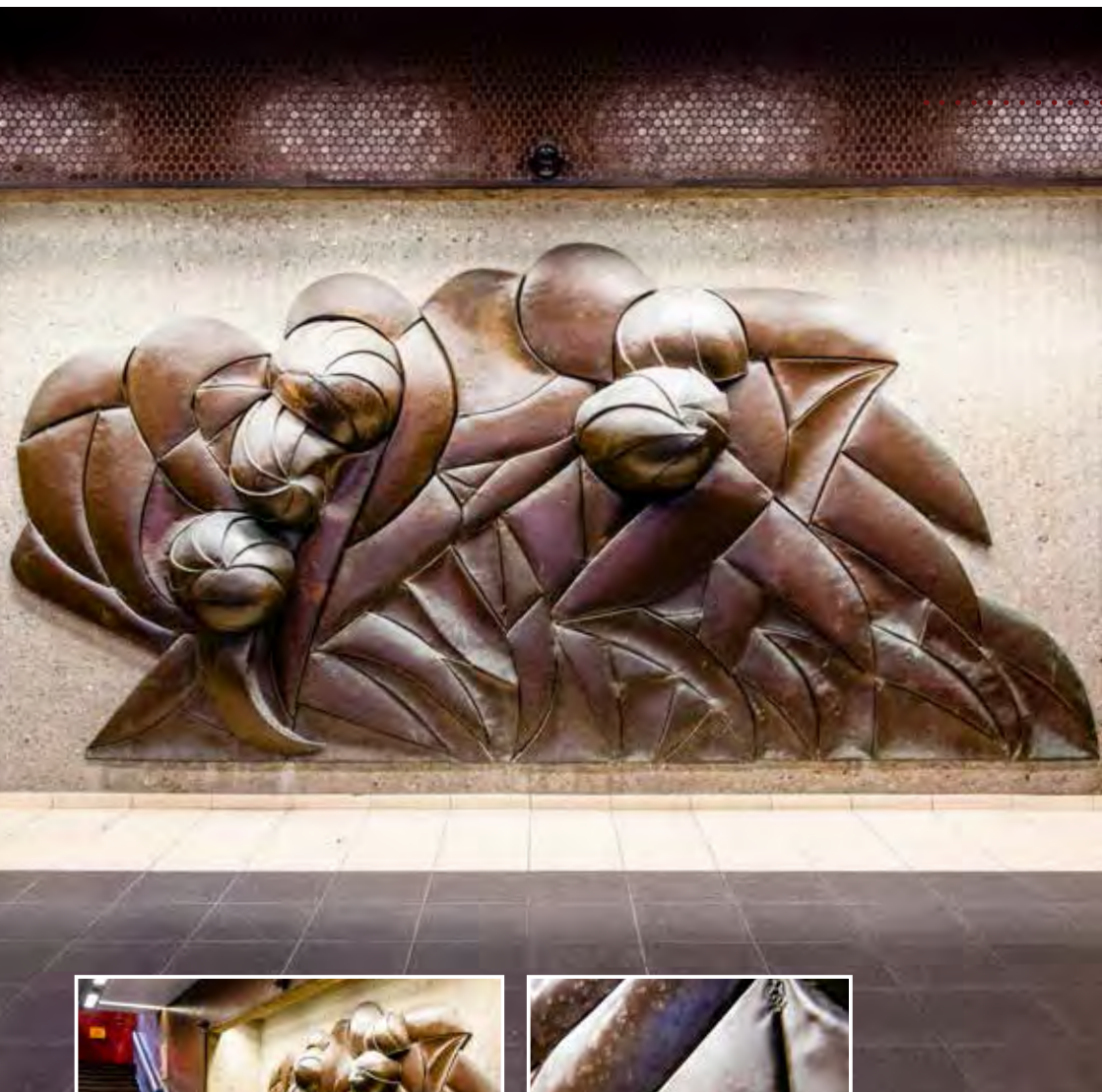
De voorbijganger vangt het beeld al dan niet op. De wens van de kunstenaar was op die manier een wederzijdse dialoog te creëren.

Beeldhouwwerk in Carrara-marmer.

HILDE VAN SUMERE (Beersel, 1932 – Asse, 2013)

Hilde Van Sumere volgde met Jacques Moeschal (Zuidstation) de richting monumentale beeldhouwkunst aan de Academie voor Schone Kunsten in Brussel. Haar creativiteit steunt op een krachtig sprekende, eenvoudige maar essentiële vorm. Het gaat vaak om geometrisch abstracte werken die toch een subtiele gevoeligheid uitstralen. Naast marmer gebruikt de kunstenaar polyester, Cortenstaal en plexiglas voor haar prachtige kunstwerken. Haar beeldhouwwerken zijn autonome, op zichzelf staande voorwerpen, die haar wereldvisie weerspiegelen.

De lichtinval speelt een belangrijke rol in het werk van Hilde Van Sumere. Daarom is de detailuitwerking van de verschillende materialen die zij gebruikt zo belangrijk in haar beeldhouwwerken.

“STOP THE RUN” | 1982

Het golvend koperrelief laat toe bij de vormgeving veel gemakkelijker de fanatasierijke invallen van de maker weer te geven omdat er minder tijd verloopt tussen wat de kunstenaar voelt en wat hij maakt.

“Stop the run” stelt de dynamiek van een groep gehaaste metroreizigers voor die op elkaar botsen, zich in een kluwen verstrengelen en een gedrang creëren waarin iedere reiziger vastbesloten is zich niet te laten doen. Dit roept associaties op met de worsteling en het geduw van rugbyspelers. De identiteit van de reizigers, hun persoonlijke fysionomie en typische houding worden hier niet weergegeven.

Aan de waarschuwing van de kunstenaar “Stop the Run!” wordt dus uiteraard geen gehoor gegeven: de gejaagdheid sleurt de mens onweerstaanbaar mee.

Haut-relief in koper.

REINHOUD (D’HAESE)

(Geraardsbergen, 1928 – France, 2007)

Samen met Olivier Strebelle studeerde Reinhoud aan het Nationaal Hoger Instituut, La Cambre, op aandringen van zijn zeven jaar oudere broer Roel. Via Olivier Strebelle kwam hij in contact met Pierre Alechinsky en andere kunstenaars van de Cobra-beweging. Die artistieke groep oefende een dusdanige invloed op hem uit, dat hij besloot bij de Cobra-groep aan te sluiten. Zijn verrassende beeldhouwwerken zijn polymorfe of metamorfoserende wezens: plantaardige dieren, dierlijke planten, een mensachtige flora, insecten op hoge spichtige poten,... Sinds 1961 komt de menselijke figuur dit bestiarium met een hele waaier van groteske houdingen aanvullen. Deze vreemde wezens worden in groep voorgesteld en voeren menselijke activiteiten uit. De kunstenaar werkt met geel- en roodkoper, lood, met een voorkeur voor koper en tin, omdat deze materialen makkelijker te vormen zijn en omdat hij er zijn fantasierijke creaties sneller mee kan uitvoeren.

SIMONIS | Perron

*M. J. my dear
Simons*

**“FOUR SIZES AVAILABLE
SEE OVER” | 2007**

Het kunstwerk bestaat uit veelkleurige cementen ruiten op de muur. De tekeningen van de ruiten vormen een repetitief motief dat verwijst naar tegels, tapijten, dekens en behangpapier. Dergelijke motieven vinden we door de eeuwen heen terug in woningen in allerhande culturen. Het feit dat dit motief herkenbaar is voor zoveel mensen, geeft de reiziger een zeer geruststellend gevoel.

Tegels die in een duurzaam materiaal ambachtelijk gemaakt werden, zijn vastgezet volgens een patroon op twee identieke muren. De voegen tussen de ruiten hebben allemaal dezelfde kleur, en vormen op die manier een raster dat het geheel bedekt. De kleur van de vloeren en van de omgeving volgen het kunstwerk om de integratie in het station te optimaliseren.

Wandcompositie op cementen tegels.

**BERLINDE DE BRUYCKERE
(Gent, 1964)**

Berlinde De Bruyckere is bekend door haar beeldhouwwerken en tekeningen. Aan het begin van haar loopbaan ontwierp ze vooral kooistructuren. Deze structuren stonden model voor de starheid van ons dagelijks bestaan. De kooiconstructies evolueerden naar huizen die bedekt werden met dekens en patchwork om op die manier de kilte van de stalen structuur te verbergen.

Ondanks het feit dat bij een kunstwerk de ratio vooral dominant is bij de mannen en de intuïtie bij de vrouwen, slaagt de kunstenaar erin met een fysisch zware arbeid kooien te bouwen die zowel het rationele als het geometrische aspect bevatten. Door later gebruik te maken van kleurrijke dekens wordt de vrouwelijke kant terug in de kunstwerken gebracht. *“Om een aantal vragen te beantwoorden ga ik ook kijken naar andere culturen. De macht van het individu is zo belangrijk geworden dat er nog maar weinig ruimte bestaat voor het collectief denken. Het is de taak van de kunstenaar om mensen via zijn werken aan te zetten tot nadenken, zonder hen daarbij te choqueren.”*

SIMONIS | Perrons en gangen - Lijnen 9-19

“DE GESCHIEDENIS VAN DE TRAM” | 2018

BUREAU KASCEN

Om de jarenlange verbondenheid van de tram met de Simoniswijk te illustreren, maakte het designbureau Kascen een originele scenografie voor het tramgedeelte van het station (lijnen 9 en 19), die tegelijk modern en nostalgisch oogt. De installatie werd gerealiseerd op basis van oude documenten, die werden ingescand en gekopieerd op de emailen muurbekleding.

Laserprint op emailplaat.

BELGICA | Straatniveau

Deur

“BELGICA” | 1987

Met zijn beeldhouwwerk “Belgica” wou de kunstenaar de toeschouwer oproepen om even stil te staan bij en te fantaseren over het thema van het bekende schip. Het plein werd aangelegd in Boomse bakstenen (de geboortestad van de kunstenaar) en vormt het algemene kader van de assemblage, die zowel verwijst naar een metro-onderstel als naar de masten van de boot die dezelfde naam draagt. Dit schip exploreerde tijdens een reis onder leiding van Baron Adrien de Gerlache van 1897 tot 1899 de zuidpoolgebieden en ondernam de eerste antarctische overwintering.

Als vrolijk en fris contrast met het strenge beeldhouwwerk in Corten-staal, geven de zeven met emailverf beschilderde bogen boven de toegangstrappen van het station de kleuren van de regenboog weer. Met deze natuurlijk-geometrische constructie verwijst de kunstenaar naar het belang van het behoud van een ongeschonden Zuidpool voor het klimaat en het milieu op aarde.

Beeldhouwwerk in Corten-staal en geëmailleerde bogen.

CAMIEL VAN BREEDAM (Boom, 1936)

Van Breedam wil vooral het voorwerp op zich voorstellen en gebruiken, onverhuld en in zijn fysieke en materiële vorm. Zo maakt hij eerst combinaties van schilderkunst, collage en assemblage, om vervolgens driedimensionele constructies te creëren die hij zal integreren in grotere omgevingen. Hierin worden de persoonlijke en technische toespelingen verenigd met historische, geografische en ecologische verwijzingen.

De visuele onderdelen, opbouw-elementen, kleur- en vormbijdragen, staan in functie van de totaliteit van het kunstwerk. Dit genre werd in de Angelsaksische landen gestimuleerd door de pop-art en in Frankrijk door de beweging van “le nouveau réalisme”. In eigen land werd deze stroming belichaamd door de kunstenaars Vic Gentils, Paul Van Hoeydonck, Remo Martini en uiteraard Camiel Van Breedam. Zij delen hun wens om het voorwerp in de schijnwerpers te plaatsen, maar elk doen ze dat vanuit een eigen invalshoek en benutten ze op die manier telkens andere mogelijkheden van deze kunststroming.

BELGICA | Perrons - Lijn 6

“POOLFRESCO’S” | 2009

THIERRY VERBEECK EN CÉDRIC BOURGAUX

In 2009 opende België de eerste volledig autonome poolbasis op Antarctica: het poolstation Prinses Elisabeth. Naar aanleiding van de officiële inhuldiging kreeg metrostation Belgica een grafisch werk waardoor reizigers meteen het verband leggen met de poolexploratie. Dit werk zet ook de rol van het openbaar vervoer in de strijd tegen klimaatopwarming in de verf. Het kwam er na een beslissing van de MIVB, in samenwerking met de International Polar Foundation. Grafisch kunstenaars Thierry Verbeeck en Cedric Bourgaux maakten twee muurschilderingen van 2,4 meter hoog en 92 meter lang. De muurschilderingen, aangebracht aan weerszijden van het perron, vertellen de geschiedenis van de Belgische zuidpoolexpedities onder leiding van Adrien de Gerlache en maken reizigers attent op de huidige klimaatverandering.

Laserprint op alucobond.

BOCKSTAEL | Straatniveau

Glibert

“ZONDER TITEL” | 1987

Voor het ontwerp van station Bockstael in de jaren tachtig riep architect Maxime Brunfaut de artistieke hulp in van Jean Glibert, die volop speelt met volume, kleur en beweging in de ruimte. Die samenwerking resulteerde in een compleet nieuwe aanpak, die toen en ook nu nog, getuigt van doordacht technisch vernuft waarvan de verveerd uitzijnde slibwanden stille getuigen zijn. De kunstenaar greep op subtiel wijze in door aaneensluitende horizontale kleurstroken toe te voegen die de beweging van de metrostellen en bepaalde assen in het station volgen. Verticaal op deze muren werd een systeem van gekleurde emailen platen aangebracht. Sommige daarvan zijn bij beide spoortoegangen beweeglijk, waardoor ze mee bewegen met de metrotreinen.

De bedoeling van dit gezamenlijke werk van kunstenaar en architect is om reizigers en metrotreinen, die almaar toekomen en weer vertrekken, te verwelkomen. Naast de functionaliteit van deze plek heeft het werk ook een ideologische betekenis: een inrichting waarbij onderhoudsgemak, veiligheid en schoonheid in strikte zin voorrang krijgen op het gedachtegoed van ontwerpers van weleer, op geschiedenis en erfgoed, wordt hier in vraag gesteld. Jean Glibert zelf omschrijft zijn benadering als het verlangen om de ware aard van de plek te onthullen en te behouden wat haar zo bijzonder maakt.

Olieverf op betonnen slibwanden met beweegbare verticale emailen platen.

JEAN GLIBERT (Brussel, 1938)

Jean Glibert werd opgeleid in het atelier voor monumentale schilderkunst onder leiding van Paul Delvaux in La Cambre. Hij toonde belangstelling voor het probleem van de integratie van kleur in de architectuur, het milieu en de stedelijke omgeving door zoveel mogelijk de bouwtechnieken toe te passen. Kleur schept volgens hem nieuwe spanningen op bestaande vormen, kan ritmisch werken of verbanden leggen. Hij doet onderzoek naar transparantie (glasraam) en het gebruik van ruimtelijke inpassingen, onder andere via het professoraat dat hij kreeg aangeboden aan het Nationaal Hoger Instituut voor Architectuur en Visuele Kunst, La Cambre.

Jean Glibert heeft het experimentele in de vingers. Hij beschilderde borden op een parkeerterrein met behulp van een verfspuit en kreeg verschillende opdrachten voor banken en scholen. Samen met Norberte Loicq legde hij 3.000 gekleurde cementtegels neer in het Middelheimpark van Antwerpen ter gelegenheid van de zestiende Biënnale.

STUYVENBERGH | Perron

“STUYVENBERGH” | 1985

Het gaat om meerdere beeldengroepen in terracotta in witte en bruine tinten die refereren naar de laatste verblijfplaats van koningin Elisabeth, het Kasteel Stuyvenbergh, opgevat als een huldebetoon aan de kunstlievende vorstin en aan de koninklijke familie. De kunstenaar, die gewoonlijk naar levend model werkt, heeft de 25 beelden uitgevoerd op basis van fotografisch materiaal. Ze werden gedeeltelijk gekleurd met engobes en gedeeltelijk geglazuurd.

De kunstenaar laat koningin Elisabeth optreden tijdens verschillende periodes van haar leven, met haar kinderen en kleinkinderen, alsook met personen die haar na aan het hart lagen zoals Albert Einstein, Emile Verhaeren of Jules Bordet.

Yves Bosquet tekende ook voor de monumentale betonelementen die de loge van de koningin in het Muziekconservatorium voorstellen, de ingang van het Koninklijk Paleis van Brussel en dat van Laken.

Beelden in geëmailleerde keramiek.

YVES BOSQUET (Ukkel, 1939)

Yves Bosquet studeerde keramiek-kunst aan het Hoger Instituut voor Architectuur en Visuele Kunst, La Cambre. Hij heeft een scherp observatievermogen en een intense aandacht voor de buitenwereld, die hij aanwendt om sterk gelijkende portretten te maken. Bijzondere aandacht besteedt hij aan de getrouwe weergave van de gezichten, met een romantische toets van tederheid, onschuld en sereniteit in zijn voorstellingen van kinderen. In zijn werken cijfert de kunstenaar zichzelf weg en komt het model op de voorgrond.

In elk model is de nederigheid van de kunstenaar merkbaar. Het model op zich staat op de voorgrond, in al zijn details. Het hele gamma menselijke gevoelens komt aan bod, weergegeven met bijzonder veel tederheid.

In 1992 ontdekt Yves Bosquet de mogelijkheden van hout als kunstmateriaal. Hout deed hem ook inzien dat de grotere dimensie zijn manier van uitdrukken was.

HOUBA-BRUGMANN | Perron

Servais

“TRANSCENDANCE PLATFORM” | 1985

Het voor dit station ontworpen kunstwerk is de vrucht van de geslaagde samenwerking tussen twee totaal verschillende sterke artistieke persoonlijkheden. Het gaat hier om een dynamische evolutie afgeleid van een 35 mm-film. Op één van de wanden stellen vijftien “fotogrammen” de ontleding van een huppelende vrouw voor. Rechttegenover stellen zeven triptieken een andere kinetische interpretatie voor. Onder de twee reeksen schilderijen loopt een metalen fries die de optische klankband van een cinemafilm weergeeft.

Het kunstwerk is niet alleen indrukwekkend door zijn afmetingen van de vijftien panelen van 9 m², maar ook door het rijk-metaforisch thema waarbij filmische en schilderkunstige technieken en kwaliteiten gecombineerd werden en op een verantwoorde manier verbonden zijn met de sociale en humanitaire boodschap. Het kunstwerk staat op die manier in verband met het nabijgelegen Brugmann-ziekenhuis.

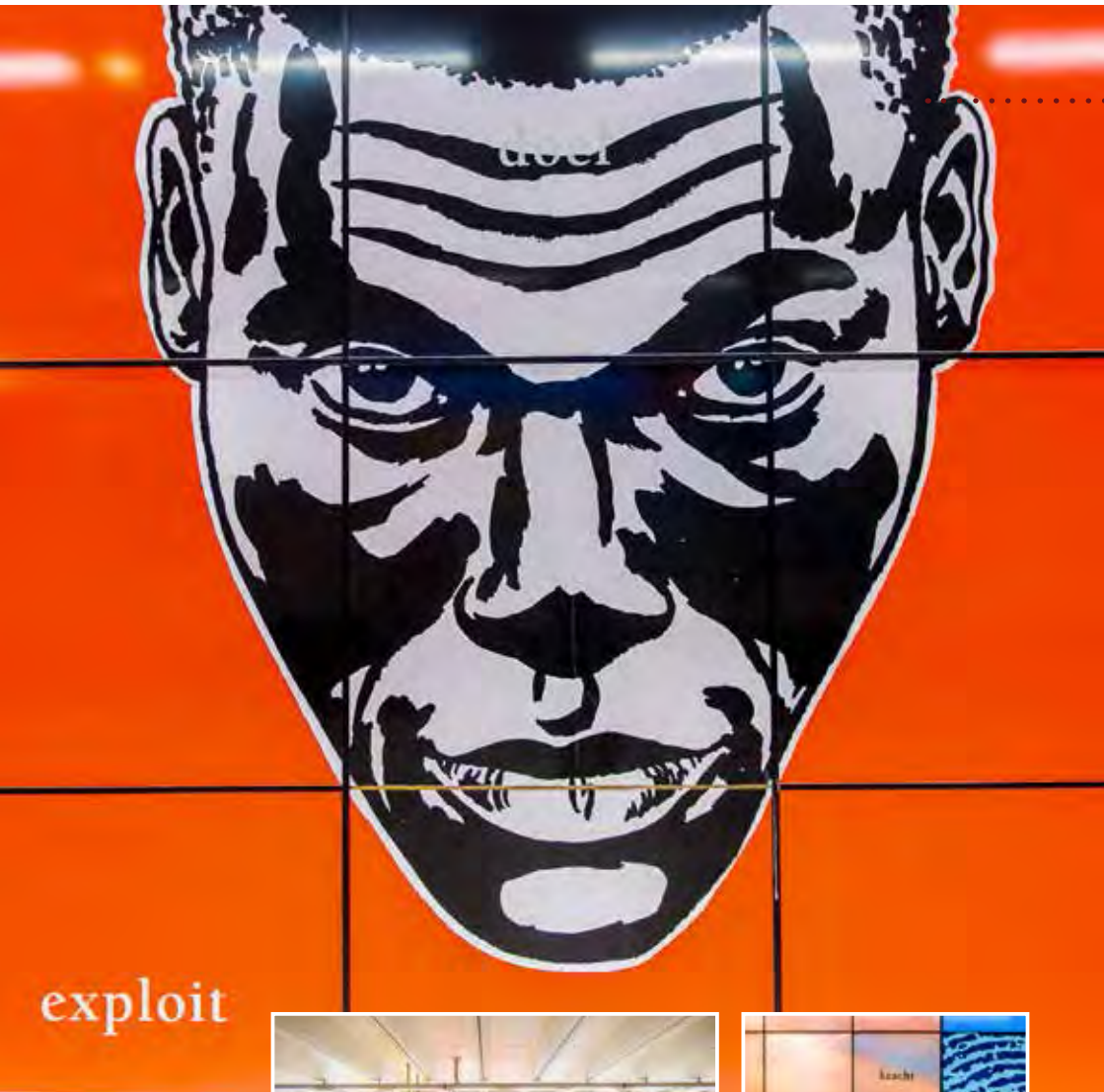
Schilderwerk op beton-polyester panelen en inoxen fries.

RAOUL SERVAIS (Oostende, 1928)

Raoul Servais heeft toegepaste kunsten gestudeerd aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent. Rond de jaren '50 bouwt hij, gespecialiseerd in monumentale schilderkunst, een internationale reputatie op als cineast van animatiefilms. Hij richt het departement “Animatiefilm” op aan de Academie van Gent. De films van Raoul Servais zijn niet alleen gaaf en vernieuwend op het gebied van beelding maar tevens zinrijk, eigentijds, kritisch en geëngageerd. Centraal staan de strijd van het individu tegen de brute macht, de miskenning van droom en verbeelding.

PIERRE VLERICK (Gent, 1923 – 1999)

Pierre Vlerick, docent aan dezelfde Academie, was van 1968 tot 1988 directeur van deze school. Als schilder van het licht, zet hij in zijn werk de kleuren en het onderwerp in dienst van de lichteffecten. De vrouw en haar droomwereld staat al sinds de jaren zeventig centraal in het werk van Pierre Vlerick. Hij behandelt dat thema verhullend, tegen een achtergrond van overwoekerende plantengroei.

HEIZEL | Perron

Jean-François Cocteau

“LE HEIZEL, REFLET DU MONDE AU 20ème SIÈCLE (ET 21ème ...)” | 1998

Deze reeks monumentale beelden in een 98 meter lange fresco vertelt over de Heizel als “een open boek over de 20ste eeuw, een overdenking over de tijd en de ruimte vanuit menselijk oogpunt”. De Expo '58 is het leitmotiv van deze compositie die het leven van de site weergeeft, met name door de beroemde personen voor te stellen, die de Expo bezochten (Glen Gould, Sophia Loren, Jean Cocteau,...). Uitspraken en ideeën die met Brussel als hoofdstad te maken hebben komen eveneens aan bod, net als belangrijke data, plaatsen en gebeurtenissen in de wijk rondom de Heizel. Woorden in verschillende talen en stukken lucht die werden gefotografeerd in Brussel, vervolledigen dit kunstwerk.

Muurcompositie op geëmailleerde en beglaasde staalplaten.

JEAN FRANÇOIS OCTAVE (Arlon, 1955)

Jean-François Octave is tekenaar, schilder en architect. Hij studeerde architectuur aan Sint-Lukas (1973-1975) en aan het Nationaal Hoger Instituut voor Architectuur en Visuele Kunst, La Cambre in Brussel (1975-1979) om vervolgens hoogleraar te worden aan de “École Supérieure des Arts Plastiques & Visuels” in Bergen. Van New York tot Kopenhagen, via de Biënnale van Venetië en Parijs: Jean-François Octave kan prat gaan op talrijke deelnames aan de meest prestigieuze tentoonstellingen. Hij werkte voor verschillende tijdschriften, waaronder het Duitse tijdschrift “Die 80er Jahre”. Voorts was hij actief in de modewereld.

Kunstwerken van Jean-François Octave vormden ook de inspiratiebron voor broodplankjes, speciaal ontworpen voor een tentoonstelling over serviezen in het “Musée de la Faïence de la manufacture Royal Boch”.

“LA VAGUE URBAINE” | 2017

PHILIPPE DECELLE

Philippe Decelle laat zich inspireren door verkeersborden, een universele taal die in één eeuw van vier naar vierhonderd tekens ging om onze individuele vrijheid met beperkingen, verboden en verplichtingen aan banden te leggen. De kunstenaar tracht die universele boodschap, die bijna automatisch wordt herkend, te overstijgen om de grafische kracht van deze pointillistische elementen in een stedelijke omgeving in de verf te zetten, door ze op een andere plaats te laten opduiken of door de kleuren te veranderen. Hij vormt en kneedt ze tot een poëtische, speelse stadstaal. “La vague urbaine” is een culturele verwijzing naar het werk van de Japanse graveur Hokusai uit 1830, het geboortjaar van België, en hing oorspronkelijk in de buurt van het Zuidstation en de Kleine Ring, maar krijgt hier een geheel nieuwe dimensie.

Compositie met bedrukte metaalplaten.

Elisabeth Barmarin

KONING BOUDEWIJN

Perron

“LE ROI BAUDOUIIN” | 1998

Elisabeth Barmarin heeft de overleden koning Boudewijn staande voorgesteld, alsof hij ook in de metrogang wil stappen. Het gaat om een beeldhouwwerk van 1m20 breed op 2m25 hoog in realistische stijl, waarbij soberheid en eenvoud de hoofdtoon aangeven.

In het atelier heeft Elisabeth Barmarin het haut-reliëf van de opgedroogde aarde behouden, dat koning Boudewijn uitbeeldt. De aarde is gescheurd en gebarsten. De pijn, het verlies, zitten erin vervat en worden erdoor bevestigd.

Bij het ontstaan van het kunstwerk werd de zachte aarde vervangen door brons, wat een duurzamer materiaal is, als teken voor het geheugen van een volk. Het was voor de kunstenaar een ware emotionele opdracht om op een openbare plaats een beeldhouwwerk te maken (en uiteindelijk ook de aanwezigheid/afwezigheid) van iemand wiens verdwijnen het land in rouw bracht. Naast de koning graveerde de kunstenaar enkele silhouetten die verwijzen naar de talrijke personen die van hun koning hielden.

Elisabeth Barmarin verwijst zelf graag naar een reactie die ze kreeg van een MIVB-verantwoordelijke: *“De koning lijkt zich tussen hemel en aarde te bevinden.”*

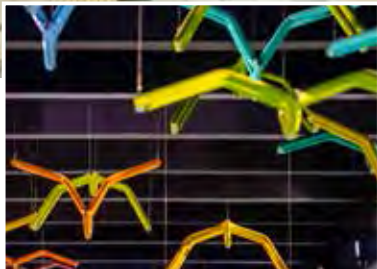
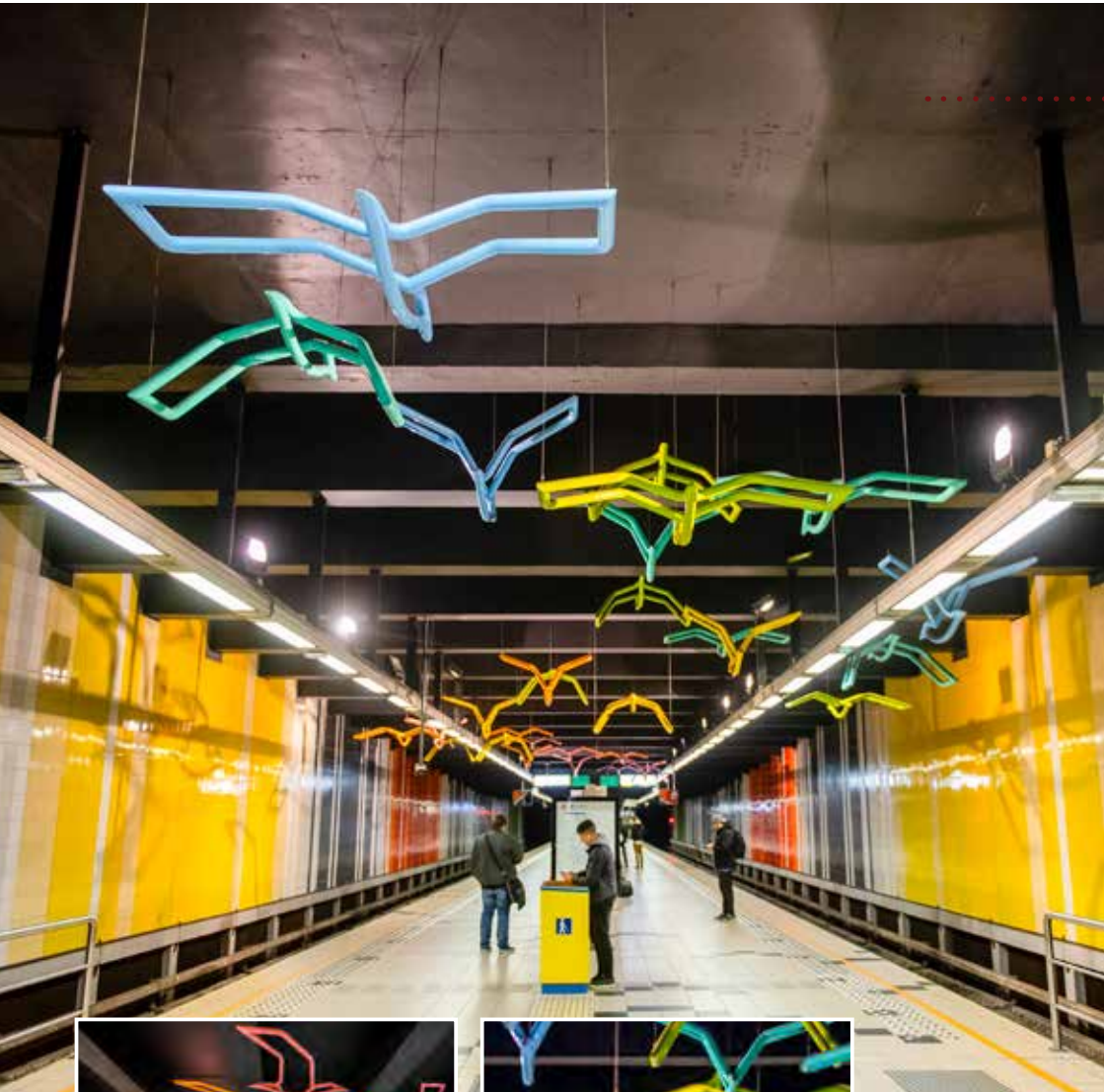
Beeldhouwwerk in gepatineerd brons.

ELISABETH BARMARIN
(Lodelinsart, 1915 – Brussel, 2010)

Elisabeth Barmarin volgt lessen aan de Academie voor Schone Kunsten in Brussel. Ze maakt portretten, boetseert en valt vooral op in de beeldhouwkunst, waarvoor ze verschillende prijzen ontvangt. Debuteren deed Elisabeth Barmarin met gestileerde figuren en ze vond eveneens inspiratie in het thema moeder-en-kind, maar ook vogels komen geregeld aan bod in haar beeldhouwwerken. Deze artieste werkt vaak met klei, was, brons en steen. Recenter is ze ook ontwerpster van spiegel-dozen.

Haar kunstwerken schijnen nooit perfect, maar blijven eerder oneindig onvoltooid. Ze zijn onder meer te zien op verschillende openbare plaatsen in Brussel, zoals voor het Koninklijk Observatorium in Ukkel.

Elisabeth Barmarin gaf ook les in de scholen “aux Soeurs de Sainte-Marie” en in het “Institut supérieur d’Architecture de Saint-Luc”.

KONING BOUDEWIJN |

Perron

“VOL DE CANARDS” | 1998

“Vol de Canards” is een luchtkunstwerk dat bestaat uit 31 met fluorescerende kleuren beschilderde metalen eenden die aan het plafond van het station hangen. De kleuren en de eenvoud van de belijning passen duidelijk in de stijl die Philippe Decelle aanhangt. Ze geven het station een vrolijke en kleurrijke sfeer.

Het kunstwerk is gebaseerd op het idee van herhaling, dat nog wordt versterkt door het voortdurende aankomen en vertrekken van de metrostellen. Het loont niet alleen de moeite naar boven te kijken op het perron, waar de eenden hangen, maar ook op de grond speelt zich een bijzonder tafereel af met de schaduwen van de vogels.

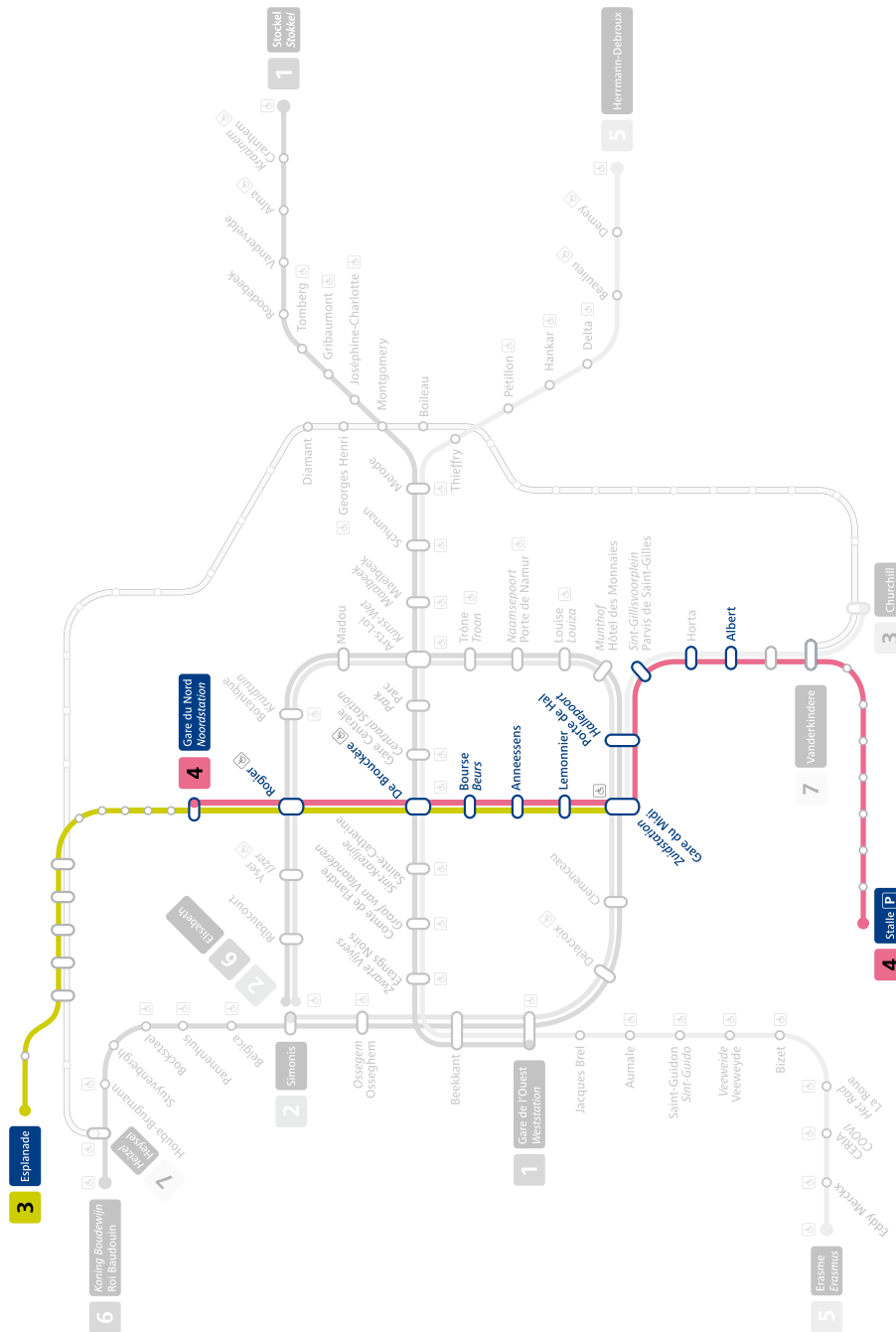
Beeldhouwwerken van beschilderde en gelaste aluminium buizen.

PHILIPPE DECELLE (Elsene, 1948)

Volgens Decelle moet kunst de stedeling behagen en hem ertoe aanzetten de openbare ruimtes te respecteren. Zijn oeuvre getuigt van een grote harmonie. Hij creëert verschillende werken voor openbare plaatsen en, meer bepaald, voor de luchthaven Brussel-Nationaal. Als materiaal gebruikt hij neon.

Philippe Decelle is sinds 1993 ook bekend van zijn plasticarium, eerst in de Brusselse Dansaertwijk en tegenwoordig in de Trade Mart (Heizel). Een soort museum, zeg maar, waar hij zijn uitgebreide collectie plastieken voorwerpen tentoonstelt en waar hij zelf ook rondleidingen geeft. Er zijn ook twee zalen gewijd aan het werk van Decelle zelf. Zijn plasticverzameling begon in 1986 met zijn fascinatie voor glas, voor materialen die glanzen en schitteren. Hij zocht ook bewust naar materialen waar licht in speelt, met een voorkeur voor gekleurde plexi.

Philippe Decelle noemt zichzelf een kunstenaar van de stad en meer bepaald van Brussel.

PREMETRO

DE NOORD-ZUIDAS

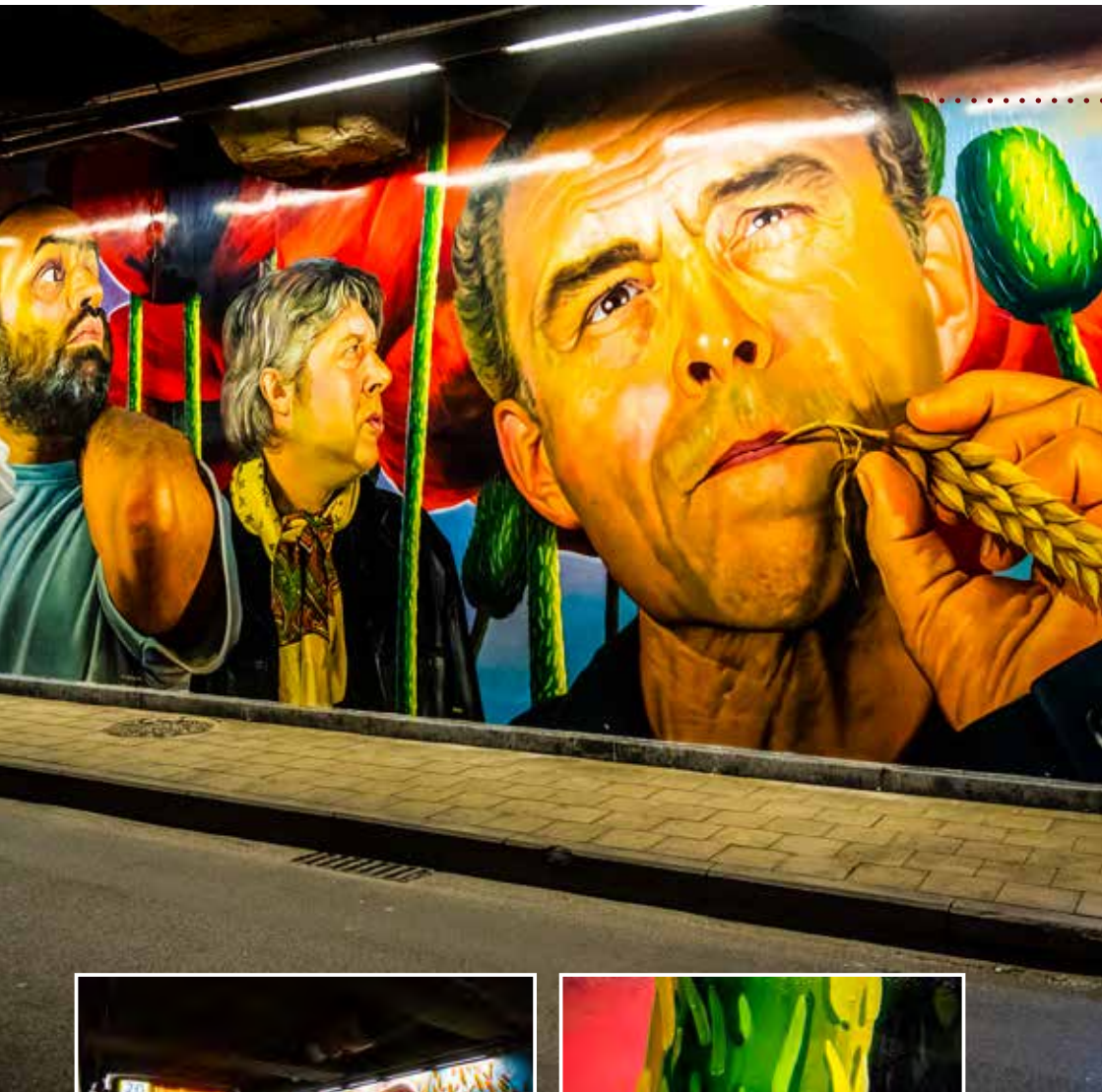
3 LIJN 3 (Esplanade – Churchill)

4 LIJN 4 (Noordstation – Stalle P)

Noordstation	Pagina 183
Beurs	Pagina 185
Anneessens	Pagina 193
Lemonnier	Pagina 195

Sint-Gillisvoorplein	Pagina 197
Horta	Pagina 199
Albert	Pagina 201

>> Rogier, Zuidstation en Hallepoort, zie lijn 2
 >> De Bouckère, zie lijn 1

NOORDSTATION

Straatniveau

“I PROMISE YOU (‘R) A MIRACLE” | 2003

Deze fries van 1.200 m² toont ons een hedendaagse denkbeeldige en metaforische voorstelling van de multiculturele invloeden en verhoudingen in België op artistiek vlak. Doelstelling van Johan Muyle is het “afbeelden van zijn generatie”. De compositie van de fresco’s geschilderd op de straatmuren van het busstation, zijn geïnspireerd op het model van de klassieke compositieleer, namelijk een centraal onderwerp dat op de voorgrond treedt door toevoeging van andere protagonisten die terzijde worden afgebeeld. Een van de friezen roept het klassieke thema op van de onthoofde martelaar, een andere fries herinnert aan de parabel van de blinden. De rode draad is de belofte van een mirakel. De term “mirakel” moet worden begrepen in zijn niet-geestelijke betekenis, wat voor de kunstenaar betekent dat de mens zijn lot in handen neemt. De disproportie tussen de landschappen die op de achtergrond zijn geschilderd en de portretten op de voorgrond, creëert een spel met contrasten van schaalgrootte. De personages die voor de ogen van voorbijgangers als reuzen lijken komen in het uitvergroete landschap over als lilliputters.

Wandcompositie met 43 geschilderde portretten.

JOHAN MUYLE

(Montigny-sur-Sambre, 1956)

Muyle is een kunstenaar met internationale naam en faam, die leeft en werkt in Luik. Hij houdt regelmatig tentoonstellingen in galerijen, musea of Europese kunstcentra, en neemt deel aan internationale beurzen en Biënnales. Johan Muyle is een groot liefhebber van voorwerpen die iets met bouwwerken te maken hebben. In 1994 trekt hij voor het eerst naar Congo, waar hij samen met kinderen ambachtelijke kunstvoorwerpen maakt die hij later gebruikt in assemblages. Grote internationale bekendheid vergaart hij vanaf 1998, wanneer hij tijdens de Biënnale van Sao Paulo “We don’t know him from Heden” voorstelt. Persoonlijke en internationale tentoonstellingen volgen elkaar sindsdien in ijltempo op.

FOTOMONTAGE | 2012

Voor de renovatie van de premetroperons in het Noordstation ontwierp architect Vincent Dehon een concept dat de minerale uitstraling van het station en zijn omgeving minimaliseert. Geïnspireerd door een wandeling in het Zoniënwoud, creëert hij een fotomontage om zo een panoramisch beeld te geven dat de pendelaars de indruk geeft dat zij in het bos aan het wandelen zijn. Een veelkleurige dynamische led-verlichting brengt de zwart-witte compositie tot leven, als een opkomende zon tussen de boomstammen.

Print op geëmailleerde staalplaten.

BEURS | Toegangspoortjes

P. Delvaux

“NOS VIEUX TRAMS BRUXELLOIS” | 1978

In dit kunstwerk van meer dan dertien meter breed draagt elk element bij tot die typische Delvaux-sfeer van herinnering en melancholie: de gezellige rijtuigen, de openluchtswagen, de figuren in hun ouderwetse kleding, de koude en strakke architectuur van de loodsen, het naïef weergegeven heuvellandschap, het schemerlicht van de rustig en langzaam uitstervende zomerdag en de zachte dromerige blauwtinten, tere groenschakeringen en verfijnd blauwgrijs. Hij roept in dit kunstwerk het thema op van de oude Brusselse trams, die hij kent uit zijn jeugd, en van zijn nostalgie naar vroeger. “Nos vieux tramways bruxellois” lijkt een grootschalige uitwerking van zijn werk “De tram uit onze jeugd”, dat hij in 1955 met olieverf op hardboard schilderde. Daarmee gaf hij uiting aan de weemoed om het verlies van wat eenmaal was en nooit terugkeert.

Olieverf op paneel.

PAUL DELVAUX (Antheit, 1897 – Veurne, 1992)

Deze wereldberoemde schilder domineert samen met Ensor en Magritte de schilderkunst in België. Paul Delvaux voelt zich al snel aangetrokken tot het surrealisme, waartoe hij een belangrijke bijdrage levert. Hij ontwikkelt een heel persoonlijke poëtische mythologie, waarin het vrouwelijke een centrale rol speelt. In zijn kunstwerken vinden we de liefde van de kunstenaar voor de Italiaanse meesters uit het Quattrocento terug. Hij was sterk geïnteresseerd in de wereld van het spoor en schilderde dan ook talrijke stations.

Delvaux ging een confrontatie van de verkeersmiddelen met het eeuwig vrouwelijke, van de droom die het station opwekt met de cultus van de erotiek, niet uit de weg. Treinen en stations wekken het verlangen op naar het andere, prikkelen de verbeelding, suggereren de reis naar het onbekende. Het ging hem niet om de technische aspecten van het verkeer, hoewel hij zeer nauwgezet getrouw miniatuurmodellen van treinen en trams naschilderde. In Louvain-La-Neuve werd hij zelfs tot ere-stationschef benoemd.

“MOVING CEILING” | 1976

Dit 200 m² grote kunstwerk bestaat uit 75 gelaste, elleboogvormige cilinders uit roestvrij staal. De cilinders zijn telkens gemiddeld 80 cm hoog en 130 cm lang. Op de vaste stukken die uit het plafond steken, werden mobiele cilinders bevestigd, die gevoelig zijn voor de aanwezige luchtstroom. Ventilatoren die in verschillende richtingen blazen kunnen trouwens de beweging van de lucht en dus ook van de cilinders, versterken. Om de beweging binnen de perken te houden, zijn de elementen door een onzichtbare ketting verbonden met de cilinders die aan het plafond vastzitten.

De cilinders zijn aan de buitenzijde mat gehouden, maar binnenin telkens gepolijst tot holle, glanzende spiegels. Deze weerkaatsen de lichtstralen en vervormen onherkenbaar de weerkaatste objecten.

De eigenschappen van verrassing en onvoorzienbaarheid heeft Pol Bury ingebouwd in zijn imposante plafondkunstwerk.

75 cilinders in roestvrij staal, bevestigd aan het plafond.

POL BURY
(Haine-Saint-Pierre, 1922 – Paris, 2005)

Hij studeert aan de Académie des Beaux-Arts in Bergen, sluit zich aan bij de surrealistische groep “Rupture” en werkt mee aan de Cobra-beweging. Wanneer hij beeldhouwer Alexander Calder ontdekt, voelt hij zich aangetrokken tot de bewegingskunst en geeft hij de schilderkunst op voor de beeldhouwkunst. Pol Bury schenkt vooral aandacht aan drie elementen: de vorm, de ruimte en de beweging, die het kunstwerk nieuwe energie moeten geven. Hij paste de theorie voor het eerst toe in de zogenaamde “plans mobiles”, composities, waarvan de plaatvormige delen met de hand over elkaar konden worden geschoven. Meer kinetisch waren zijn zogenaamde “multiplans”, die door elektriciteit werden aangedreven. In 1971 stapte hij over op grotere beelden, zelfs op het kolossale af.

De traagheid van de beweging is tekenend voor zijn kunstwerken, die vaak ook tegenstrijdig zijn. Bury ontpopt zich zowel als schilder, beeldhouwer, en als grafisch kunstenaar.

BEURS | Poortjes – Lijnen 3-4

“QARTIER” | 2019

GORDANA MICIC, ARCHITECT

In februari 2019 opende de QARTIER-ruimte in het hartje van het Beurstation. Dat is de eerste culturele ruimte gewijd aan kunst en aan de huidige cultuur in de metro.

In deze ruimte is architectuur nauw verbonden met kunst. Het publiek raakt er in de ban van materialen als natuursteen en gepolijste oppervlakten. Het vals plafond is omringd door de structuren van de scène en vergezeld van een belichting in de vorm van het zonnestelsel. De etalages, projectoren en de distributieschermen geven een actieve visualisatie van de kunstwerken en vullen deze setting aan, waarvan de toeschouwer de hoofdrolspeler wordt.

Verschillende culturele spelers volgen er elkaar op binnen de vastgestelde periode. Ze organiseren in de open ruimte minimum drie succesvolle tentoonstellingen per jaar. Deze bestaan uit de artistieke creaties van jonge ontwerpers en opkomende artiesten, om zo een echte culturele dynamiek te creëren en de ruimte steeds in vraag zal stellen.

Scenografisch design, etalages, projectoren en led-schermen.

Simulatie

BEURS – DE BROUCKÈRE

Poortjes – fietsenstalling –
Lijnen 3-4

“FIETSPORTRETTE” | 2019

AN MARIE VAN GIJSEGEN

Deze portretten van fietsers, gevangen in de lens van An Marie Van Gijsegem, zijn het resultaat van een samenwerking tussen de vzw Fietsersbond en Brussel Mobiliteit in het kader van verschillende projecten, waaronder het Cycle Chic-project. Tien portretten hangen in het metrostation Beurs, dertien in De Brouckère.

Print op geëmailleerde staalplaat.

“RONDE VAN BELGIË” | 2019 - Gordana Micić

Wat ziet de fietser als hij aan het fietsen is? Hoe organiseert hij zijn traject? Welke voldoening krijgt hij door het afleggen van zijn parcours?

Dit werk is geïnstalleerd in de fietsstallingen van het Beursstation, en zoekt de antwoorden op bepaalde vragen door een klein mentaal spelletje aan te bieden, de “Ronde van België”, dat begint en eindigt aan het Beursplein. Het kunstwerk bestaat uit een vloermozaïek die een fictief parcours weergeeft en een muurschildering die het profiel van datzelfde parcours toont. Het terreinprofiel op de muurschildering is deels omgeven door een blauw dat de hemel symboliseert en deels door een camee van groen en rood die de aarde voorstelt.

Mozaiëk en print op geëmailleerde staalplaat.

ANNEESSENS | Perron

Neer

“CASTING” | 2007

Op de elf zuilen op het middenperron van het premetrostation prijken foto's van personen die op een steenworp van het premetrostation wonen. Stillevens en sfeerbeelden van de buurt vervullen het geheel en vormen samen een mozaïek.

Bijzonder aan het kunstwerk is dat de zuilen een mengelmoes bevatten van grote foto's die zichtbaar zijn voor de (gehaaste) voorbijgangers en van kleinere beelden die vooral bestemd zijn voor de wachtende reizigers.

Om dit project te kunnen uitwerken deed Vincen Beeckman met kleine affiches beroep op de omwonenden en regelmatige voorbijgangers. Bedoeling is hen betrokken te laten voelen bij het station omdat een deeltje van hen er met het kunstproject in voorkomt. De buurtbewoners zullen er ook sommige van hun vrienden en burens zien én plaatsen, zoals scholen, waar ze hun jeugd hebben doorgebracht. De verwezenlijking van het kunstwerk bracht op die manier een ware dynamiek teweeg in de wijk.

Mozaïek van foto's op film aangebracht op aluminium panelen.

VINCEN BEECKMAN (Schaerbeek, 1973)

Vincen Beeckman is als kunstenaar op zoek naar de mogelijke heden van de documentaire fotografie in interactie met anderen en met de bestaande omgeving. Hij werkt voor de vereniging Recyclart en is stichtend lid en coördinator van BlowUp, een collectief dat een aantal fotografen verenigt die hun praktijk in een open confrontatie publiek maken. De kunstenaar maakt reeksen van foto's die genomen worden uit het dagelijks leven, in huiselijke kring, omwille van het onderzoek of op bestelling. Hij hanteert de camera als instrument dat capteert wat hij meemaakt, wie hij ontmoet, wat hij waarneemt, waar hij zich beweegt en waarvan hij deel uitmaakt. De fotografische praktijk van Beeckman lijkt op een vreemde combinatie van toeval en regie te berusten.

LEMONNIER

Perron en toegangspoortjes

“LES MAINS DE L'ESPOIR”

| 1999 – Gerenoveerd in 2008

Sinds 1994 zijn handafdrukken uit zo'n 87 landen verzameld. De tekeningen van de handen, geïnspireerd op traditionele tatoeages, werden uitvergroot om drie grote gehelen te vormen. Deze afdrukken van handen uit heel de wereld drukken een wens naar wereldvrede uit. De afdrukken werden vooral verzameld in scholen. Maar ook grootheden als Yasser Arafat (1994) en Adolfo Perez Esquivel (1980), Nobelprijswinnaars voor de vrede, Daniel Cohen-Bendit, lid van het Europese parlement, Albert Jacquard, bioloog en filosoof en vele andere persoonlijkheden uit de wereld van de literatuur, de politiek, film, kunst, cultuur, sport en religie zijn betrokken bij deze beweging. Mensen die gewoonlijk als bijzondere doelgroep worden gecategoriseerd: gevangenen, dak- en thuislozen, asielzoekers en vluchtelingen, gehandicapten en ouderen werden eveneens bij dit project betrokken. Brussel als culturele hoofdstad in het jaar 2000 was het einddoel.

Schilderwerk op multiplexpanelen en beglaasde geëmailleerde staalplaat.

HAMSI BOUBEKER

(Bejaia - Kabylie, 1952)

Hamsi Boubeker studeert aan het conservatorium van zijn geboortestad Bejaia in Algiers, waar hij de polyfonische zang ontdekt. Hij is een oorlogskind van de Algerijnse oorlog en denkt vooral met veel heimwee terug aan de multiculturele stad Bejaia, waar hij opgroeide. Een stad die hij dankzij de vrede pas écht heeft kunnen ontdekken na de oorlog.

Hij geeft Franse les in Algiers, vestigt zich in 1980 in Brussel en neemt de Belgische nationaliteit aan. Hij werkt aan een internationaal project: de handen van de hoop, een hand voor de vrede uit respect voor de culturen. Hiervoor heeft hij afdrukken van handen uit de hele wereld verzameld, met name in de scholen. Hij lanceerde in 1995 de vereniging "Afous" wat in het Berbers staat voor "hand". Een open hand symboliseert voor Hamsi Boubeker de vrede, vriendschap, openheid en verdraagzaamheid.

Hamsi Boubeker is niet alleen werkzaam als schilder, maar ook als zanger, musicus en verhalenverteller.

SINT-GILLISVOORPLEIN

Perron en toegangspoortjes

“DYADE” | 1993

Het geheel roept een volledig plastisch werk op, waarin de Europese landsgrenzen verweven worden tot een subtiel lijnenspel. Het station valt op door zijn overwegend blauwe kleur, die de reizigers in een totaalkunstwerk opneemt en waarin de tekst van de Verklaring van de Rechten van de Mens verwerkt werd in witte letters.

Ze jongleert als het ware met mozaïek, die ze een bedoeling geeft door ze te decoreren met woorden die een boodschap voor democratie inhouden. Haar droom is van de mensenrechten een écht internationaal netwerk te maken die de pendelaars wakker schudt.

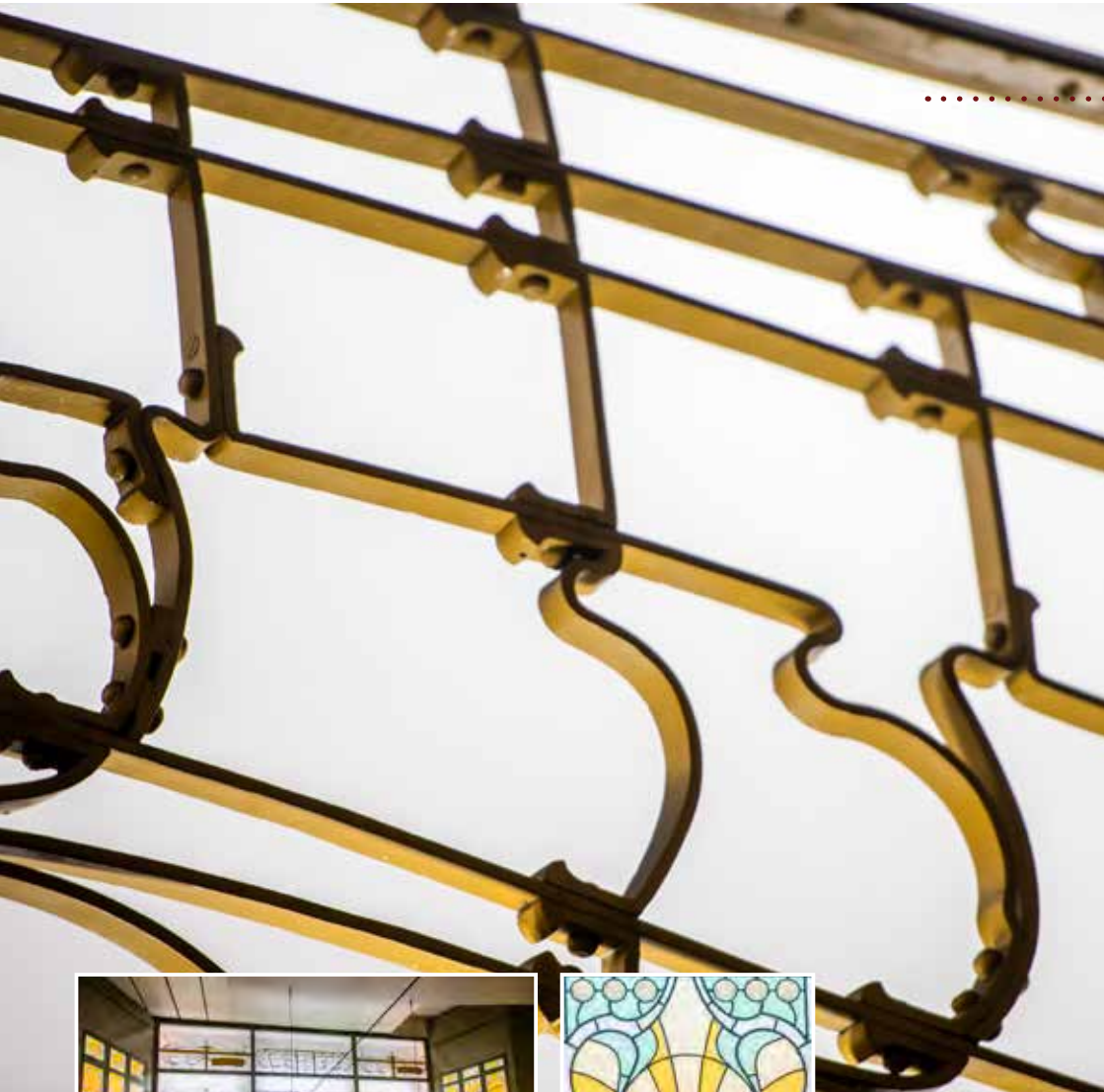
Het kunstwerk in het station Sint-Gillisvoorplein beschrijft ze zelf als: *“De ondergrondse gaat over de relatie tussen de Europese landsgrenzen en de mensenrechten.”*

Muurcompositie in keramische tegels.

FRANÇOISE SCHEIN (Brussel, 1953)

Deze kunstenaar volgde de architectuuropleiding in Brussel en New York. *“De Verklaring van de Rechten van de Mens”* (1948) is een van de thema's die haar na aan het hart liggen. Dit thema heeft ze in verschillende steden ontwikkeld om een internationaal netwerk op te bouwen. Haar eerste werk over dit onderwerp was voor het station Concorde in de Parijse metro. De volgende steden waren Brussel, Lissabon, Haïfa, Stockholm, Londen en Berlijn.

Oorspronkelijk was Françoise Schein vooral tekenares, maar stilaan schoof ze op in de richting van beeldhouwen en later ook van stadsprojecten en meer bepaald van projecten in de metro. De stad fascineert haar. Deze architecte/kunstenaar begon de stad meer en meer te zien als levende wezens die verhalen vertellen. Ze kan bogen op een lange lijst beeldhouwwerken, persoonlijke en gemeenschappelijke tentoonstellingen en publicaties.

HORTA | Perron

Victor Horta

“ART NOUVEAU” | 1993

Het premetrostation wordt verfraaid met balustrades en glasramen uit respectievelijk het Volkshuis en het Aubecq-huis, die beide door Horta ontworpen werden. Opvallend zijn de voor Victor Horta zo typerende kromme lijnen.

Het Brusselse Volkshuis werd geopend in april 1899 en was hoofdzakelijk opgetrokken in smeed- en gietijzer.

In 1965 werd het Volkshuis afgebroken, ondanks massaal protest. Het merendeel van het gedemonteerde gebouw ging helaas verloren. Het Aubecq-huis langs de Louizalaan onderging hetzelfde lot in 1950. Gelukkig bleef nog heel wat architectuur van Victor Horta bewaard in de stad. In premetrostation Horta leeft het verder dankzij de integratie van zijn Art Nouveau-stijl in de stationsarchitectuur.

Hekwerk en glasramen.

VICTOR HORTA (Gent, 1861 – Brussel, 1947)

Victor Horta is de zoon van een meester-schoenmaker. Hij studeerde al op twaalfjarige leeftijd aan de Academie voor Schone Kunsten en voltooide ondertussen zijn humaniora omdat zijn ouders wilden dat hij directeur werd van een weverij. Het is echter pas tijdens een reis naar Parijs dat hij zich aangetrokken voelt tot de architectuur. Tijdens de daaropvolgende jaren legt hij zich toe op het ontwerpen. Als stagiair bij Alphons Balat leerde Victor Horta de regels van het beroep, maar zijn creativiteit had hij al in zich. Dat bleek uit de prijzen die hij al tijdens zijn studies met zijn ontwerpen won.

Als voortrekkers van de Art Nouveau-beweging in België heeft hij talrijke luxueuze gebouwen ontworpen, waarvan er helaas al heel wat verdwenen zijn. Elk huis dat hij ontwierp, ontwierp hij in functie van diegene die het zou bewonen. Door dit unieke karakter dat zijn huizen meekreeg, bleek zijn architectuur zeer duur te zijn.

“Hommage à Victor Horta” door Jean-Pierre Hoa

Dit station is zeer specifiek aangezien er artistieke elementen werden geïntegreerd van de hand van architect Victor Horta. Deze decoratieve elementen werden in het station verwerkt naar het ontwerp van Jean-Pierre Hoa.

ALBERT | Perron en toegangspoortjes

Jephan de Villiers

“GEHEUGENFRAGMENTEN” | 2004

De geheugenfragmenten zijn ovale, gebonden en met geschriften bedekte vormen die elk een geheim voorwerp bevatten, teruggevonden in de denkbeeldige beschaving Arbonië. Arbonië is ontstaan uit de onvoorziene ontmoeting met het Zoniënwoud. Nadat Jephan de Villiers droomde dat het woud wegvloog tijdens een stormachtige nacht, ontstond het personage met uitgestrekte vleugels. De figuur neemt enorme afmetingen aan in de lokettenzaal en beschermt er 210 geheugenfragmenten, die teruggevonden werden bij opgraafwerken en nu zichtbaar zijn in een grote kuil die is afgesloten met een glastegel. De muren zijn bedekt met geschriften.

Ter hoogte van de perrons staat op de kruising van de sporen een grote geheugenwagen in een glazen kooi die van overal zichtbaar is. Deze zou door een voorbijtrekkende menigte zijn achtergelaten.

“Toen ik het station Albert ontdekte, droomde ik van een ondergrondse archeologische plaats waar men de vestingen van Arbonië teruggevonden heeft... op menselijke schaal”, licht Jephan de Villiers het ontstaan van zijn kunstwerk toe.

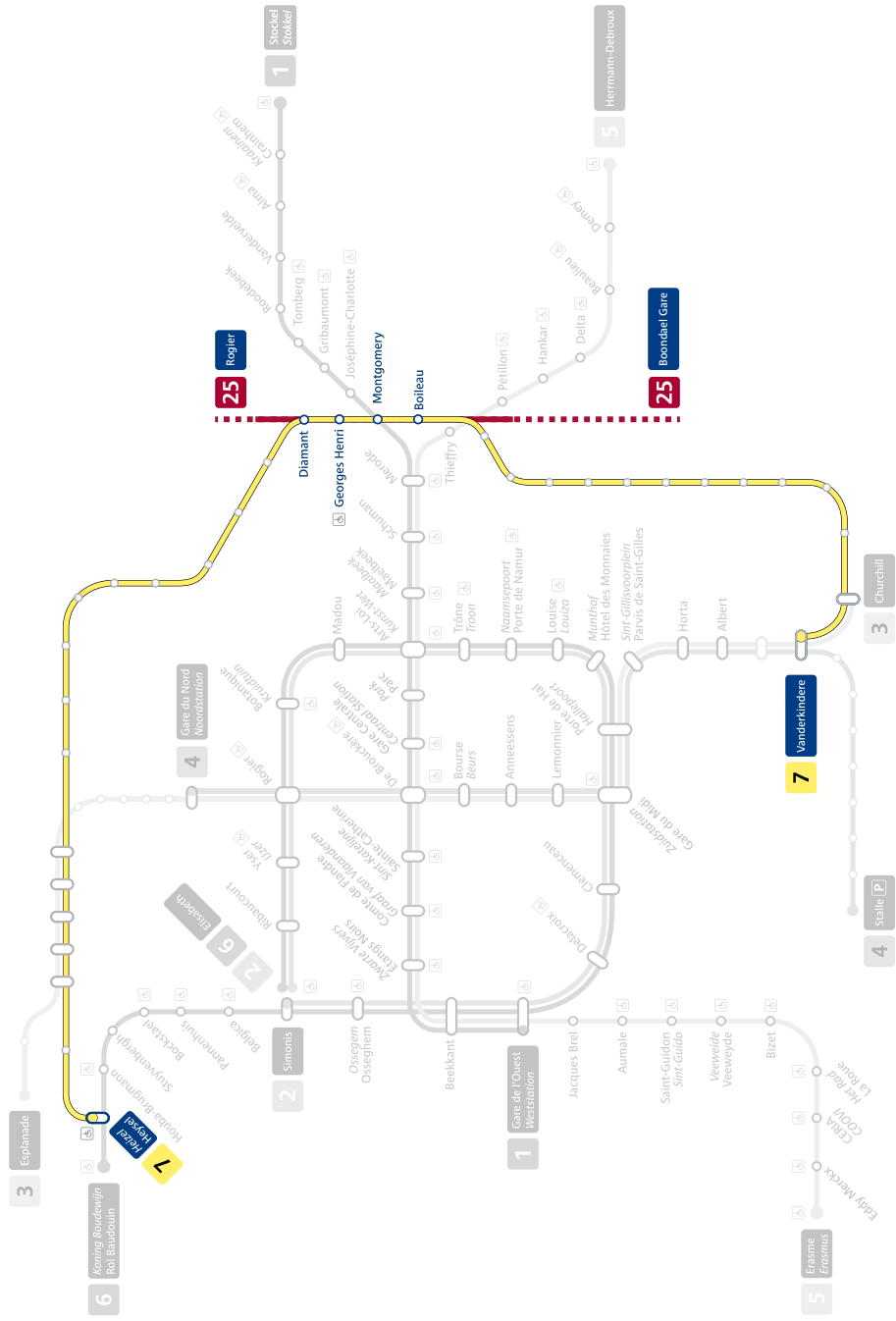
Schilderkunst op doek, bronzen beeldhouwwerk, wagen in hout, linnen, koord.

JEPHAN DE VILLIERS (Chesnay – France, 1940)

Met een verzameling twijgjes en dode bladeren uit de tuin van zijn grootmoeder nabij Versailles, legde Jephan de Villiers op 14-jarige leeftijd onbewust de basis voor zijn artistieke loopbaan. Later ruilt hij Frankrijk voor metropool Londen, waar hij zijn beeldhouwwerken in pleister tentoon stelt. Een tripje naar Brussel brengt Jephan de Villiers naar het groene Zoniënwoud, waar hij het eerste “houtlichaam” opraaft, een prefiguratie van de “Voyage en Arbonië” (Reis naar Arbonië).

Sindsdien gebruikt hij alles wat uit die geheime wereld van gewassen komt die op de bodem vallen. Tijdens zijn boswandelingen raapt hij berkenschors op, kastanjebolsters, wortels, die in zijn kunstwerken een nieuw leven leiden.

Tegenwoordig verdeelt hij zijn tijd tussen het Zoniënwoud en de inham van de rivier la Gironde. Deze maritieme wereld inspireert hem evenzeer voor zijn kunstwerken. Sinds de opening van zijn atelier in Charente-Maritime gebruikt hij vooral hout dat aanspoelde aan de waterlijn.

PREMETRO

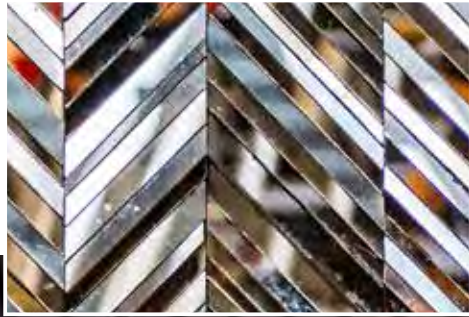
DE GROTE RINGAS

7 LIJN 7 (Heizel – Vanderkindere)

25 LIJN 25 (Rogier – Boondael Station)

Diamant Pagina 205
 Georges Henri Pagina 207

>> Montgomery, zie lijn 1

DIAMANT | Fronton trappenhal

“DIAMANT” | 1984

Drieëndertig verticale stroken van verschillende breedte volgen elkaar op over een breedte van 5m80 en een hoogte van 2m23. Ze bestaan op hun beurt uit smalle reepjes glas, die schuin en met klein reliëf naast elkaar aangebracht werden. Door het licht dat door het glas opgevangen en weerkaatst wordt, en door de beweging van de toeschouwer wordt alles rond het kunstwerk versplinterd en uit elkaar gehaald, zoals de facetten van een diamant. Wie de vaste trap of de roltrap afdaalt, kijkt gefascineerd toe hoe de hele omgeving en de toeschouwer zelf in een onophoudelijk wisselend en verglijdend spel tot honderden beweeglijke en lichtende deeltjes en streepjes worden versplinterd, gefragmenteerd en weerkaatst. Licht, ruimte en omgeving vervloeien op die manier tot een wezenlijk onderdeel van het reliëf. Dankzij de vindingrijkheid van de kunstenaar is het effect dat wordt bereikt met eenvoudig spiegelglas even rijk als het fonkelen van een edelsteen.

Muurcompositie in spiegelglas.

MICHEL MARTENS

(Zuid-Wervik, 1921 – Brugge, 2006)

Michel Martens is een autodidact die in de loop van de jaren '50 en '60 grote faam in binnen- en buitenland wist te verwerven. Zowel bij de herstelling van tijdens de oorlog beschadigde kerken als bij de opbouw van nieuwe, slaagde hij erin hoogwaardige en creatieve ontwerpen te creëren die tegelijkertijd volkomen in de architectuur van het gebouw geïntegreerd waren.

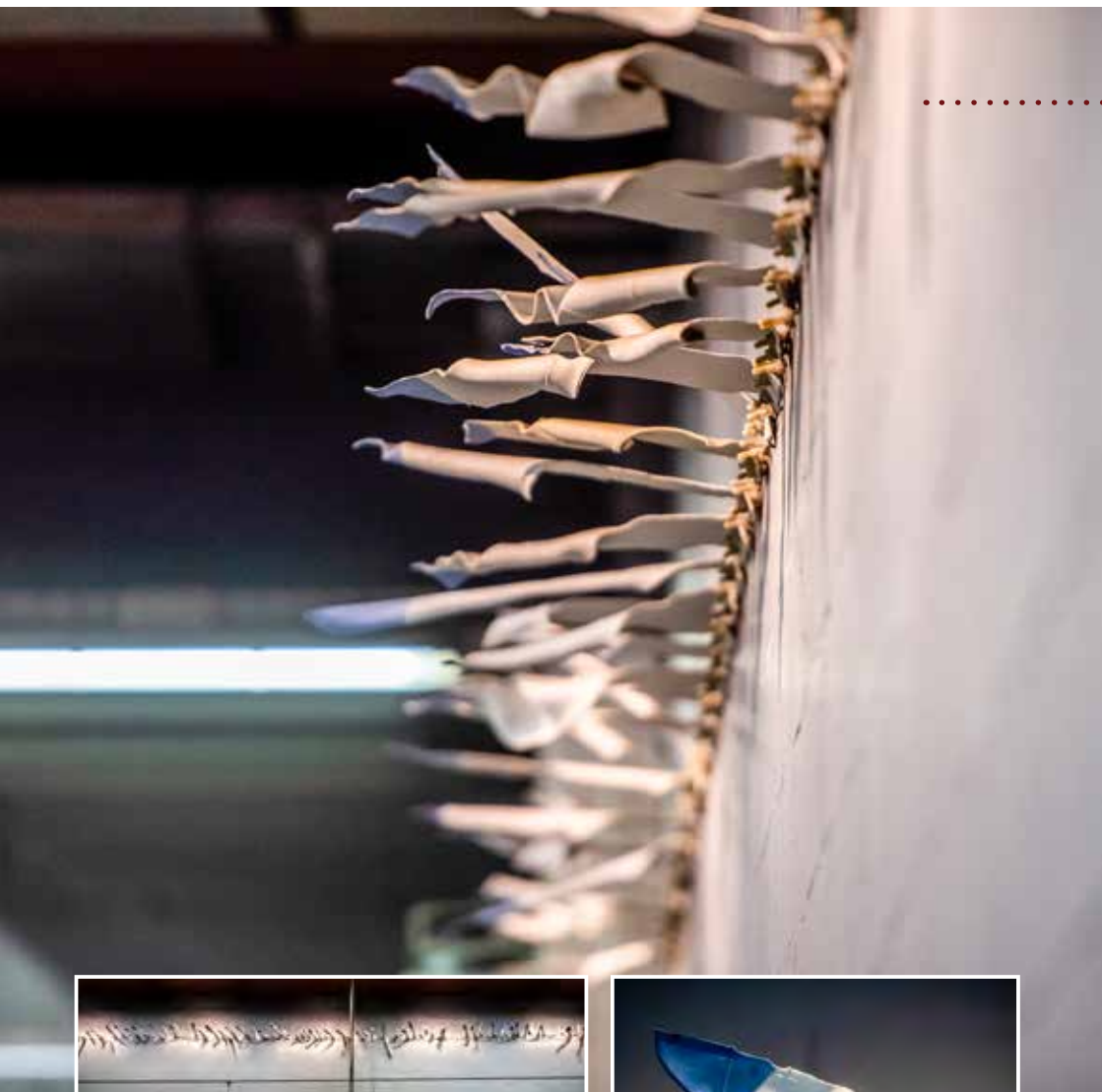
Hij is de belangrijkste vernieuwer van de glasraamkunst in Vlaanderen. Zo ging hij op zoek naar een nieuwe techniek en een nieuwe taal die zich op de abstracte kunst entte. Hij is volledig vrij en niet gebonden door architectonische vereisten. Zijn oeuvre getuigt dan ook van durf. Hij gebruikte achtereenvolgens doorzichtig, gekleurd, geblazen en spiegelglas.

In 1974 maakte hij zijn eerste “spiegelobjecten”: tweedimensionale werken waarvan het oppervlak een reliëf vertoont. Het resultaat is een gebroken oppervlakte dat het licht opvangt en in verschillende richtingen weerkaatst.

GEORGES HENRI

Perron en toegangspoortjes

“T IS DE WIND” | 1992

We vinden er de herhaling in terug die kenmerkend is voor de grote composities van de kunstenaar. De slanke porseleinen elementen staan op vier verschillende plaatsen in reeksen opgesteld (telkens over een lengte van 25 meter). Met hun blauwe punten, stellen ze pluimen en vleugels voor en roepen ze het beeld op van het opvliegen, klapwieken en snelheid. Wind en tocht, vogels en hun beweging doen hun intrede als een dynamiek van de natuur in een ruimte, waar alleen en eigenmachtig de techniek háár dynamiek wou ontplooien. Deze muurinstallatie in porselein bezit evocaties en referenties, waardoor het betekenisverruiming verkrijgt, allerlei associaties en connotaties losmaakt of sluimerende archetypische voorstellingen uit de onderbewuste gelaagdheid van de psyche tot leven wekt. Een bewijs dat porselein over heel wat meer mogelijkheden beschikt dan de veeleer voor de hand liggende ontwerpen van functionele of artistieke voorwerpen.

Muurcompositie in porselein.

PIET STOCKMANS

(Leopoldsburg, 1940)

Deze pottenbakker is bekend voor zijn voorkeur voor wit en kobaltblauw. In zijn kunstwerken weerspiegelt hij gevoeligheid, intuïtie en verbeelding. Piet Stockmans studeerde zeven jaar aan het Hoger Instituut voor Architectuur en Toegepaste Kunst in Hasselt en vervolmaakte zich in het buitenland. Nadien ging hij aan de slag voor de Duitse porseleinfabriek Mosa, waarvoor hij honderden verschillende ontwerpen realiseerde: kopjes, schoteltjes, schalen, koffiekannen en theepotten. Door middel van zijn installaties voor vloer en muur, gebaseerd op het principe van de reeksen, toont hij aan dat porselein een rijk materiaal is met verrassende mogelijkheden. Hij verwierf er zelfs internationale bekendheid mee. Bij deze grootschalige installaties speelt vooral het repetitieve karakter een rol: herhaling van het object, herhaling van de constructie, herhaling van de productie. Het repetitieve aspect brengt orde, maat en ritme in Stockmans kunstwerken.

LIJST VAN DE KUNSTWERKEN PER KUNSTENAAR

KUNSTENAAR	STATION	KUNSTWERK	PAGINA
Pierre Alechinsky	Delta	<i>Sept Ecritures</i>	90
Jacques Bage	Zuidstation	<i>Flying Over</i>	146
Elisabeth Barmarin	Koning Boudewijn	<i>Le Roi Baudouin</i>	176
Vincen Beeckman	Anneessens	<i>Casting</i>	192
Benoît (van Innis)	Maalbeek	<i>De Olijfboom</i>	34
Benoît (van Innis)	Maalbeek	<i>Portraits - Portretten</i>	32
Patrick Bernatchez	Troon	<i>Sol/Grond</i>	128
Thierry Bontridder	Delacroix	<i>Cohérences</i>	152
Yves Bosquet	Stuyvenbergh	<i>Stuyvenbergh</i>	168
Hamsi Boubeker	Lemonnier	<i>Les mains de l'espoir</i>	194
Tone Brulin	Bizet	<i>La Caracola</i>	72
Jan Burskens	Zwarte Vijvers	<i>De Zwarte Vijvers</i>	14
Pol Bury	Beurs	<i>Moving Ceiling</i>	186
Pierre Caille	Kruidtuin	<i>Les voyageurs</i>	120
Pierre Cordier	Naamsepoort	<i>Zigzagramme</i>	130
Jan Cox	Herrmann-Debroux	<i>The fall of Troy</i>	100
Berlinde De Bruyckere	Simonis	<i>Four sizes available see over</i>	158
Philippe Decelle	Koning Boudewijn	<i>Vol de Canards</i>	178
Gilbert Decock	Kunst-Wet	<i>Isjtar</i>	26

KUNSTENAAR	STATION	KUNSTWERK	PAGINA
Paul De Gobert	Vanderveelde	<i>La grande taupe et le petit peintre</i>	58
Raoul De Keyser	Hallepoort	<i>Hallepoort</i>	140
Jo Delahaut	Montgomery	<i>Rythme bruxellois</i>	46
Paul Delvaux	Beurs	<i>Nos vieux trams bruxellois</i>	184
Denis De Rudder	Het Rad	<i>De Cyclus van Het Rad</i>	70
Camille De Taeve	Eddy Merckx	<i>Le cheval d'Octobre</i>	66
Jephan de Villiers	Albert	<i>Geheugenfragmenten</i>	200
Roel d'Haese	Herrmann-Debroux	<i>L'Aviateur</i>	102
Christian Dotremont	Delta	<i>Sept Ecritures</i>	90
Monica Droste	Tomberg	<i>Mouvements-Bewegingen</i>	54
Edmond Dubrunfaut	Louiza	<i>La Terre en fleur</i>	136
Roger Dudant	Park	<i>La ville</i>	24
Michel Dusariez	Demey	<i>People in Motion</i>	96
Fernand Flausch	Ribaucourt	<i>Le feu de Néron - La bataille des Stylistes</i>	110
Jean-Michel Folon	Montgomery	<i>Magic City</i>	44
Vic Gentils	Thieffry	<i>Aequus Nox</i>	82
Jean-Pierre Ghysels	Kruidtuin	<i>The Last Migration</i>	122
Jean Glibert	Bockstael	<i>Zonder titel</i>	166
Jean Glibert	Merode	<i>Carrelage Cinq</i>	40
Hergé	Stokkel	<i>Tintin dans le métro</i>	62
Victor Horta	Horta	<i>Art Nouveau</i>	198
Marin Kasimir	COOVI	<i>Interurbain</i>	68
Jean-Paul Laenen	Aumale	<i>Metrorama 78</i>	78

KUNSTENAAR	STATION	KUNSTWERK	PAGINA
Octave Landuyt	Naamsepoort	<i>Het uiteindelijk verkeer</i>	132
Walter Leblanc	Elisabeth	<i>Archétypes</i>	108
Jules Clément Lismonde	Petillon	<i>Que la mer m'épargne</i>	86
Marcel Maeyer	Louiza	<i>Droom van Poelaert</i>	134
Pol Mara	Montgomery	<i>Thema's</i>	48
Martin (Guyaux)	Kruidtuin	<i>L'odyssée</i>	118
Michel Martens	Diamant	<i>Diamant</i>	204
Marc Mendelson	Park	<i>Happy Metro to You</i>	22
Frans Minnaert	Sint-Guido	<i>Wij leven</i>	76
Jacques Moeschal	Zuidstation	<i>Structures rythmées</i>	144
Antoine Mortier	Ijzer	<i>La Piéta</i>	112
Michel Mouffe	Erasmus	<i>Festina lente</i>	64
Johan Muyle	Noordstation	<i>I promise you (r) a miracle</i>	182
Roger Nellens	Gribaumont	<i>Le Tropolitain</i>	52
Jean-François Octave	Heizel	<i>Le Heizel, reflet du monde au 20e siècle (et 21e...)</i>	172
Luc Peire	Roodebeek	<i>Intégration Roodebeek</i>	56
Júlio Pomar	Kruidtuin	<i>Homenagem a Fernando Pessoa</i>	116
Rik Poot	Herrmann-Debroux	<i>Ode aan een bergrivier</i>	104
Roger Raveel	Merode	<i>Ensor: Vive la Sociale</i>	42
Reinoud (d'Haese)	Ossegem	<i>Stop the run</i>	156
Thierry Renard	Sint-Katelijne	<i>Millefeuille</i>	18
Jean Rets	Kunst-Wet	<i>Ortem</i>	28
Guy Rombouts	Tomberg	<i>Mouvements-Bewegingen</i>	54

KUNSTENAAR	STATION	KUNSTWERK	PAGINA
Pjeroo Roobjee	Rogier	<i>Les couleurs de la solidarité</i>	114
Félix Roulin	Thieffry	<i>Sculptures</i>	84
Raoul Servais	Houba-Brugmann	<i>Transcendance Platform</i>	170
Françoise Schein	Sint-Gillisvoorplein	<i>Dyade</i>	196
François Schuiten	Hallepoort	<i>Le Passage inconnu</i>	142
Roger Somville	Hankar	<i>Notre Temps</i>	88
Emile Souply	Kruidtuin	<i>Tramification Fluide/Tramification Syncopee</i>	124
Piet Stockmans	Georges Henri	<i>'t Is de wind</i>	206
Tapta	Veeweide	<i>Voûtes flexibles</i>	74
Gino Tondat	Rogier	<i>Les couleurs de la solidarité</i>	114
Camiel Van Breedam	Belgica	<i>Belgica</i>	162
Jan Van den Abbeel	Delta	<i>Delta Mouvement</i>	92
Guy Vandenbranden	Beekkant	<i>Compositie</i>	12
Serge Vandercam	Joséphine-Charlotte	<i>La fleur unique ou Les oiseaux émerveillés</i>	50
Stephan Vanfleteren	Weststation	<i>Mode in de metro</i>	8
Paul Van Hoeydonck	Graaf van Vlaanderen	<i>16 X Icarus</i>	16
Jan Vanriet	De Brouckère	<i>De stad beweegt in de palm van mijn hand</i>	20
Hilde Van Sumere	Ossegem	<i>Driehoek in beweging</i>	154
Pieter Vermeersch	Schuman	<i>Zonder titel</i>	36
Bob Verschuere	Demey	<i>Miniatures végétales</i>	98
Pierre Vlerick	Houba-Brugmann	<i>Transcendance Platform</i>	170
Joseph Willaert	Clemenceau	<i>Promenade</i>	150
Maurice Wyckaert	Jacques Brel	<i>Coming up for air</i>	80

KUNSTENAAR	STATION	KUNSTWERK	PAGINA
Yves Zurstrassen	Weststation	<i>A beautiful day</i>	10

Culturele dynamiek

Nationale Bank	Munthof	<i>Meetinstrumenten</i>	138
Bureau Kascen	Simonis	<i>De geschiedenis van de tram</i>	160
Calogero Belluzzo	Schuman	<i>Waarom is Brussel de hoofdstad van Europa geworden?</i>	38
Cédric Bourgaux	Belgica	<i>Poolfresco's</i>	164
Philippe Decelle	Heizel	<i>La vague urbaine</i>	174
Jeroen de Vlamincx	Kunst-Wet	<i>Foto's</i>	30
Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen	Zuidstation	<i>Prehistorische beenderen</i>	148
Gordana Micic	Beurs	<i>Qartier</i>	188
Nora Theys	Madou	<i>Vrouwenportretten</i>	126
An Marie Van Gijsegem	Beurs-De Brouckère	<i>Fietsersportretten</i>	190
Philippe Van Parijs	Schuman	<i>Waarom is Brussel de hoofdstad van Europa geworden?</i>	38
Thierry Verbeeck	Belgica	<i>Poolfresco's</i>	164
Thierry Verbeeck	Beaulieu	<i>More choices?</i>	94

Een omweg waard

Lucien en Simone Kroll	Alma		60
------------------------	------	--	----

LIJST VAN DE KUNSTWERKEN PER STATION

STATION	KUNSTENAAR	KUNSTWERK	PAGINA
Albert	Jephan de Villiers	<i>Fragments de mémoire</i>	200
Anneessens	Vincen Beeckman	<i> Casting</i>	192
Aumale	Jean-Paul Laenen	<i>Metrorama 78</i>	78
Beekkant	Guy Vandenbranden	<i>Compositie</i>	12
Belgica	Camiel Van Breedam	<i>Belgica</i>	162
Beurs	Pol Bury	<i>Moving Ceiling</i>	186
Beurs	Paul Delvaux	<i>Nos vieux trams bruxellois</i>	184
Bizet	Tone Brulin	<i>La Caracola</i>	72
Bockstael	Jean Glibert	<i>zonder titel</i>	166
Clemenceau	Joseph Willaert	<i>Promenade</i>	150
COOVI	Marin Kasimir	<i>Interurbain</i>	68
De Brouckère	Jan Vanriet	<i>De stad beweegt in de palm van mijn hand</i>	20
Delacroix	Thierry Bontridder	<i>Cohérences</i>	152
Delta	Pierre Alechinsky	<i>Sept Ecritures</i>	90
Delta	Christian Dotremont	<i>Sept Ecritures</i>	90
Delta	Jan Van den Abbeel	<i>Delta Mouvement</i>	92
Demey	Michel Dusariez	<i>People in Motion</i>	96
Demey	Bob Verschueren	<i>Miniatures végétales</i>	98
Diamant	Michel Martens	<i>Diamant</i>	204

STATION	KUNSTENAAR	KUNSTWERK	PAGINA
Eddy Merckx	Camille De Teye	<i>Le cheval d'Octobre</i>	66
Elisabeth	Walter Leblanc	<i>Archétypes</i>	108
Erasmus	Michel Mouffe	<i>Festina lente</i>	64
Georges Henri	Piet Stockmans	<i>'t Is de wind</i>	206
Graaf Van Vlaanderen	Paul Van Hoeydonck	<i>16 X Icarus</i>	16
Gribaumont	Roger Nellens	<i>Le Tropolitain</i>	52
Hallepoort	Raoul De Keyser	<i>Hallepoort</i>	140
Hallepoort	François Schuiten	<i>Le Passage inconnu</i>	142
Hankar	Roger Somville	<i>Notre Temps</i>	88
Heizel	Jean-François Octave	<i>Le Heizel, reflet du monde au 20e siècle (et 21e...)</i>	172
Herrmann-Debroux	Jan Cox	<i>The fall of Troy</i>	100
Herrmann-Debroux	Roel d'Haese	<i>L'Aviateur</i>	102
Herrmann-Debroux	Rik Poot	<i>Ode aan een bergrivier</i>	104
Het Rad	Denis De Rudder	<i>Le cycle de La Roue</i>	70
Horta	Victor Horta	<i>Art Nouveau</i>	198
Houba-Brugmann	Raoul Servais	<i>Transcendance Platform</i>	170
Houba-Brugmann	Pierre Vlerick	<i>Transcendance Platform</i>	170
Jacques Brel	Maurice Wyckaert	<i>Coming up for air</i>	80
Joséphine-Charlotte	Serge Vandercam	<i>La fleur unique ou Les oiseaux émerveillés</i>	50
Koning Boudewijn	Elisabeth Barmarin	<i>Le Roi Baudouin</i>	176
Koning Boudewijn	Philippe Decelle	<i>Vol de Canards</i>	178
Kruidtuin	Pierre Caille	<i>Les voyageurs</i>	120
Kruidtuin	Jean-Pierre Ghysels	<i>The Last Migration</i>	122

STATION	KUNSTENAAR	KUNSTWERK	PAGINA
Kruidtuin	Martin (Guyaux)	<i>L'odyssée</i>	118
Kruidtuin	Julio Pomar	<i>Homenagem a Fernando Pessoa</i>	116
Kruidtuin	Emile Souply	<i>Tramification Fluide/Tramification Syncopee</i>	124
Kunst-Wet	Gilbert Decock	<i>Isjtar</i>	26
Kunst-Wet	Jean Rets	<i>Ortem</i>	28
Lemonnier	Hamsi Boubeker	<i>Les mains de l'espoir</i>	194
Louiza	Edmond Dubrunfaut	<i>La Terre en fleur</i>	136
Louiza	Marcel Maeyer	<i>Droom van Poelaert</i>	134
Maalbeek	Benoît (van Innis)	<i>L'Olivier</i>	34
Maalbeek	Benoît (van Innis)	<i>Portraits - Portretten</i>	32
Merode	Jean Glibert	<i>Carrelage Cinq</i>	40
Merode	Roger Raveel	<i>Ensur : Vive la Sociale</i>	42
Montgomery	Jo Delahaut	<i>Rythme bruxellois</i>	46
Montgomery	Jean-Michel Folon	<i>Magic City</i>	44
Montgomery	Pol Mara	<i>Thema's</i>	48
Naamsepoort	Pierre Cordier	<i>Zigzagrame</i>	130
Naamsepoort	Octave Landuyt	<i>Het uiteindelijk verkeer</i>	132
Noordstation	Johan Muyle	<i>I promise you ('r) a miracle</i>	182
Osseghem	Reinoud d'Haese	<i>Stop the run</i>	156
Osseghem	Hilde Van Sumere	<i>Driehoek in beweging</i>	154
Park	Roger Dudant	<i>La ville</i>	24
Park	Marc Mendelson	<i>Happy Metro to You</i>	22
Pétillon	Jules Clément Lismonde	<i>Que la mer m'épargne</i>	86

STATION	KUNSTENAAR	KUNSTWERK	PAGINA
Ribaucourt	Fernand Flausch	<i>Le feu de Néron-La bataille des Stylistes</i>	110
Rogier	Pjeroo Roobjee	<i>Les couleurs de la solidarité</i>	114
Rogier	Gino Tondat	<i>Les couleurs de la solidarité</i>	114
Roodebeek	Luc Peire	<i>Intégration Roodebeek</i>	56
Schuman	Pieter Vermeersch	<i>zonder titel</i>	36
Simonis	Berlinde De Bruyckere	<i>Four sizes available see over</i>	158
Sint-Gillisvoorplein	Françoise Schein	<i>Dyade</i>	196
Sint-Guido	Frans Minnaert	<i>Wij leven</i>	76
Sint-Katelijne	Thierry Renard	<i>Millefeuille</i>	18
Stokkel	Hergé	<i>Tintin dans le métro</i>	62
Stuyvenbergh	Yves Bosquet	<i>Stuyvenbergh</i>	168
Thieffry	Vic Gentils	<i>Aequus Nox</i>	82
Thieffry	Félix Roulin	<i>Sculptures</i>	84
Tomberg	Monica Droste	<i>Mouvements-Bewegingen</i>	54
Tomberg	Guy Rombouts	<i>Mouvements-Bewegingen</i>	54
Troon	Patrick Bernatchez	<i>Sol/Grond</i>	128
Vanderveelde	Paul De Gobert	<i>La grande taupe et le petit peintre</i>	58
Veeweide	Tapta	<i>Voûtes flexibles</i>	74
Weststation	Stephan Vanfleteren	<i>Mode in de metro</i>	8
Weststation	Yves Zurstrassen	<i>A beautiful day</i>	10
Yzer	Antoine Mortier	<i>La Piéta</i>	112
Zuidstation	Jacques Bage	<i>Flying Over</i>	146
Zuidstation	Jacques Moeschal	<i>Structures rythmées</i>	144

STATION	KUNSTENAAR	KUNSTWERK	PAGINA
Zwarte Vijvers	Jan Burskens	<i>De Zwarte Vijvers</i>	14
Culturele dynamiek			
Beaulieu	Thierry Verbeeck	<i>More choices?</i>	94
Belgica	Cédric Bourgaux	<i>Poolfresco's</i>	164
Belgica	Thierry Verbeeck	<i>Poolfresco's</i>	164
Beurs	Gordana Micic	<i>Quartier</i>	188
Beurs-De Brouckère	An Marie Van Gijsegem	<i>Fietsersportretten</i>	190
Heizel	Philippe Decelle	<i>La vague urbaine</i>	174
Kunst-Wet	Jeroen de Vlaminck	<i>Photographies</i>	30
Madou	Nora Theys	<i>Vrouwenportretten</i>	126
Munthof	Banque Nationale	<i>Meetinstrumenten</i>	138
Schuman	Calogero Belluzzo	<i>Waarom is Brussel de hoofdstad van Europa geworden?</i>	38
Schuman	Philippe Van Parijs	<i>Waarom is Brussel de hoofdstad van Europa geworden?</i>	38
Simonis	Bureau Kascen	<i>De geschiedenis van de tram</i>	160
Zuidstation	Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen	<i>Prehistorische beenderen</i>	148

Een omweg waard

Alma	Lucien en Simone Kroll		60
------	------------------------	--	----

Editie januari 2019

Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel

Koningsstraat 76 - 1000 Brussel

Tel: 070 23 2000

www.mivb.brussels